

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

JOHN BERGER

Clive'in Koğuşu

Çeviren: İrem Sağlamer

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

John Berger'in romanının merkezinde cinayet değil, bir katil var: Bir banka soygununda bir polis öldürölünce "Polis katili" olduğu iddia edilen Jack House tutuklanır, ancak o kadar kötü yaralanmıştır ki, yargılanıp asılmasına zaman kalmadan ölebileceğı düşünölür. Bu nedenle gece yarısı en yakın hastaneye götürölür ve polis gözetimi altında, genç-yaşlı, yoksul-zengin, dindar-modern altı hastanın kaldığı sıradan bir koğuşa yerleştirilir.

Clive'in Koğuşu, tarihinin ilginç bir noktasında İngiliz toplumunun –İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ama altmışların baş döndürölücü pop-tüketim patlamasından önce– büyüleyici bir tasviri. Aslında romanın ortamı –hemşireleri, doktorları ve düşük maaşlı hastabakıcıları, görünmeyen ama her yerde hazır bulunan 'Otoritesi' ve en önemlisi altı hastasıyla bir hastane koğuşu– başlı başına İngiliz toplumunun küçük bir fotoğrafıdır. Bu hastane hikâyesini eşsiz kılan, hastalıklardan ve tedavilerden çok, insanların karşılaştıkları kişilerin aynalarında neler gördüğölüdür. *Clive'in Koğuşu*, katı ve konformist kültürün bir resmidir, bu kültürün doğru ve yanlış daire, sınıf ve ahlaka dair gelenekleri sorgulanamaz ve onlara karşı gelinemez, ta ki bunları esaslı bir şekilde sorgulayan bir kişi tarafından bozulana kadar: O kişi de anti-sosyal ve uygar olmayan ne varsa onun cisimleşmiş halidir: Bir katil.

John Berger

John Berger, 1926'da Londra'da doğdu. Sanat eleştirmeni, romancı, senaryo yazarı, belgesel programcısı ve ressam. 1940'ların sonunda Londra'da çeşitli galerilerde sergiler açtı. 1950'lere yaklaşırken Komünist Partisi'yle üye olmasa da yakın teması vardı, sol yayınlar için makaleler yazıyordu. Resim öğretmenliği de yaptığı bu dönemde İngiliz İşçi Partisi yayınlarından *New Statesman* için on yıl boyunca sanat eleştirileri yazdı. İlk romanı *Zamanımızın Bir Ressamı* 1958'de yayımlandı. Aynı zamanda sanat eleştirmeni olarak ün kazanan Berger, bir yandan da roman yazmayı sürdürdü: İkinci romanı *Clive'in Koğuşu* 1962'de yayımlandı. 1972 yılında *G* adlı romanıyla Booker ödülünü kazanan yazar, BBC için hazırladığı *Görme Biçimleri*'yle popülerleşti. 2017 yılındaki vefatına kadar hem edebiyatta, hem de sanat yorumculuğunda oldukça aktif ve sevilen bir ustaydı.

Sia Kitap: 147

Çağdaş Dünya Edebiyatı: 11
Roman

Özgün Adı: *The Foot of Clive*

Clive'in Koşuşu

John Berger

İngilizce aslından çeviren: *İrem Sağlam*

© John Berger, 1962 and John Berger Estate

© Sia Kitap, 2021

1. Basım: Aralık 2021

ISBN 978-625-7266-79-6

Yayıncı Sertifika No: 45101

Genel Yayın Yönetmeni: *İlknur Özdemir*

Editör: *Mert Tanaydın*

Son Okuma: *Serra Tüzün*

Kapak Tasarımı: *Yeşim Ercan Aydın*

Grafik Tasarımı ve Uygulama: *Yeşim Ercan Aydın*

Kapak Görseli: © *mysik / Shutterstock*

Baskı ve Cilt:

Optimum Basım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1 39295

Tel: 0(212) 463 71 25 Küçükçekmece - İstanbul

Sertifika No: 41707

*Sia Kitap, Günötesi Yayıncılık İletişim Ltd. Şti.'nin
tescilli bir markasıdır.*

SİA KİTAP

Feneryolu Mah. Bağdat Cad. No: 115/2

C Blok D: 2 Kadıköy - İstanbul 34724

Tel: 0(216) 550 1881 Faks: 0(216) 337 81 81

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

www.siakitap.com.tr | bilgi@siakitap.com

John Berger

CLIVE'IN KOĞUŞU

**İngilizce aslından çeviren:
İrem Sağlamer**

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm

Clive'm Köpekleri 7

2. Bölüm

Paravanlar 45

3. Bölüm

İdam 100

4. Bölüm

Sağ Kalanlar 141

5. Bölüm

Sonuç 154

1. Bölüm

Clive'in Köpekleri

İlk bakışta, bir hastane koğuşuyla orada yatanlar arasında apaçık bir karşıtlık olur. Koğuş, pupa yelken seyreden bir tekne kadar işlevseldir. Hastalar hantal ve sıkıcı. Koğuş ılık, beyaz, parlak. Hastalar pis görünür. Pislige bulanmışlardır. Koğuştaki sesler keskin ve farklı: hemşirelerin ayakkabılarının topukları, cerrahi masaların üzerindeki emaye tabaklar, bardakların içindeki kaşıklar. Hastaların sesleri endişeli ve kaba. Güler, öğürür, konuşur, osurur, inler ve homurdanırlar. Bir koğuşun kendine özgü kokusu bile iki karşıt öğeden oluşur: biri hastaneye aittir, diğeri hastalara. Limon ve ekşimiş süt karışımının kokusu. Çok çabuk bir şekilde bütün karşıtlıkları unuttur ve artık kokuyu alamazsınız. Koğuş özel bir çeşit oturma odasına dönüşür. Ama karşıtlıklar yüzeysel olmanın çok uzağındadır. Bir hastane baskı yapmak, iyileştirmek için vardır. Oradan çıkan hasta, oraya giren kişiyle nadiren aynı insandır.

Clive Koğuşu'nda (adını Hindistanlı Clive'dan¹ alıyor) yirmi yatak var. Koğuş uzun, dikdörtgen ve bizzat kendisi bir yatak şeklinde. Baş tarafı, büyük pencerelerin bulunduğu uzaktaki uçta. Ayak kısmının orta yerinde koridora, asansöre ve Pitt denilen karşıdaki diğer ikiz koğuşa açılan kanatlı kapılar var.

Koğuşun baş tarafından uzanan kısmın üçte ikisinde –dizlere denk gelen yerin hemen üzerinde– her iki tarafta da kapılar var. Bunlardan biri banyo-tuvalete açılıyor; diğeri bir tür ofise ve tıbbi malze-

1 Robert Clive, 1725-1774 arasında yaşayan, I. Baron Clive ve Clive of India unvanlarıyla da tanınan, Hindistan yarımadasının Britanya egemenliğine girmesinde büyük katkıları olan İngiliz tümgeneral. (ç.n.)

me deposuna. Depoda lazımlıklar, şişeler, havlular, paravanlar, idrar örnekleri duruyor. Banyonun en dikkate değer özelliği, lavaboların karşısındaki duvarı boylu boyunca kaplayan bir ayna. Bu aynada, yürümelerine izin verilen hastalar anında umuda kapılmak ya da hayal kırıklığına uğramak için gerekçe buluyor.

8

Bu kapıların her iki yanında, iki kısa duvar koğuşa doğru çıkıntı yapıyor. Hava akımlarını önlemek ve belki sesleri de bastırmak için oradalar. Bu duvarlar nedeniyle, koğuşun ayağı geri kalanından, dizlerin üzerinde biraz ayrı duruyor. Resmi yönetimin bakış açısına göre, Clive onunla ilgilenen dört hemşire ve koğuş başhemşiresiyle beraber tek bir gövdedir. Ama ayakta yaşayanlar için, yaşam alanları biraz bir giriş salonunu andırıyor. Bu giriş salonunda yedi yatak var.

Yedi yatağın stratejik açıdan en iyisi sağdan birincisi, başhemşirenin masasının yanındaki. Bu yatağın yararları zararlarından ağır basıyor. Başhemşire nadiren orada. Ama orada olduğunda ve doktorlar onunla konuştuğunda, diğer hastalarla ilgili tıbbi dedikoduları dinlemek için en iyi konumdasındır. Doktorların çoğu, hastaların sonuç çıkarma yetisi olmadığı varsayımıyla hareket eder. Ayrıca, dünyanın تنها görüldüğü uzun gecelerde, gece hemşireleriyle flört edebilirsin, her zaman en uygunu olduklarına inanarak. Sonra, yemek zamanlarında yemeğini, hâlâ sıcakken, ilk önce sen alırsın. Ve son olarak hâkim bir görüş açın vardır. Kanatlı kapılardan birinin camındaki yansımada koridorda gidip gelenleri, diğerinin camındansa Clive'in başında ve omuzlarında olup bitenleri görebilirsin.

Bu stratejik konumdaki adamın adı Ken. Bunu o ayarlamadı. Ona geldi. Dediği gibi, şans işi. Küçük üstünlüklerini en hoş şekilde kullanıyor. Duyduğu sırları, duruma göre paylaşıyor. Bir hat değiştirme kazasında ezilen demiryolu çalışanı zatürreye yakalandığında (çünkü sırtüstü yatmak zorunda), Ken onun sadece ciddi olmayan bir bronşit geçirdiğini öğrenmesini sağladı. Gece hemşiresiyle, ne kadar küçük olursa olsun, bir hoşluk yaşadığında, sabah bütün hikâyeyi paylaşıyor. Yemeğini beğenmediğinde, onunla oynamadan başkasına veriyor. Başhemşirenin koridordan gelişini gördüğünde başı ve omuzları

uyarmaya her zaman hazır. O seviyor. Ve şanslı da: Çok güvendiği bir olgu bu.

Karşıdaki yatakta Giuseppe yatıyor. Memleketi Reggio'da çok seviliyor ama Ken'den farklı bir şekilde. Ken'in cömertliği var. O ise olası bir idol. Giuseppe'yle dalga geçilebilir – bir köpek gibi tekrar gelip daha fazlasını ister. Ve onu tanıyanların hemen hemen hepsi ona sevecenlikle hitap eder: Pepino. Gözleri kapalı yatıyor.

9

Pepino önceki gece getirildiğinde, onun İngilizce konuşmadığının farkında olmayan Ken, onu bilinci yerinde olan bütün yeni gelenlere yaptığı gibi selamladı. Göründüğümüz kadar kötü değil. Yaşayacaksınız.

Ve her zamanki gibi, Ken bunu söylediğinde Cyril, komşusu, ona kınayan gözlerle bakıyor. Cyril için bu ifade esasında inançsızlıktı. Tanrı'yı inkâr ediyordu. Onlar tuhaf komşular. Aralarında sadece iki açık alan var, oysa en az on kapalı ve kilitlenebilir kapı olmalıydı. Ken, boynunu açıkta bırakan koyu mavi naylon pijamaları ve dolaşının üzerindeki parlak renkli romanlar ve çiçeklerle, bir otelde kalıyormuş, oda servisinden bir içki istemeye hazırlanıyormuş izlenimi veriyor. Hayatı kolaymış gibi gösteriyor. Düğmeleri ilikli, rengi atmış, çizgili ceket ve solgun yüzüyle Cyril, cezaevindeki bir mahkûmu andırıyor. Cezasını çekiyor. Ken'in çarşaflarının daha kaliteli, yatağının daha yumuşak olduğuna inanmamak zor, görünüşlerindeki fark o kadar gerçek ki.

Pepino aynı yolculuğu defalarca yapıyor: iki buçuk dakikalık o yolculuğu. Onları uçağa götüren otobüste oturan kırk yolcuyu görüyor. Napoli aksanlı, dört rahip, Amerikalı subay, gözünü dikip baktığı sarışın ve şimdi farkına varıp saydığı bütün o fark edilmeyenler. Nasıl oldu da hepsi öldü? Bu saçma bir soru. Sorulması gereken şu: Nasıl oldu da ben hayattayım? Ve seçmek zorunda kaldığı andan beri, Pepino birincisini yeğliyordu.

Kollarından biri sargılar içinde ve diğerinden kısa. Sağ elini kaybetti ama henüz bunun bilincinde değil. Elinin beş devrilmiş ağacı ve kolundaki otluk yangını hâlâ olayla ilgili farkındalığından daha fazlası

değil. Savrulma, lastiklerin çayırtısı, alevler. Kolunda hissettiği, olan şey. Olanların sonucunda. diğerleri yandı ve o sağ kaldı.

Gözlerini açtığında. meyve suyu sürahisine uzanmış Renata'yı görüyor.

10

(Fotoğraf onu büyük gösteriyor. Gülümsüyor, ağzı sanki bir kaşık dolusu dondurmanın gelmesini bekliyormuşçasına açık. Ama onu Pepino'ya bilinci kapalıyken bakan bütün kadınlardan en keskin şekilde ayıran şey, elleri. Onlar hareketsizken bebek elleri gibi kıvrılan eller çünkü bir şey tutmamaya hiç alışık değiller. Daha otuz yaşında olsa da elleri iş yapmaktan yıpranmış. Bununla birlikte, çok çalışkan İngiliz ev kadınlarının ellerinin sahip olduğu sağlamlıkta, aşırı becerikli de değiller. Bir yüzü çevreleyecek zarıflıkta de değiller. Masum da değiller. Pepino'nun çükünü, bir şarap şişesini, dedikoduları, kendi kalbinin duygularını, biberleri, doğum sırasında diğer kadınların ellerini ve bir ütüü tutmaya aynı ölçüde alışıklar. Bir şekilde ellere yansıyan bu deneyimler, onları aynı zamanda çok kadınsı gösteriyor. Onlar, Renata'nın elleri, neredeyse çıplak bir meme ya da şöyle bir ortaya çıkıveren bir kalça kadar kışkırtıcı görünüyor.)

Ansızın, Pepino onun kendisi için ne demek olduğunu anımsarken şimdi, tam şu anda onunla ilişkisinin nasıl olduğunu anımsıyor. Hangi an? Hangi gün? Hangi isim? O bilgilerin her biri söylenmiş miydi?

Yatağında doğruluyor ve sanki yakın bir dostunu yaklaştırmakta olan bir tehlikeye karşı uyararak istencesine sol kolunu uzatıyor. Bir hemşire onu yatırıyor ama sorularını yanıtlamıyor.

Bir elini kaybettiğinin henüz farkında olmayan Pepino, şu anda sadece çocuğunun doğup doğmadığını merak ediyor.

Renata'nın altmış santimetre ötesinde, sık giyimli orta yaşlı bir İngiliz kadın bir otomobilden iniyor. Kadınsılığı korunmasının bir sonucu. Onu bir servet gibi çarçur edebilir. Ve öyle de yapıyor. Büyük otomobilin sürücü koltuğundan bir erkek gibi iniyor. Ama dik memeleri ve iki eski kocası var.

Robin, ayaklı gümüş bir çerçevenin içindeki fotoğrafı herkesin görebileceği şekilde dolabının üzerine koymadan önce uzun bir süre

tereddüt etti. Annesinin bu kadar genç ve çekici görünmesinden gurur duyuyordu ama aynı zamanda şimdi çevresini saran cinsten erkeklerle daha önce hiç tanışmadığı gibi, onların da annesi gibi bir kadınla muhtemelen hiç tanışmadığının bilincindeydi. Onu duraksatan bilgisizlikti. Kendisinininki ve onlarınki.

Ken, bilgisizlik ortaya çıkmadan konuşabildiği tek adamdı. Ken, ameliyatından önceki akşamüstü ona bununla ilgili hiçbir şey bilmediğini söylemişti. Bilmiyordu da. En azından uyanana kadar. Ona diğer hastalarla ilgili de bilgi vermişti.

Cyril uyuyordu. Ken başıyla onu işaret etti, gizli konuşuyordu. Biraz çatlak. Ciddiye alınacak biri değil. Zavallı herifin teki, sahiden de, Tövbe Edin, Bilmemne Krallığı Yakın yazılı pankartlarla dolaşan o tiplerden biri gibi. Çok da hasta. Sonra, sessizce, dudaklarını oynatarak kanser diyor.

Robin Cyril'in boynuna bakıyor. Solgun derisi bir kaplumbağanın derisi gibi buruş buruş sarkmış. Böyle bir adama her şey olabilirdi. Ölebilirdi bile.

Harry iyi adamdır, diye devam etti Ken, ama biraz kendini beğenmiş. Ülseri var, bu da endişeli demek. İşçi sendikası tipi. Ama bu konuda pek konuşmaz. Umurumda değil, sahiden. Siyasete meraklı değilim. Hayat çok kısa, öyle değil mi?

Ken'in yüzünde o her zamanki alaycı gülümsemesi belirdi. Sanki biraz üzülmüş ama aynı zamanda sevinmiş gibiydi – sanki dünyaya fısıldıyordu: Çekilmezsin, sevgilim. Sonra, Clive'in ayağının diğer tarafındaki Dai'yi işaret etti.

O tam bir karakterdir. Ama dikkatli olmalısın. Ona hiç borç verme ve söylediği hiçbir şeye inanma. Ama güzel hikâyeler de anlatır.

Ken, o zaman Pepino'nun yatağında ve şimdi boş olanda yatan iki diğer hastayı anlatmaya başladı.

Robin'le Ken kendileriyle ilgili de konuşuyordu. Robin okulu bitirince ne yapacaktı? Okul sözcüğü ikisine de aynı şeyleri çağırıyordu. Eğitim giderlerini aileleri karşılamıştı. Robin bilmiyordu ama Londra'da çalışmak istemediğini biliyordu. Köyleri seviyordu. Ken

hafta sonları mümkün olduğunca köylere gidiyordu. Ken bir reklam ofisinde çalışıyordu. Daha kötü işler de vardı. Ama daha iyileri de; Ken çokbilmişçe küçük bir kahkaha attı. Bunun en iyi tarafı, şimdi gezici bir işe geçmesiydi. Denizaşırı müşterileriyle olan sorunları çözmeye yurt dışına gönderiliyordu. Geçen yıl Hindistan'a gitmişti. Robin hiç yurt dışına çıkmış mıydı? Hindistan'a gitmeliydi. İngiliz-Hint kadınları dünyanın en güzelleriydi. Ken sanki sigarasının dumanını üfleyecekmiş ya da bir öpüşmeye başlayacakmış gibi, dudaklarını büzdü ve başını hafifçe öne doğru uzattı. Robin bilgisizce gülümsedi. Hint kadınları gördüğü heykel fotoğrafları gibi miydi? Ama sormaya cesaret edemedi. Ken kısa süre içinde Türkiye'ye gitmeyi umuyordu. Hayat sürekli aynı yerde kalınamayacak kadar kısaydı.

Konuşurlarken, bu ikisi, alçak sesle konuşuyorlar. Clive'dakilerin çoğu esprilerini ya da görüşlerini vurgulamak için bağıyor. Bu ikisi sıradan bir dinleyicinin gözüne diğerlerinden daha fazla yer kaplıyor-muş gibi de görünüyor. Sözcükleri dünyanın büyük bölümünde hak iddia ediyor.

Ken evli miydi? Öyleydi sahiden. Dolabının üzerinde duran, kırmızı deri çerçeveli fotoğrafı Robin'e uzattı. Robin iri gözlü ve uzun boyunlu hoş bir kız gördü. Saçı yüzünün bir tarafına düşmüştü, öyle ki saçını okşarsanız yanağını da okşamış olurdunuz. Robin, Ken'in kendisini seyrettiğini hissetti. Çalışıyor mu, diye sordu. Benimle aynı işte, dedi Ken, bir model.

Robin dizini nasıl incitmişti? Engel atlarken olmuştu. Ben hiç cesaret edemedim, dedi Ken.

Peki ya Ken'in kazası? Çok şanslıydı – Ken yine dudaklarıyla o sevdiği hareketi yaptı. Motor Riley'den fırlamıştı. Bütün suç onu yeterince hızlanmadan geçmeye çalışan motosikletçideydi. Dört yüz metre onun yanından gitmişti, kaskının altından delice sırıtıyordu. Doksandan fazla yapmıyorlardı. Ken'in gözü çarpmamak için motosikletçideydi. Bu yüzden de önlerindeki viraja park etmiş olan dört tonluk kamyonu görememişti. Güm diye arkadan çarptı. Beyin sar-sıntısı, kolunda altı dikiş, dört kırık kaburga.

Peki ya motosikletçi? Düştü, savruldu ama bir şeye çarpmadı. Yerde kan pıhtıları vardı, inan bana.

Yani Ken'le Robin bilgisizlik ortaya çıkmadan konuşuyordu.

Yemekler gelmeden on dakika önce yataktan çıkmak Dai'nin huyu. On dakika sonra akşam yemeği gelecek. Ne var ki, ayağa kalkmak Dai'ye büyük çabaya mal oluyor. Dik bir merdiveni çıkması gerekiyor: Tepede başı var, yerden 1 metre 70 santimetre yüksekte.

Dai'ninki gibi bir deriyi daha önce ne Robin gördü ne de genç hemşireler. Sanki bedeni çuval beziyle kaplanmış, sonra da çuval bezinin delikleri çıkmaz kirlerle dolmuştu. Fakat, hemşirelerin çok geçmeden anladığı gibi, bu sadece kir meselesi değildi. Deri kendini sertleştirmiş ve hissizleşmişti. Suçu, tam duyarlılık kaybıdır. Sinizmi de denebilir. Dai'nin uyuz, varisli damarlar ya da egzama yüzünden hastanede olduğunu düşünmek zor: Bu tür yakınmalar asla onun dikkatini çekmezdi. İşin aslı, kolunun altında elma kadar sert ve büyük bir tümör var.

Robin'e yaltaklanıyor. İtalyan hâlâ orada değilmiş gibi görünüyor. Harry'ye saygı gösterilmeli. Okuyor. Cyril sigara içmiyor. Delikanlı annesini nehre gönderecek. Tosh, oğlan.

Robin'den sigara istiyor. Robin, Ken'in tavsiyesini değiştirerek annesinden bir paket istemişti, böylece yaşlı adama günde iki sigara verebilir – ama sadece iki, daha fazla değil. Dai oğlanın yatağına yerleşiyor. Bu yasak. Ama Dai hemşirelerin arasında belli bir ayrıcalık kazanmıştı. Bunu sevimliliğiyle değil kendisini bir şekilde yerinden kımıldatılamamış gibi göstererek elde etmişti, böylece hemşireler dört defadan üçünde onu yok sayıyor, sanki daha fazla zaman ve destek bulana kadar erteleyebilecekleri ağır bir işi yok sayarmış gibiler.

Kısa bacakları sarkıyor. Gri flanel terliklerden biri yere düşünce, şalgam kadar sarı bir ayak ortaya çıkıyor. Dai'nin bedeninin bütün bölümleri, bir sebze meyve pazarının artıklarından oluşmuş gibi görünüyor. İri, açık gözenekleriyle etli burnu pörsümüş çilek gibi. Seyrek saçları, kahverengi bir soğanın beyaz kökleri gibi. Çükü biçimsiz bir turp gibi. Burnuyla ilgili yaptığı açıklamaya göre, bir keresinde ona bir dart oku atılmış.

Dai şimdi Robin'e, oğlanın sigaralarından birini içerken bir hikâye anlatacak. Hikâyeyi anlatırken soluk ıslak-mavi gözleri dolup parlıyor, sanki o anda karşılaşmak istediği bir adamı görmüş gibi, anlatmak üzere olduğu olaydan çıkmış, hızla ona doğru geliyor. Dinleyicilerini dinlemeye zorlayan şey, gözlerindeki bu ışık. Yaşlı adam o kadar da basit değil.

Robin hikâyeyi yüzünde aptalca sabit bir ifadeyle dinleyecek, Ken'in profesyonel şaşırmama bakışının çok amatör bir taklidi. Maskenin arkasında, Robin'in saflığı bir sivri sincapçık gibi defalarca kandırılıp dışarı çıkarılacak ve korkutulup kaçırılacak. Clive'da başka kimsenin inanmayacağı şeylere inanmamak için çok çaba harcıyor. En son istediği şey, safdil görünmek. Ama safdil – kolay kandırılır olduğundan değil de çok şüpheli olduğundan.

Sana yediğim en zor yemeği anlatacağım. Dai, dikkatini çekip çekmediğini görmek için Robin'in yüzüne bakıyor. En zorunu.

Pepino anlayamadığı sözcükleri dinliyor. Bazen birini anlıyor ve bu sözcük, bir papağanın orman çığlıklarının arasından bir sövgünün duyulması gibi kendisini diğerlerinden ayırıyor.

Yorkshire'da bir yerde Dai'ye emekli bir binbaşının kır evindeki aşçının yemek konusunda her zaman cömert olduğu söylenmişti. Sadece ekmek değil, evde ne yeniyorsa ondan bir tabak. Bütün yapman gereken mutfak kapısını çalmandı. Ne yazık ki aşçı artık genç değildi.

Burada Dai fısıldayarak bir parantez açmak için çocuğa doğru eğiliyor. Fısıldaması görgü kuralları için değil; anlamı güçlendirmek için.

Genç kızları ve dışarıdakileri seviyordu. Ah, sahip olduğu o hatunlar!

Bu aynı anda hem bir böbürlenme hem de hayıflanma. Bir kolunu havada kıvrıp yıllar önce bir memenin olabileceği yeri parmaklarıyla gıdıkıyor.

Benim götördüklerimin yarısını götürebilersen şanslısın. Şimdi bile ona geliyorlar. Güç orada. Karnına pat pat vuruyor ve bu güçten sanki bir bıçkivekini çalıştırıyormuş gibi söz ediyor.

Robin ona bakıyor. Sağlığının sivri sincapçığı artık uzun zaman ortaya çıkmayacak. Bıçkı gıcırıyor. Kadın düşüyor.

Parentez kapanıyor, Dai doğrulup sesini yükseltiyor. Robin artık nefesinin kokusunu alamıyor. Bahçe kapısından içeri girdiği anda binbaşı onu görmüştü. Binbaşı ormangülü çalısının arkasında, tekerlekli sandalyesinde oturuyordu. Neyin peşindesin, diye bağırdı Dai'ye. Benimle konuşurken esas duruşa geçeceksin! Adın? Rütben? Birliğin? Herhangi bir durumun üstesinden gelmeyi denemeyi bile beceremeyen Dai, bir şeyler uydurdu ve Birinci Dünya Savaşı kahramanı oldu. Peki, neymişsin görelim bakalım. Baş belası herif, diye mırıldandı Dai. Yine de, binbaşının tekerlekli sandalyesinin önündeki çimenlikte aşağı yukarı yürüdü.

Clive'in pencereleri boyalı. Floresan lambanın ışığıyla turuncu peynirin rengine dönüşen nergisler, diğer çiçeklerle birlikte dışarıya çıkarıldı. Erkekler temizlenirken çiçekler de dışarı çıkıyor. Şu anda dış dünyanın tek işareti, radyodan gelen sözcükler.

Binbaşının önünde on dakika aşağı yukarı yürüdükten sonra, Dai'nin hızı kesildi. Önceki gece, acayip bir gece olmuştu. Robin'e göz kırpmıyor. İçkiyi mi yoksa kadınları mı kastediyor? Robin merak ediyor.

Binbaşı onu durdurdu. Kahvaltı için mutfağa git. Saat 10.40'ta burada ol, ALAY DAĞ-IL.

Binbaşayı örnek alarak bağıran Dai, Pepino'ya gözlerini açtırıyor. İlk kez sargılı kolunun ne kadar kısa olduğunu fark ediyor. Eli yoktu. Acaba üzerine mi yatıyordu?

Dai mutfaktan çıktığında, çitin üzerinden tüymeyi umuyordu. Ama binbaşı mutfak kapısının önünde onu bekliyordu. Binbaşının başında şimdi bir subay şapkası vardı. A-lay! Sıraya gir! Hareket etme, asker. Dik dur. A-lay! Yavaş yürü. Sağdan. Sağdan. Sağdan. Sırtıma asker. Bu yürüyüş on altıncının ölümleri ve yaralılarının onuruna. Sinekler gibi öldüler. Dur! Ellerinin üstünde – yat! On iki – şınav. Kalk. Yat. Kalk. Yat. Ve Dai'nin bütün sabah boyunca binbaşının çimenliğinde hareketleri yapmaktan ve eğitimden geçmekten başka seçeneği

yoktu. Sonunda, saliverildi, bir tabak yemekle bir pound aldı. Aşçı Dai'ye bunun binbaşının zinde kalmasını sağladığını söyledi. Kırımın zindesi, dedi Dai. Ama binbaşına ya da aşçıya değil, sadece Robin'e.

Pepino'nun bembeyaz olmuş esmer yüzünden yaşlar akıyor. Onun tek eli var.

Clive'in dışındaki kentte, caddeler, trenler ve otobüsler evlerine koşturan insanlarla dolu. Çoğu akşam gazetesi alıyor. Böylece gazeteler bütün kente yayılıyor. Haberler her yere yağmur gibi yağıyor. Cinayet suçlamasıyla uzun zamandır aranan bir adam tutuklanmış. Adı Jack House. Suç ortağıyla beraber Liverpool'da bir banka soygunu sırasında kapana kısılinca bir polis memurunu vurduğu iddia ediliyor. Kraliçe sonbaharda Avustralya'yı ziyaret etmeyi umuyor. Gaitskell caydırıcılığa inanıyor.

Haberler eve götürülüyor. Tavalar ocaktan kaldırılıyor. Kadınlar öpülüyor, ayakkabılar, giysiler çıkarılıyor. Litrelerce bira bardaklara dolduruluyor. Sokaktan evlerin ve barların ışıkları sarı görünüyor. İçlerinde küçük bir ateş var. Ama Clive ve Pitt'in floresan ışıkları beyaz, büyük pencereleri de perdesiz. Dışarıdan, bu yüzden koğuşlar fabrikalara benziyor.

Cyril, Dai'yi seyrediyor. Seyrederken dudaklarını kıpırdatarak kendi kendine konuşuyor. Bu hiçbir şekilde Cyril'in deli olduğu anlamına gelmez. Hemşirelerin daha gözlemci olanları Clive'daki her adamla ilgili aynı ölçüde garip bilgiler verebilir. Biri, Başhemşire koğuştayken çışını yapamıyor. Bir başkası, balık yerse kısır kalacağına inanıyor. Bir üçüncüsü, iğne yapılırken parmaklarını çaprazlıyor. Bir dördüncüsü geceleri yastığını öpüyor. Cyril zihninden geçen sözcükleri fısıldıyor çünkü alışkanlıkla Yaratıcı'sına hitap edencesine düşünüyor. Düşünmek Tanrı'yla konuşmak. Konuşmak doğrudan değil. Sanki kafatasının içinde düşünülen her şeyi kaydeden bir teyp var. Geceleri teypler alınıyor ve Yargıç'a dinletiliyor. Teypte sil düğmesi yok ve bu çoğu zaman Cyril'in acı çekmesine neden oluyor.

Dai Evans enerjisini nasıl da boşa harcıyor. Bütün hayatını boşa harcadığı gibi harcıyor. Ölmeye bir köpekten daha fazla hazır değil. Çok yakında ona yoksul cenazesi yapılacak ve geride hiçbir şey bırakmadan, hiçbir şey de almadan gidecek, tamamen hazırlıksız.

Cyril'in düşüncelerinden habersiz Dai, yatağın ayakucundaki parmaklığı tutup Cyril'e bahşiş veriyormuş gibi yapıyor. Ona bahşiş için altı top. Maisie'si bir defasında bunu yapmıştı. Cyril gri - kerestenin, onu koruyacak boya ya da cila olmadığında aldığı renk. Hareketsiz elleri, yatak örtüsünü bedeninin sıkı kabarıklığının iki yanına bastırıyor. Burnundan biraz aşağı kayan gözlüğü, bütün gücünün tükendiğini gösteriyor. Görüntü Dai'de tükürme isteği uyandırıyor - Cyril'e değil, yere.

Cyril, Dai'nin yüzünü inceliyor. Yüzünün orantıları kurbağa gibi: yuvarlak, biraz pörtlek gözler, ezilmiş kemiksiz burun, katmerli çenesinin etrafındaki benekler ve koca ağız, kömür kovanının ağzı gibi, Cyril için cehennemin ağzı gibi.

Pepino'nun etrafındaki paravanın arkasından çıkan ve Dai'yi Cyril'in yatağının ayakucunda gören Başhemşire, ona bir daha söylemeyeceğini söylüyor. Dai tek bir söz bile etmeden gidiyor, saygılı.

Cyril için cehennemin ağzı gibi. Cyril bir adamın görünüşünden ne kadar büyük bir günahkâr olduğunu anlayabileceğine inanıyor. Bedenden kaynaklanan günah, kendini bedende gösterir. Her zaman gizlice bir zinacıyı penisinden anlayabileceğini düşünürdü. Dai büyük bir günahkâr. Sürekli yağı ve kiri temizlemek için kullanılan bir bez gibi, teni sertleşmiş ve katılaşmış. Dahası, hiç yıkanmayan bir bez gibi. Dai hiçbir zaman bağışlanmak için dua etmez. Ve sağ eli! Dai'nin sağ elinin tırnakları inanılmaz bir şekilde yanlara doğru uzamış, öyle ki her iki tarafı parmağın yarısına kadar kıvrılıyor ve küçük bir at nalı gibi. Dai'nin düz avucuna baktığında bile, tırnaklarının parmak uçlarının sert yastıkçıklarını sıkıştırdığını görebilirsin. Bu bir hayvan oluşumu, boynuz patlak veriyor. Ve bu ancak Dai ruhunu kaybettiği için mümkün. Ruh ayrılırken boynuz da daha azgın büyür.

Dai yalancı tanıklık yapar, Tanrı'nın adını boş yere anar, şehvet düşkünüdür, çalar, başka erkeklerin karılarını kiskandır. Cyril listeyi

yaparken her günahın büyüklüğünü daha iyi düşünebilmek için gözlerini kapatıyor. Ama Cyril için, Cyril'in Tanrı'sının aksine Dai'nin bağışlanamaz günahı, tembelliği. Çalışmıyor.

Başkalarının günahları üzerine kafa yormak Cyril'i kendi erdemlerini düşünmeye götürüyor. Kendi günahlarına karşı kendi erdemlerini sayıyor. Günahları konuşulmuyor ama onların ağırlığı altında eziliyor. Ölmüş karısının anısı kadar ağır bir şekilde. Yastığının üzerinde başını iki yana sallıyor. Robin onun bunu yaptığını çoğu zaman fark ediyordu.

Karısının adı Pearl'dü. Kimi zaman bu adı kendisine hoşnutlukla söyleyebiliyor. Ama sıklıkla, şimdi olduğu gibi, hayal gücüne büyük zarar veriyor. Bir felaketi anımsıyor. Dükkanının soyulduğunu düşünüyor. Kutuların ve paketlerin uyumu, kasanın doğruluğu, adın saygınlığı, ölçülerin tanıklık ettiği ekonomi yılları, hiç kullanmadığı ama adalet simgesi olarak sakladığı cilalı pirinç terazi, dergilerle gazetelerin seçiminin arkasındaki özen –şüphe duyduğu çeşitli yayınları papaza soracak kadar ileri gitmişti– hepsi, hepsi birden yerde gördüğü karışıklığa dönüşmüştü, yırtılmış mukavvalar, cam kırıkları, boşaltılmış çekmeceler, yerlere saçılmış madeni paralar, parçalanmış folyolar, ambalaj kâğıtlarının üzerinde hırsızların ayak izleri. Ama bu felaket hiç yaşanmadı. Pearl'ün adıyla ilişkilendirilen de öyle. Bu sadece düşünmeyi tercih ettiği şey – kötü olsa da. Öksürmeye ve öğürmeye başlıyor. Bir hemşire ona tas getiriyor.

Cyril düşünürken Clive akşam yemeği için hazırlık yapıyor. Yatakların arasındaki merkezi koridorla koğuşun yaklaşık yarısında, Clive'in tam midesinde bir masa kuruluyor. Bu masada oturup yemek yiyecek kadar iyi sekiz hasta, yatakta kalması gerekenlere çatal bıçak, ekmek ve tereyağı dağıtıyor. Bunu yaparken zaman öldürüyorlar. Doktorlar, Müdire, Başhemşire, hemşireler, gece hemşiresi, hepsi de kontrollerini tamamladı. Ama yürüeyebilen hastalar da öyle ve bunlardan hiçbiri ne kadar hayal gücünden yoksun olsa da yataktaki diğerine şöyle düşünmeden bakmıyor: Onun yerinde olmadığımı memnunum; ya da, keşke onun yerinde olsaydım.

Bir hemşire büyük metal bir yemek kazanından yemek dağıtıyor. Yürüeyebilen iki üç hasta garsonluk yapıyor. Bunlardan biri her zaman Harry'dir. Şarap rengi sabahlık giyen, kısa ve tıknaz bir adamdır. Ken'in konuşurken sergilediği güveni o da iş yaparken gösteriyor. Ken hemen hemen her şeyi kabul edilebilir gösterebilir. Harry hemen hemen her şeyi yapmayı kolay gösterebilir.

Onu diğerlerinden ayıran şey, Clive'da edilgin değil etkin yaşama çabasıdır. Clive'ı bir iş gibi görüyor. Yemeğe yardım ediyor, çay yapıyor, Ken'in çakmağını onarıyor, Cyril'in eski çizmelerinin altına kauçuk tabanlar yapııştırıyor ve yapacak şey bulamazsa (okumak için ayırdığı süre içinde okumasını bitirdiğinde) sadece kartları hareket ettirmenin keyfi adına pasyans oynuyor. Reddettiği tek çalışma resmi iş terapisi – ağ ya da sepet yapmak. Bu bir gurur meselesi. Bunu posta torbaları dikmekle bir tutuyor.

Cyril'e bir tabak makarna götürüp onu göğsüne koymasını söylüyor. Cyril, yaşlı bir kadının genç bir erkeğe gülümsediği gibi gülümsüyor ona. Harry'den hoşlanması aylak Dai'den hoşlanmamasını bütünüyor.

Ken tabağını alırken şöyle diyor: Tam anlamıyla onun makarnası değil – ve başıyla Pepino'yu işaret ediyor. Koğuşun bütün düzenlemelerini iyi bilen Harry, kabaca Pepino'nun bu akşam ayrıcalıklı olduğunu söylüyor. Yemeklerle ya da hastane yönetimiyle ilgili şakalar yapılmasından pek de hoşlanmıyor. Çocukken, Sağlık Hizmetleri'nden önce nasıl olduğunu anımsıyor.

Yiyebilenler yesin.

Yatakta yiyenlerin çoğu, masadaki gerçek yiyenlere bakıyor: Clive'ın tam midesindeki oyuncuları.

Sebzelerimi isteyen var mı, diye soruyor Dai.

Sen onlara baktıktan sonra olmaz, diyor Harry.

Bu ikisi, biri diğerine karşılık vermeden masada hiçbir şey söyleyemez. Takılmaları arkadaşça, daha çok seyirciler için. Ama aralarında gerçek bir şüphe var. Baş başa kalsalar ikisi de diğerinin nasıl davranacağını tam olarak bilemiyor.

Harry, Dai'nin yemeğini hapur hupur yemesini seyrediyor. Çatal bıçağı hemen saplarının altından tutuyor, böylece parmakları yemeğini alabilmesi için fazladan çatal dişi haline geliyor. Pis bir yabani bu, diye düşünüyor Harry.

20 Dai, Müdire'nin belirlediği kapıyı işaret ediyor başıyla. Sonra fısıldıyor: Oyunbozan kontrole geliyor, çocuklar. Kıyafetlerinize dikkat edin.

Masaya tükürdüklerinize dikkat edin, diye lafı yapıyor Harry.

Dai bilerek duymazlıktan geliyor. Ama Müdire bir masa dolusu yetişkin adamına Hubbard Ana¹ gibi gülümserken, gizlice Harry'ye bakıyor. Gizlice çünkü Harry fark etmeden onu görmek istiyor. Bu bir tür asgari hırsızlık oluşturacak, Dai'nin onurunu kurtarmaya yetecek kadar. Onu görüyor. Kendini beğenmiş küçük kurnaz, ukalalık ediyor çünkü evine haftada yirmi pound götürüyor. O, Dai, Ağustos Tatili'nde iki katını kazanabilirdi.

Bu gece televizyonda ne var?

Sıradan bir şey söyleme fırsatı yakalamaktan her zaman memnun olan Robin, bilmiyorum, diyor.

Ne var ki soru, geçenlerde televizyondaki bir bilgi yarışması programında yaşanan skandalla ilgili bir tartışmaya yol açıyor. Anlaşıldığı kadarıyla sorular da yanıtlar da hileliydi. Yiyecekler ciddiyetle, içtenlikle tartışıyor – yemekhanedeki masalarında Tanrı'yı tartışan keşişler gibiler.

Ama hiçbirisi bir sonrakiyle aynı şeyden söz etmiyor. Her biri önceki görüşlerine, kendi toprağında kendi fasulyeleriyle tohumlarını ektiği bahçeciğine geri dönüyor. Artık ortak bir arazi yok. Ya oradaki toprak çok verimsiz ya da uzun zamandır zorbalığa maruz kalarak ve kandırılarak kovuldular. Doğaları gereği bahçeciklerin hepsi küçük.

Bir erkek sadece karısı sürekli başının etini yediği için bir televizyon alırsa, lanetlenir. Bu, belli ki televizyonun temel bir kadınsı zayıflık olduğunu düşünüyor ve bu yüzden doğal olarak yalanların

ve aldatmacaların ortaya çıkmasına şaşırıyor. İçinizde dürüst bir kadın tanıyan var mı?

Diğeri işin içindeki ticari şirketi suçluyor ama bireyleri suçlamıyor. Yapımcı sadece kendisine söyleneni yapıyordu. Ödül kazananlara gelince – yani, o böyle bir fırsatı geri çevirmezdi. Zaten çok fazla da kazanmadılar. Hayır, beni dinle, işin arkasında uluslararası büyük şirketler var. Şirket yöneticisi bir Yahudi.

Dai, soyut bir ahlaki ilkeye dayanan bir piskopos gibi konuşuyor. Gerçeği söyleyecek kadar aptalsan başın belaya girer. Nasıl yapacağını biliyorsan herkesi kandırabilirsin.

Birisi tabağını almaya geldiğinde konuşmaya katılan Ken, programı savunmak istiyor. Bunun nedeni programla ilişkisi olan birisini tanıdığından değil –gerçi öyle bir izlenim bırakıyor– başarılının zararlıının karşıtı olduğuna içtenlikte inandığından. Bu duyguyu sözcüklere dökmek istiyor. Bu tür bir programın etkisi, yani, çok iyidir. Çok fazla insan seyrediyor. O iyi televizyon. Ve aynı zamanda insanlara bazı genel bilgiler veriyor. Çocukları öğrenmeye teşvik ediyor. Sonuç olarak, size söylüyorum, her programın kendi yutturmacaları olmalı.

Yaşlı bir adam, görüşünü bu belirli olayı katarak ayrıntılandırma-dan, paranın her zaman baştan çıkarıcı olduğunu savunuyor. Bunu sanki çocukluklarından beri bütün baştan çıkarıcı şeyleri biliyormuş gibi söylüyor.

Cyril bir şey söylemiyor. Onun için bu sadece adamların yalancı tanıklık yapmasının bir başka örneği.

Kimse şaşırmış, kandırılmış ya da kızmış görünmüyor. Özel bahçecik kimsenin sahtekârlık yapamayacağı tek yer. Tropikal seralar gibi, onlar da doğaları gereği bir eğlence, bir kurgu.

Ne bekliyorsunuz, diye soruyor Harry hararetli bir şekilde. Gerçeği söylerlerse, işten atılırlar. Hepsi birden. Alın size basit bir örnek. Biz otomobilleri yapıyoruz, onlar kâr ediyor. Gerçek bu. Ama bunu kim söyler ki? Aptal olmayın. Yapamazlar.

Dai başıyla onaylıyor. Cyril biraz huzursuz. Robin bağlantıyı görüyor.

Kuşkusuz gerçek her zaman orantılı, değil mi, diye sorguluyor bir Hint demiryolu memuru. Ne demek istediğini kimse pek anlamıyor. Ve bu ifade kimsenin pek hoşuna da gitmiyor. Herkes yemeğini yemeye devam ediyor, sanki bu hem bir yanıt hem de bir itirazmış gibi. Memur Clive'a geleli daha iki gün oldu ama sohbetlere katılmaya başladı bile. Galce tınılı sesiyle sorarak verdiği hasarı onarıyor: Yarın aşağı kim gidiyor? Yiyenler her akşam masada ertesi gün kimin ameliyathaneye gideceğini konuşuyor.

Paddy. Aşağı gidiyorsun, değil mi, Paddy?

Paddy, Clive'ın başındaki yatakta. Kendisini paralamış. Çalıştığı tabakhanede kaymış. Elli kilo post taşırken balçıkta kayıp kireç banyosuna düşmüş. Bana öyle dediler, diye bağılıyor onlara. Dev bir adam ve yatakta âciz yatıyor, beyaz çarşafların üstünde ıstakoz gibi kıpkırmızı. Aynı zamanda kamyonadaki bir hayvan gibi tedirgin.

Merak etme, genç adam. Yarım saatte her şey biter. En kötü tarafı berber. O usturasına güvenmiyorum. Eskiden Yahudilerin sünnetçisi olduğunu söylüyor. İkinci tatlıyı ister misin, Paddy?

Dai, elbette ikinci tatlıyı istiyor ve bir doktorun bir zamanlar anlattığı bir hikâye aklına geliyor.

Güldürme beni –diyor Harry, gözleri parlıyor– hayatında hiç doktor tanımadın ki. Seninle konuştuğunu görürlerse, ruhsatını iptal ederler.

Dai karşı hamle yapıyor: Ve kesici berber de her sabah seninle işini konuşuyor, öyle mi?

Doktor Dai'ye, bir keresinde bir kazada testislerini kaybetmiş evli bir adamın hastası olduğunu söylemişti. İrlanda'daydı bu. Dai burada Clive'ın başını işaret ediyor. Üzerine alınma, Paddy. Dai olası tehlikelerin kokusunu alır. Geri adımının netleşmesini istiyor. Duydun mu beni, Paddy? Kızmadın, değil mi?

Çok istiyorsan bize hikâyeni anlat. Şu anda hiçbir kızgınlık yok. Bunu söyleyen her yerde Yahudileri gören adam.

Dai'nin hikâyesi şöyle. Adam doktora yapılacak bir şey olup olmadığını sormuş. Doktor yardım edebileceğini ama bunun bir deney

meselesi olduğunu söylemiş. Önce, ona bir köpeğin hayalarını nakledecekti ve sonra adam ona gelip nasıl hissettiğini anlatacaktı.

Bir köpeğin hayaları! Baştan çıkarıcı şeyleri çok iyi bilen yaşlı adam, bunlar da kendi deneyimine çok yakınmış gibi bu yeni fikre kıkırdıyor.

Hasta on beş gün sonra geri gelmiş ve eskisi gibi olmadığına hayıflanmış. İyi çalışıyorlarmış ama ilerlemesi zormuş. Doktor tekrar deneyecekti: bu kez bir koçun testisleriyle.

Bir koçun hayaları! Yaşlı adamın gözleri zevkten büyüdü. Giderek yaklaşıyor. Çok yakında kendisine zarifçe dokunacak.

Cyril kutsal kitabını alıyor ama istediği yeri bulamıyor. O da kendi kendine tekrarlıyor: Gözlerimi dağlara kaldırıyorum. Nereden yar-dım gelecek. Birden son cümle bir soru gibi geliyor kulağa.

On beş gün sonra hasta tekrar gelmiş ve yine hayal kırıklığına uğradığını bildirmiş. Hâlâ sorunsuz değıller, demiş. Bu defa büyük zorluklarla doktor ona bir keçinin hayalarını takmıştı.

Harry sigara sarıyor. Sabahlığının cebinden kare bir teneke kutu çıkardı. Evinde buna benzer kırk sigara tabakası daha var. Merdivenin altındaki bir rafta düzgün bir şekilde üst üste duruyorlar ve içlerinde vidalar, matkap uçları, contalar, raptiyeler vb. var. Bunun içinde hâlâ tütün ve biraz sigara kâğıdı var. Geniş başparmağıyla paketten bir kâğıt çıkarıyor. Bir tutam tütün alıyor, kâğıda dağıtıyor ve sonra geleceğın sigarasını işaretparmağıyla başparmağının arasında sarıyor. Yalarken, soran gözlerle Dai'ye bakıyor: Elbette Dai bundan daha iyisini yapardı.

Hasta dördüncü defa geldiğinde, şimdiye kadar en iyisinin keçi olduğunu kabul etmiş ama hâlâ olması gerektiğı kadar heyecan verici değılmış. Doktor bir defa daha ama sadece bir defa daha deneyeceğini söylemiş. Ona bir maymunun taşaklarını takmış.

Harry'nin yüzü elleri gibi yıpranmış. Aynı zamanda şu anda ifadesiz. Orduda daha iyi hikâyeler vardı. Robin'in dudaklarında bir gülümseme var ve bir kakhaha hazır. Asla son gülen olmamalı.

Hasta iki ay gelmemiş. Geldiğinde, doktor ne olduğunu ve neden

bu kadar perişan göründüğünü sormuş. Hasta anlatmış. Neden mi – bütün Dublin’de istekli bir dişi maymun bulamamıştı!

Clive, balinanın karnından çıktıktan sonra kahkahalara boğulan Yunus gibi, kahkahasını koyveriyor. Midede bir kriz başlıyor ve yükselen çığlıklarla sona eriyor. Gülenlerin hepsi de ilk nöbetin ardından bedenlerine dokunuyor. Bazıları karnına vuruyor, bazıları gözlerini ovuşturuyor ve burunlarını sümkürüyor, kimileri sanki uyumuşlar gibi kalçalarını ovuşturuyor. Dai’nin yüzü, kötü yapılmış bir turtanın kesilirken çöküşüne benziyor. Sanki et parçalarını silecekmiş gibi ağzını siliyor.

Cyril ağızlarla, dışkılarla dolu bir dünyaya gözlerini kapatıyor.

Bir sigara daha saran Harry, onu yalaması için Dai’ye uzatıyor. Zaten cehennem gibi bir hayatı olmuş, diye düşünüyor Harry. Dai’nin dili sigarayı uzunlamasına yalıyor. Sonra sigarayı alıyor, yakıyor ve bir saat çalışmış bir adam gibi sigaradan derin bir nefes çekiyor.

Hindistan memuru masaya doğru eğiliyor ve uzun kahverengi ellerini soluk parmak uçları birbirine değecek şekilde masaya koyuyor. Bir Kar Adamı’yla Kar Kadını arasındaki farkı biliyor musunuz, diye soruyor. Kimse bilmiyor ya da bilmiyordu.

O zaman ben size söyleyeyim – memur kesin bir şey üzerine iddiaaya giren bir insan gibi neşeli. İki Kar Topu.

Sadece Robin anında gülüyor. Sonra hemen çok mu erken güldüğünü merak ediyor. Ama espri bu kadar. Kötüydü.

Birincisinden zekice olabilir. Fakat bu hastanede bekleyenlerin durumuyla hiç ilgisi yok. Fazla iyi aydınlatılmış. Karda hiç yürümemişler tarafından yapılan iyi, edebi bir espri. Dai’ninkinin yaptığı gibi, gözleriniz Clive’in karanlığına alıştığında fark edebildiğiniz ya da hayal edebildiğiniz şekillerle de oynamıyor.

Bu karanlığa pek çok kadın giriyor. Öğleden sonraki resmi ziyaret saati, bütün gece süregiden sonu gelmez ziyaretin sadece usulen onaylanması. Bu kadınlar öyle duruşlar sergiler, o kadar aşırı şekilde davranır ve öylesine temel değerleri destekler ve yok ederler ki, aksine bedensiz görünen gece hemşiresidir.

Çocuklar, erkekler ve hayvanlar da içeri giriyor. Hayvanların en yaygın olanı köpekler. Bunun nedeni, çok itaatkâr, yararlı ve sadık olan köpeğin insanla çok eskilere dayanan bir ilişki geçmişinin bulunması olabilir. O iyi eğitilen hayvandır. Ama geceleri Clive'a giren köpekler, bu varsayımı tümüyle destekleyecek şekilde davranmaz. Daha çok, insanın kendileriyle uzun zamandır ilişkide olduğunu iddia ediyor gibidirler.

90'dan fazla yaptığını varsayarsak? Ya da, 110'dan fazla yaptığını varsayarsak? Ama sonra köşeyi dönmek için yavaşlamıştı. Gerçekten de çok fazla yavaşlamış olmalıydı. 90'la 110 arası diyelim. Tam hızını sormak aptalca. Sonuçta gözlerin gösterge tablosunda araba kullanmazsın. 90'la 110 arası diyelim. Ama 110'la 130 arasında yaptığını varsayarsak, o zaman ölmüş olabilir. Ölü sözcüğüyle kamyonu çok kötü çarpmanın etkisi çakıştı. Yatağında sarsıldı.

Şansı onu terk etmemişti. Bu kadardı. Ya da altıncı his miydi? Her iki şekilde de kılpayı kurtulmuştu.

Ölmüş olabilir. Şimdi bile hastanedeydi. Ve onu bir kere görmeye geldikten sonra, Maevis Manchester'a geri dönmüştü. Maevis şimdi Metropol'de.

Ken'in zihni sürekli eşleştiriyor. Her ismin tamamlayıcısı var. Tamamlayıcıları yavaş öğrenmişti –Robin'in inanamayacağı kadar yavaş– ama onları öğrendiğinde, ne bekleyeceğini biliyor. Yüz tane tamamlayıcı. Manchester ve Metropol. Metropol ve Dive Bar. Külötlü çoraplar ve sutyenler. Öpücükler ve Hoşça kal.

Şimdi Ken'i rahatsız eden bu son kolay eşleştirmeydi. Ona güvenmiyordu. Kadınlar neden basit olamazlar? Önünde sonunda seni her zaman aptal yerine koyarlar. Maevis onu bu gece aptal yerine koyuyor. Bir keresinde de Eleanor. Eleanor'la sadece dans ederlerken gerçekten iyi hissetmişti.

Spot lambası açık. Çevrelerinde dönen Orkestra ve masalar. Omuzlarında ağır bir yük varmış gibi hissediyor. Duvar tenisi oynamıştı, duş almış, kıyafetini değiştirmişti, şirket arabasını ödünç almıştı,

kasları yaptığı her hareketi fark ettirecek kadar sertleşmiş. Kendisini aynada görmek gibi. Ve aynada Eleanor kendi yansıması. Dans edebiliyordu! Bu çok hoştu, Ken, formdayız. Ve buzun üzerinde, gülüyor. Buz muydu yoksa gerginlik miydi?

Ken Clive'a geri döndü, bir köpek peşinden geliyordu. Köpek Eleanor'undu, bir Dalmaçyalı. Çok büyük, görkemli, azgın, benekli bir canavar. Onları ilk kez parkta birlikte yürürlerken görmüştü. Onunda, köpeğin de başları dimdikti. İkisinin de iki yana sallanabilen kalçaları vardı. Bunu o zaman köpekte fark etmemişti ama kadını kayak yaparken, yüzerken, tenis oynarken hayal etmişti. Kadın onu teniste yeniyordu ama o zaman alıştırma yapmak için bütün bir günü vardı. Belki de kadınlarla yarışmamak en iyisiydi. Bırak sana saygı duysunlar. Sonuçta, erkek sensin. Ya da değil misin? Köpekle arkadaş olmuştu. Şimdi kahrolası adını bir türlü anımsayamıyordu. Ve kadın, yeşil gözleriyle köpeği okşamasını seyrediyordu. Elleri köpeğin kulaklarının arasına dokunuyordu.

Ve başladığı gibi devam ediyor. Kadın bu köpekle beraber uyuyor. Onunla yiyor, arabasına onu da alıyor, sırlarını ona fısıldıyor. O Dalmaçyalı'yla tek yapmadığı şey, dans etmek.

Kadını öptüğünde köpek arabanın arka koltuğundan fırlıyor ve patileriyle ikisine de vuruyor. Çimenlerde uzanırlarken, başını kadının kucağına koyan, köpek. Köpek ofisine geliyor. Köpek arkadaşlarıyla tanışmaya geliyor. Danslar dışında, Eleanor yanlarında köpek olmadan onunla hiçbir yere gitmiyor. Eleanor'la köpeğinin altı bacağı var. Fark, Eleanor'un bir kadın, köpeğin bir köpek olması. Azgın bir köpek yavrusu. Onun bacaklarına kocaman sürtünüyor. Ve sürekli, sürekli kadının eli köpeğin ağzıyla oynuyor. Bu köpek onu aptal yerine koydu.

Yatağında yine sarsıldı. Bir keresinde o köpeği arabayla ezmeyi düşünmüştü.

Belki de çocuklarının olması daha iyidir. Maevis ve dönemleri. Dırdır dönemleri. Çocukları olsaydı, onun evde oturması gerekecekti. Ve evde otursaydı Ken'i görmek hoşuna giderdi. Evde otursaydı, Ken

onun nerede olduğunu bilirdi. Ve Maevis görürdü –neon ışıkların altındaymış kadar net görürdü– onun iyi olduğunu. Başka bir erkekle daha iyi olmazdı gerçekten de. Hepimiz aynıyız. Erkekler. Aynı değil miyiz?

27

Köpekler, emirlerini almamış hizmetkârlar gibi sahiplerinin yanında bekler. Sadece boş zamanlarında kendi hayatlarını yaşarlar. Bir köpeğin gözlerinin arasında kemikli bir çukur vardır (sığırlara ve atlara insancıl öldürme tabancasının uygulandığı yer burasıdır); bu çukurun altında köpeğin beyninin merkezi bulunur. Orada, henüz çözümlenemediğimiz bir şekilde, bir köpeğin bağımlılığıyla bağımsızlığı arasında bir denge kurulur. Bir köpek pek çok insandan daha uzun ve daha sadık bekçilik yapar. Ama bir köpek aynı zamanda, sahibinin sesi boş yere bağırmaktan kısılana kadar bir kuşu da kovalar. Özel durumlarda her köpek bunu yapar. İnsanların bir köpeğin hainliğinden söz etmesini mümkün kılan şey, onun sadakatidir.

Onun hastaneye gelmesi rutini bozmuştu. Belki onsuz Peter güvenini yitirirdi. Yedi hafta, yedi cumartesi öğleden sonrası sürmüştü. Temiz beyaz bir gömlek ve flanel pantolonla, Peter’i Havuz’a götürmüştü. Peter’in havlusunu kendisinin taşıması gerekmişti.

Bütün arabaların sağdan gittiğini düşünürsek, yolları farklı yapıları gerekir miydi?

Soldan gidiyorlardı. Harry kararlıydı.

Bugün yüzmeyi öğrendiğimi varsayarsak, yarın bana trompeti verecek misin?

Yarın pazar. Dükkânlar kapalı.

Daha almadın mı?

Rüşvetin etkisini sürdürmek için Harry yalan söyledi: Elbette hayır.

Peter’in başının arkası aynı Phyl’inki gibi. Onun gibi, Peter’in saçları da ipeksi ve ince, öyle ki hepsi aynı yöne tarandığında kafa derisinin beyazlığını görebilirsin. Hassas ciltli bir delikanlı.

Sence bugün çok soğuk olacak mı?

Harry suyun her zaman ortalama bir sıcaklıkta tutulduğunu açıkladı.

Ama bazen farklı geliyor, öyle değil mi, öyle değil mi?

Hızlı hareket etmek istersin – kanının akmasını istersin.

Ama bazen farklı geliyor, değil mi?

Yemekten hemen sonra yüzmek de istemezsin.

Ama baba, farklı geliyor, öyle değil mi?

Bu kadar yeter, oğlum.

Havuza giriyorlar. Megafondan bağırma ve suya atlama sesleri. Ayrı kabinlerde soyunuyorlar ve kenardan sığ tarafa doğru yürürlerken çok farklı hissedip farklı görünüyorlar. Savaş sırasında birkaç ay boyunca Harry beden eğitimi öğretmeniydi. Onun yanında Peter küçük, soyulmuş bir bademe benziyor.

Yedinci dersti. Delikanlı çok uğraşmıştı ama güvenini yitirmişti. Phyl gibi, çok zengin bir hayal gücü vardı. Bin kere ölüyordu.

Oğlan yavaş yavaş suya girerken ıslanmamaları için kollarını kaldırıyor. Harry, canlandırıcı bir losyonmuş gibi her yanını suyla ovuşturuyor.

Islat kendini. Sadece su.

Derse başladı. Oğlan kendini suya bırakırken Harry bir eliyle onu karnından destekliyor, diğer eliyle de mayosunun arkasından tutuyordu.

Yavaş yavaş. Dinle oğlum. Yavaş yavaş.

Peter kollarını ve bacaklarını çırpıyor, sadece başını değil boynunu da sürekli olarak suyun üzerinde tutmaya çalışıyordu.

Endişelenme. Seni tutuyorum. Yavaş yavaş. Şimdi geniş kulaçlar.

Havuzun diğer ucuna kadar gitmeyi başardılar.

Islanmadan yüzemezsin oğlum. Haydi, beraber dalalım. Harry ellerini tuttu.

Harry sırtını düz tutarak dizlerini büküyor. Peter eğiliyor. Ama başı suya giriyor.

Her inişin bir çıkışı vardır, Pete.

İki tur daha yapıyorlar.

Kötü değil, dedi Harry ve onu şimdi sadece tek eliyle tutacağını söyledi.

Ama beni bırakmayacaksın, bırakma. Söz ver.

Harry söz verdi. Oğlan tekrar suya girdi. Ayaklarının altları Phyl'inkiler kadar beyaz. Daha iyi yüzüyordu, paniği kaybolmuştu. Harry bitmesine iki kulaç kala oğlanı tutmayı neredeyse bırakırken gülümsedi.

Bir defa daha, Peter.

Şimdi heyecanlanan baba. Bir genç kenardan atladi ve ikisini de ıslatti. Harry o yüzeye çıkana kadar bekledi.

Seni suya bir batırırım, görürsün, dedi. Defol git. Şimdi – bir daha.

Peter hâlâ gözlerine kaçan suyu temizliyordu. Babasını kendine çekip gencin Crescent çetesinden olduğunu fısıldadı. Bunu babasının onunla ne kadar gurur duyduğunu anlayacağı umuduyla yapıyor. Hatta gence bakıyor ve küstah, saldırgan bir şekilde kaşlarını çatıyor. Bir an için suyu ve her zamanki endişelerini unutuyor.

Haydi, Peter.

Ayaklarını çırparak yüzmeye başladı, babasının onu kaldırdığını sanıyordu. Kaldırmıyordu. Onun yanında yürüyordu, mutlu bir adam gibi.

Diğer uca ulaştıklarında, Harry onu tutup sudan çıkardı ve havuzun kenarına oturttu.

Başardın!

Ama sen beni yukarı kaldırıyordun.

Bu defa değil, oğlum. Unuttum.

Peter'in yüzündeki ifade sanki yine yüzüne sular gelmiş gibi değişiyor.

Trompet! Trompet! Trompet! Sevinçle havuzun yuvarlak kenarında yürüdü.

Harry sırtüstü suda duruyordu. Olaylar birbirini izliyor. Ona trompet çalabilmesi için yüzme öğretiyorum. Ama bunu öfkeyle düşünmüyor. Yargısı yapıcı; her durumda iyi akcigerlere ihtiyacı olacak.

Beraber eve yürürlerken el ele tutuşuyorlar. İkiisi de kendisinden ve diğeriinden çok memnundu. İkiisini de havuzdan sonra soğuk havada sıcak basmıştı.

Bacaklarımı doğru tutuyor muyum?

İdare eder. Ama fark şu ki, kendine güvenini kazandın. Sorumlulu sendin, oğlum, su değil.

Trompetimi ne zaman alabilirim?

Daha önce söylediklerini düşünen Harry, bu soruyu nasıl yanıtlayacağını tam olarak bilemiyordu. Gülümseyerek geçiştirdi. Annene sor, dedi.

Bazı oğlanlar trompetle osuruk sesi bile çıkaramıyor, diye ilan etti Peter gururla.

Ama sen, Eddie Calvert'sin! Harry bunu söylerken poposuna vurdu.

Köşedeki bisikletçinin önünden geçerlerken iri bir köpek onlara doğru koştu. Peter babasına yaklaştı ve başını kaldırıp ona baktı. Babası artık bir yüzücü olduğunu, bir köpekten korkmasına hiç gerek olmadığını söyledi. Bir köpekle karşılaşarsan, görmezden gel. Aynı şekilde yürümeye devam et, sakın kaçma. Sakın acele etme.

Son noktayı vurgulamak için Harry yavaşladı. Köpek arkalarından geliyor, Peter'in topuklarını kokluyordu.

Bir anda köpek ısırdı. Peter bağırdı ve kendini babasının karnına attı. Köpek beş metre öteye kaçıp bekledi.

Harry artık ağlayan oğlanı paslı bisiklet tekerleği yığınlarının durduğu avlunun kenarındaki duvara taşıdı. Onu havuzun kenarına oturttuğu gibi duvara oturttu. Bacağını inceledi, Peter'in kanı görmemesi için dikkat ediyordu. Çorabı biraz yırtılmıştı ve baldırında ısırik izi vardı. Ciddi bir şey değildi.

Sakin ol, Pete. Sorun yok. Yanındayım. Ben yanındayım.

Köpeğe taş atıyormuş gibi yaptı. Köpek biraz daha uzağa kaçtı. Sonra Harry kanı sildi ve mendilini ince bacağa bağladı. Oğlan hâlâ ağlıyordu, dudakları gevşekçe sarkıyordu, sanki yaralanan yeri orası, ağzıymış gibi. Harry oğlanın özsaygısını ortaya çıkarmaya çalışıyordu.

Bir şey değil, ahbap – bir çizik, o kadar.

Avutulamaz halde. Korkunun pençesinde.

Bu gece trompet çalmaya ne dersin?

Hıçkırıklarının arasında Peter yakındı: Daha almadın ki.

En iyisi eve gidelim de gör, dedi Harry ve oğlanı kucağına aldı. Oğlan başını Phyl'in babasının geniş göğsü için ördüğü kazağa bastırdı. Tepeye tırmandıklarında, Peter'in nefesi sakinleşmiş, ağlaması da durmuştu.

Harry onu mutfağa giden dört basamaktan indirdiğinde, annesine bağırdı: Yüzdüm, yüzdüm, yüzdüm!

Phyl onun söylediklerine hiç ilgi göstermedi ama hemen sarılmış bacağına baktı. Harry'ye ne olduğunu sordu, sorusundaki suçlayıcı tınıyı gizleyememişti. O zaman tetanos aşısı olmalıydı.

Peter tekrar ağlamaya başladı çünkü bacağı ciddiye alınmıştı. Gözyaşlarının arasında hâlâ annesine lafını dinletmeye çalışıyordu: Yüzdüm, anne.

Harry, Phyl'e kapının oraya, yanına gelmesini işaret etti. Kadın gitti. Adam fısıldadı: Ona trompeti şimdi ver. Ben onu alacağım.

Günün geri kalanında, Phyl çocuğu doktora götürdükten sonra, Harry'nin canına tak edip durması için bağırana kadar Peter yeni trompetinden osuruk sesleri çıkardı. Henüz Eddie Calvert değildi.

Peter yattıktan sonra, Phyl Harry'ye onun gerçekten de tek başına yüzüp yüzmediğini sordu. Elbette yüzdü. Yoksa trompeti verir miydim?

Phyl elleriyle kulaklarını kapattı ve yüzünü buruşturdu. Harry güldü.

Ama sahiden kendi kendine yüzdü mü?

Kaç kere söyleyeceğim? İnan bana – artık kendine güveniyor.

İnsan yavrusu dışında hiçbir hayvan, yakınmasını köpek kadar uzun süre devam ettiremez. Bebeğin sesini duyurması gerekir; tek başına tamamen âcizdir. Bu âcizlik, bizim yüksek evrim derecemizin koşullarından biridir. Bir çocuk diğer genç hayvanlardan daha uzun

süre âcizdir çünkü daha az içgüdüyle ve dolayısıyla eğitime daha fazla açık bir zihinle doğar. Bunların hiçbirisi köpeğe uyarlanamaz. Ama kulübesinde köpek ulur. Ulumasının acıyı rahatlatmakla bir ilgisi yoktur, diğer köpeklerle yönelik bir uyarı da değildir. Amacı, insan bebeğinin ağlamaları gibi ama diğer hayvanların çağrılarından farklı olarak, insanın ilgisini çekmektir. Ve köpeğin insana olan inancı o kadardır ki, sabaha kadar ağlayacaktır.

Robin, Pepino'ya bakacak şekilde, sol tarafının üzerinde sessizce yatıyor. Daha önce hiç Pepino gibi bir adam görmemişti. Daha önce Pepino gibi bir adamın ağladığını hiç görmemişti. Dai en zor kazandığı yemekle ilgili komik hikâyeyi anlatırken Pepino'nun yanaklarından gözyaşları süzölmüştü. Kendisine ağlıyordu.

Akşam yemeğinden sonra, Robin Pepino'yla konuşmaya çalıştı. İtalyanca bilmiyordu ama denedi çünkü görev duygusu vardı. Pepino sonuçta onun komşusuydu. Vicdanını harekete geçiren şey, Harry'nin koğuştaki gelip İtalyan'ı neşelendirmeye çalışması olmuştu: Fransızca bile konuşamayan Harry. Ama Robin'i kaygılandıran tek şey dil değildi. Pepino gibi bir adamla nasıl konuşması gerektiğini bilmiyordu. İtalyanlar dengesizdi. Ama bu dengesizlik değildi. Adamdan yayılan fiziksel, hüzünlü ve utandırıcı bir şeydi. Onunla konuşmak yerine bakışlarını kaçırmak istiyordu.

İşaret diliyle yemek yiyip yemediğini sordu. Pepino başını salladı ve şiddetli yüz buruşturmalarla bir şey yiyemeyecek kadar ağrısı olduğunu gösterdi. Bu yüz buruşturmalar Robin'i sarstı. Çok canlı bir şekilde belirttikleri acı ve adamın bir korkak olduğu gerçeği karşısında sarsılmıştı.

Bakışlarını korkaktan ayırıp dolabın üzerindeki fotoğrafa çevirdi. Pepino, bunu fark edince açıkladı. Renata. *Mia moglie*.¹ Robin onun bunu söyleme biçiminden nefret etti. Sözcükler ve adam titriyor gibiydi.

Robin telaşla konuştu: Yakında evine döneceksin.

*Mia moglie ha un bambino.*¹

Bunu söylerken adamın yüzü biraz değişti. Kendini tekrar titremesine bırakmadan önce bir yanıt bekliyor gibiydi. Ama Robin tümceyi anlamamıştı. Adam da bu yüzden kararmış yüzüyle, elini koca-man, hayali bir gebe karına götürdü. Robin hâlâ şaşkın görünüyordu. Şimdi anladığını düşünüyordu ama yanlış bir sonuç çıkarmak istemiyordu.

*Madre, madre – mamma,*² dedi Pepino.

İyi. Ama şimdi şüphesinden kurtulan Robin, başka ne diyebileceğini bilmiyordu. Sadece önceki gecenin şakalarından birini düşünebiliyordu. Ama yine de adamın çaresizce bir şey söylemesini istediğini biliyordu. Fransızca denese daha iyi olurdu. Fransızca *être*³ fiilini geniş zamanda kullanarak soruya nasıl başlayacağını anımsamaya çalışıyordu. Ya da kız veya oğlanla ilgili *avoir*⁴ mı kullanırdın? Denedi ve cümlelerin yarısında bıraktı. Bunun yerine ona sigara ikram edecekti. Pepino başını salladı. İngilizler ne kadar da nazik, diye düşündü. Bir duraklamanın ardından Robin soruyu tamamlayabildi, kız mıydı oğlan mıydı?

Pepino'nun yanıtı kısa kolunu işaret edip şöyle demek oldu: *Adesso non posso guidare. Non lavoro.*⁵

Robin başını salladı, gülümsüyordu. Hiç Fransızca bilmiyor muydu? Pepino tek eliyle Robin'in kolunu tuttu. *Auto, macchina, Fiat,*⁶ ... Araba kullanıyormuş gibi yaptı. *Non potrò mai più guidare.*⁷ Robin başıyla onayladı. *Anche no lavoro. Anche niente da mangiare per il bambino.*⁸

1 (İt.) Karımın bebeği var. (ç.n.)

2 (İt.) Anne, anne – ana (ç.n.)

3 (Fr.) Olmak. (ç.n.)

4 (Fr.) Sahip olmak. (ç.n.)

5 (İt.) Artık araba kullanamama. İşe yaramıyor. (ç.n.)

6 (İt.) Oto, araba, Fiat. (ç.n.)

7 (İt.) Bir daha hiç araba kullanamayacağım. (ç.n.)

8 (İt.) İş de yok. Bebeğe mama da yok. (ç.n.)

Yine bebekle ilgili olmalı, diye tahmin yürüttü Robin. Eve döndüğünde şişelerce şarap –vino– dedi, sohbeti neşelendirme çabasıyla.

Pepino yine yüzünü buruşturdu ve belirsizliği işaret etmek için avucunu aşağı yukarı hareket ettirdi.

*Non so niente.*¹

34 Düşünmeden, Robin İngilizce konuştu: Yine de hayatta olduğun için şanslısın.

Sözcükler ağzından çıkar çıkmaz pişman oldu. Neden pişman olduğunu bilmiyordu. İtalyan hiçbir şey anlamıyordu.

Pepino, Robin'in dizini işaret etti, ardından çok fazla ağrımadığını umduğunu göstermek için kendi dizini okşadı. Robin, Pepino'nun, dizinin ameliyat edildiğini fark edecek kadar ilgili olmasına şaşırmıştı. Ama bu şaşkınlığını ifade etmeden hemen önce güldü ve Hayır, dedi, o kadar kötü değildi. Pepino o zaman ona garip gelen bir şey yaptı; tıpkı hayali gebe karını okşadığı gibi, hayali yaralı dizi okşama-ya devam etti.

Robin'in şimdi karanlıkta yan yatarken anlamaya çalıştığı bu hareketi. Hâlâ eli görebiliyordu. Tombul, kahverengi, üzeri siyah kıllı, güneşin altındaki balık gibi yavaşça hareket ediyor. Aynı sızıntıya aitti. Adamın gözyaşları kadar sarsmıştı onu. Ama aynı zamanda farklıydı. Gözyaşları birisine yaptığı bir şey değildir. Yan odada birisinin ağladığını duysan bile yanıldığını düşünmeye çalışırsın. Başkaları için olmayan bir ses. Sıçarken çıkardığınız ses gibi. Ama adamın dizini okşarmış gibi yapma şekli. Bunu neredeyse ona yapıyordu. Daha çok bir kadının tarzı gibiydi. Şişman göğsü de daha çok bir kadınınki gibiydi. Bu düşünce onu tiksindirdi. Eşcinsel miydi yoksa? Olamazdı. Çocukları vardı. Sadece ıslaktı. Dikkatsizce ıslak.

Ne zaman uykuya dalar gibi olsa, Robin acıyı dindirmek isteyen elin yumuşaklığına geri dönüyordu. Bu yumuşaklığı inkâr etmek istiyordu. Her şeyden önce, buna ihtiyacı olmadığını kendine kanıtlamak istiyordu. Bundan daha fazla utanmazcaydı. Seviyesini düşürt-

meyecekti. Bebek arabaları itmeyecekti. Bu dadıların bebeklerle ilgili yaptığı bir hareketti.

Bu doğru değildi. El ona bir şey anımsatıyordu. Hatırlayabilseydi, bu konuda ne düşünceğini bilirdi. Bir keresinde ne düşünceğini bilmişti. İtalyan'ın iri kara gözleri ve bir bebeğinki gibi buruşuk yüzüyle ilgisi yoktu. Ağlamayla ve titremeye ilgisi yoktu. Kucaklarla ilgisi yoktu. Acıyla ilgisi yoktu. Zırlamakla ilgisi yoktu. Onunla ilgisi yoktu. Bir kitaptaydı. Kitaplara çok fazla inanmazdı. Kitaplar o ana kadar hayat gibiydi – ama o utanmaz an hiçbir kitapta yoktu. Birden hatırladı. Penny, köpek, ayağını kırmıştı. Onun, Robin'in açık bıraktığı pencereden aşağı düştüğünü söylemişlerdi. Onu pencerenin altındaki parke taşlarının üstünde bulmuştu, çok yumuşak bir yatağın üzerindeki bacaksız bir şey gibi hareket etmeye çalışıyordu. İnliyordu. Onu kucağına almıştı. İkisi de sürekli titriyordu. Tüylerinin altındaki kemiği hissediyordu. Köpek, o leğen kemiğinin sarsılmasını durdurmaya çalışırken kadife gözleriyle ona bakıyordu. Sürekli –uzun otobüs yolculuğundan kentteki veterinerlere kadar– inlemişti. Otobüste sestən şikâyet eden bir adamın şöyle dediğini duymuştu: En iyisi bu durumdaki bir köpeği uyutmak. Veterinerin kendisi kapıyı açmıştı. Gözlüklü bir adamdı ve cebinde fenere benzer bir dolmakalem vardı. Köpeği hemen kollarına almıştı. Köpek de anında susmuştu. Veterinerin elleri köpeğin kalçalarını yoklarken Penny sessizdi. Köpeği masanın üzerine koyarken ağzından sürekli anlamsız sözcükler çıkıyordu. Belki de gecenin sözcükleriydi. Tatlı gecenin. Bacağı düzeltip sabitlerken Robin oturuyor, bir şey söylemiyor ama her hareketi seyrediyordu. Çalışırken, veterinerin elleri suyun altında gözlerin göremediği bir düğümü çözüyormuş gibiydi. Pepino'nun elleri veterinerinkiler gibiydi.

Robin, Pepino'nun yağlı gıdısını gördü. Onu kollarının arasında taşımıştı. Bir zayıflıktan, bir teslimiyetten kaçır gibi görüntüden kaçtı. Ama biliyordu ki eğer Pepino onu taşımış olsaydı, onu yere bıraktığında bacağı yanlışı yöne dönmezdi ve engeller, döne döne onu kafese koyarken düşüp bayılmazdı.

Pepino'nun eli, veterinerinki gibi, nazıkçe dizini bağladı ve o kor-kunç akışkan, sallanan hareketi durdurdu. Onun bacağı tuttuğunu hissediyordu. Daha iyi olabilirdi.

36

Ansızın, Robin'in aklından görünmeden geçen bir fikir, saldırıya geçen bir köpekbalığı gibi yüzeye fırladı. Pepino onu ne kollarının arasında taşıyabilirdi ne de dizini bağlayabilirdi. Sadece bir tane eli vardı. Robin gözlerini açıp kontrol etmek için Pepino'ya baktı. Pepino hareketsiz sırtını ona dönmüştü. Ama gözlerini açması onun için yeterliydi. Gözlerini tekrar kapattı çünkü biraz midesi bulanmıştı. Bedeninin bir parçasını yitirmek, onun daha azına sahip olmak, bir parça bezle bitirmek.

Bazı durumlarda, köpekler aynı kökenden geldikleri kurtlar ve çakallar gibi davranırlar. Erkek köpeğin dişi köpeğe yaklaşmasının pek çok farklı yolu vardır. Ama ne kadar ciddiye o kadar ilkel olacaktır. Sinsice arkasından gelecek, sürünüyormuş gibi yere yakın hareket ederek boyutlarını mümkün olduğunca küçültecektir. Kendisinininkiler dışında diğer bütün hareketlerden şüphe duyacaktır. Dışının peşindedir ve onu elde edebileceği sakın bir köşenin peşindedir. Arzusu onu huzursuz eder. Dışının dışında kimse tarafından fark edilmemek ister. Bu yüzden erkeklerin köpeklere utanma duygusu yüklemesi kolaydır. Oysa köpeklerin utanması yoktur. Bir hayvan çiftleşirken son derece savunmasızdır – içgüdüsel dikkatinin nedeni de budur.

Pearl, o yıl Cyril'in turplarının birincilik ödülünü kazandığı ve patateslerinin ikinci olduğu Gösteri'ye giriyor. Turnikeden geçmekte eskisi gibi zorlanmıştı. Metal çubuklar iri kalçalarını sıkıştırıyor ve sonra onu aniden öne doğru itiyor – ta ki bir plaj topu gibi diğer tarafta yuvarlanana kadar. Yıllık Gösteri Cyril'i mutlu ediyor. Ona Londra'nın atlı otobüslerini ve annesinin onun erdemini korumak için gösterdiği saygılı özeni hatırlatıyor. Pearl'ü düz bir çizgide yürüterek takip ediyor, annesinin lekesiz bahriyeli kıyafetiyle yürümeyi öğrettiği gibi.

Güzel bir gün. Güzel bir gün değil mi? Pearl o öğleden sonra bunu onuncu kere ve Cyril'in kafasının içinde bininci kere söylüyor.

Homurdandı. Güzel bir gün olacaktı! Hepsini biliyordu. Nereye götüreceğini biliyordu. Sadece yapacağı dönüşleri unutmuştu.

Park, insan konfetileriyle kaplanmış ve fotoğrafçıya gülümseyen bir gelin gibi.

37

Pearl'ün saçları o kadar kıvılcık ki, boyalı gibi görünüyor. Ve kırk yaşındayken giydiği aynı süslü püslü elbiseyi giymeye devam ediyor. Cyril sorsun: Kırmızı ve beyaz ellilerindeki bir kadına uygun renkler midir? Saçını griye boyayıp siyah giyseydi, daha fazla saygı görürdü.

Cyril, şu güzel beyaz ağaca baksana! Çiçekleri cilalı gibi değil mi? Arsızdı.

Baksana, Cyril!

Hoparlör bir sonraki etkinliği duyuruyor – Köpek Yarışması Ödülleri Sunumu, ardından Okul Gösterisi.

Cyril atlı otobüslere geri dönmek istiyor. Burada her şey kakofonik ve hızlı. Dondurma diye tutturmuş çocuklar. Ayakların arasında çimenlerde oturan çiftler. Yüksek fırınlar gibi çizilmiş büyük yuvarlak çiçek tarhları. Herkes sanki durmadan birbirini çimdikliymiş gibi küçük haykırışlarla konuşuyor. Pearl'ü arkadaşlarının yanında bırakacak.

Gidip hakemlerle konuşmanın görevi olduğunu belirtiyor. Sidney Parks'ın zaten on yıl üst üste kazandığı gerçeğini anımsatmak için havuçlarla pancarları değerlendirmek onlara düşmezdi. O zaman Pearl iki saat sonra sahnenin yanında onunla buluşacaktı. Arkasını dönerken yine de Pearl'ü görüyor. Nan'a doğru gidişini görüyor. İki kadının birlikte iki iskemle çekişini görüyor. İkisini de birbirinin dedikodu patateslerine sirke dökerken görüyor.

Sebze Çadırı'nın serinliğinde yine rahatlıyor. Pearl'le birlikteyken hep kendisini aşırı yemiş gibi hissediyor. Tezgâhları çeşitlerine göre inceliyor.

Beyaz kereviz bir katedraldeki taş ayaklar gibi. Ama yeterince sıkı bağlanmamış. Çok fazla yayılmış.

Kapkara damarlarıyla güzel, soluk yeşil baklalar. Kabuğun tüylü içine dokunuyor: Tanrı'nın lütfunun kanıtı. Birkaç gün geç toplanmışlar.

Pırasalar hukuk belgeleri gibi rulo yapılmış. Birinci sınıf. Toprak yeterince kumlu.

38 Kendi turpları, kırmızıdan beyaza rengârenk.

Pearl sahnenin yanında yok. Nan'ı suçluyor ve grubu tek başına dinliyor, daha serin olacağına inandığından şezlong yerine dik sırtlı iskemle seçiyor. Müziği dinlerken caddelerde gidip gelen atlı otobüsleri görüyor.

Yine acı içinde hareket etti. An yaklaşıyordu. En fazla iki saat kalmıştı.

Pearl'ü Bira Çadırı'nda kafa çekerken hiç görmemişti. Ama iki saat bir anda geçerken şimdi bunu kafasında canlandırıyor.

Pearl kolunu yanındaki adama doluyor ve mızımızlanırken adam biraz geriliyor: Yeterrr, artık benden hoşlanmıyor musun?

Ve bazıları onu kışkırtıyor: Pearly! Pearly! Bize bir tane daha ver!

Onu dans edeceği masaya kaldırıyorlar. Çamaşır sepeti gibi, değil mi? Bunun kimin sesi olduğunu biliyor. Tamirhaneden Ernie. Onun için ayağa kalktığı Ernie.

Kırmızı beyaz elbisesine cin döküyor, ayakkabılarını çıkarıyor, birini alıp Ernie'ye onunla içki ikram ediyor, bangır bangır İrlanda şarkıları.

Yabancı onun saçlarının gerçekten kızıl olduğuna inanmıyor ve Pearl diyor ki: O zaman dışarı gel de sana kanıtlayayım, hafifmeşrep kahkahasıyla ortalığı çınlatıyor.

Diğer kahkahayı önce büyük çadırın içinden duyuyor. İçeride bir gösteri olması gerektiği sonucuna varıyor – belki çocuklar için bir kukla oyunu. Ama kahkaha yetişkine ait ve alaycı. Komik olması amaçlanmayan bir şeye gülüyorlar. Girişe doğru itiliyor.

Bir adam kalabalığa karşı yürüyor ve dışarı çıkmak için uğraşırken Cyril'in göğsüne çarpıyor. Adam arkadaşı, Sidney Parks. Bir an için Parks duraksıyor, ağzında sıcak patates olan bir adam gibi. Tükürmek

üzereyken Cyril'in dürüst yüzüne bakıyor, vazgeçiyor ve arkadaşına bir şey demeden kalabalığı ittirerek gidiyor.

Cyril'i şüphelendiren de bu. Dirsekleriyle kendine yol açıyor. Kahkahaların sözcüklerden kuyrukları var. Şöyle sözcükler: Kova dolusu, Çok kötü, Doğru değil – onu böyle bırakmak. Ne bekliyorsun, İğrenç, Çok haklısın. Sözcüklerin, kahkahaların ve dişlerin arasından çalınan ısıkların arkasında, köpekler havlıyor. İçinde oldukları, Hayvan Çadırı. Ve hayvan kokusu var.

Özür dilerim, diyor Cyril. Kalabalık ve etkinlik arkasından yaklaşırken onu öne doğru ittiriyor. Çok kötü bir şeyle karşılaşacağını biliyor.

Kalabalık bir bölmenin çevresinde toplanmış, büyük gösteri köpeklerinin son bölmesi. Samanların üzerinde yatan Pearl. Horluyor. Suratı pençe pençe kızarmış. Elbisesi açılıp hilal şeklindeki mavi damarlı uyluğunu ortaya çıkarmış. Devrilmiş, tekerlekleri havada bir sandalye kadar hantal ve hareketsiz.

Yandaki bölmede bir İrlanda Kan Tazısı var. Midilli boyutlarında ve başını aralarındaki tahtaya dayamış; Pearl'e bakıyor. Suratı midilinki gibi değil, ifadesi de öyle. Meraklı ve takipçi. Gri ağzından salyaları akıyor.

Ne yer değiştirme ama! diyor Cyril'in yanındaki bir adam, Pearl'i başıyla gösterirken.

Sevgilim, tıpkı Donne gibi, değil mi? Konuşan uzun boylu ve bedeni sesi kadar yumuşak. O harika dizeyi bilirsin: Samanların üzerindeki dişi domuz gibi uyuyor. İnanılmaz.

Cyril sadece otuz uzun saniye tereddüt etti. Şimdi tahtaları aşıp bölmeye giriyor. İlk yaptığı şey, eteği aşağı çekip şiş ayaktan düşmüş ıslak ayakkabıyı giydirmek. Sonra kadını ayağa kaldırmaya, bölmenin duvarına dayamaya çalışıyor. Ama çok ağır. Ve yine samanların üzerine düşüyor. Alkol ve köpek kokusunu alabiliyor.

Kalabalık şimdi sessiz. Cyril bir kez bile dönüp onlara bakmadı. Bölme dar ve girişi sırtıyla kapatarak görüş alanlarını büyük ölçüde bozuyor.

Sonunda Pearl'ün başını ve omuzlarını kucağına koyabiliyor ve sonra yere oturuyor, sırtı hâlâ seyircilere dönük. İnsanlar artık uzaklaşıyor, biraz utanmışlar.

40

Onunla konuşmaya başlıyor. Uyanmıyor ama o devam ediyor. Pearl, uyan artık. Eve gitmeliyiz. Uyan artık. Kan tazısının sıcak ıslak soluğunu kel kafasında hissedebiliyor. Köpeklerin işediği samanların ıslaklığını hissedebildiğini de düşünüyor. Uyan. Uyan, Pearl, uyan.

On dakika geçtikten sonra, artık arkasında kimse olmadığını biliyor. Uyan. Uyan. Cyril her zamanki, durduramadığı acısıyla uyandı. Gece hemşiresi yanına geldi.

Hiçbir köpeğin tanık olarak yararı yoktur. Gözleri görebilir, burnu tanıyabilir, dili doğrulayabilir ama ifade veremez. Dili ya da düşünceleri yoktur. Onun için gerçek sadece rüzgârdaki kokudur.

Ağzını kapatıp kovalıyordu. Sıçırıyor, atlıyor, yassı burnunu takip ediyor, zorlukla yürüyor, sürünüyor, pusuda bekliyor, yanıltmak için aynı yoldan geri dönüyor, kalbi çarparak koşuyor, çarpık bacaklı, koca patili, avlanıyor – o köpek miydi yoksa yataktaki av mıydı? Köpekler balık yemez. (Yastığının altında bir somon vardı –şimdi kokusunu alabiliyordu– güzel bir somon ve arabadaki beyefendinin içinde toprak bulunan bir çuvalı ve arabasında, bilgisizliğiyle bir somona sarılı olduğuna inandığı bir gazete vardı ve burada avlanan Dai onu daha iyi biliyordu.) Yani köpekler balık yemiyorsa Dai köpek değil kovalayandı.

Ektiği lahanalara saldıran baş belası kelebeklerin kovalayıcısı. Yolda, onlara şapkasını fırlatıyor, yerden alıp tekrar fırlatıyor. Uçup gittiler, sonra sırtına konup karısının uzun zaman önce yaptığı gibi onu çileden çıkardılar. O gittikten sonra karısı sözcüklerini kızının kulağına doldurdu. Ve sözcükler yumurtadan çıktı, öyle ki artık eve döndüğünde kendi kızı karşı kaldırıma geçiyor ve sanki boynu kırılmış da babasının oluşturduğu görüntüye bakmak için bir daha asla çeviremeyecekmiş gibi yürüyordu.

Yarışların tahtaları ve masasıyla koşuyordu – doğruca herifin kol-larına ve yargıcın konuşmasına.

Çamur paletlerinin ve cesetlerin üzerinde koşuyor, gaz beyaz tüy-ler gibi akciğerlerini doldururken soluk almaya çalışıyordu.

Dağın yamacından aşağı oğlanlarla birlikte koşuyordu. Ayakları-nın yerinden oynattığı gevşek taşlar şimdi kendi sırtında takırdıyor ve ayaklarının arasına boklar gibi düşüyordu.

Kan donduran haykırıışlarının bile zarar vereceğine asla inanma-dıkları genç geyikle beraber koşuyordu. Ama on binde bir, geyikler yanlıış yöne koşar. Oğlanlarla göl kenarında uzanan yüksek tel örgü-nün arasında kapana kısıldı. Paniğe kapılan geyik de aynı onlar gibi yön değııştirdi, açık taraftan kaçmak yerine sürekli çiti aşmaya çalış-şıyordu. Çit, kullanılmayan ahırlarla çevrili bir avluya açılan kapıya gidiyordu. Geyik avluya koştu. Ve kapıyı kapatan, alt çubuğa dayanan ve bunu yaparken üzerine binen Dai'ydi.

Hatırladıkları o kadar gerçektir ki onu tamamen uyandırdı. Şimdi belleğinin onu yönlendirmesine izin veriyor, dizginleri gevşek tutu-yor.

Geyik kapana kısılmıştı – bir pazardaymış gibi hapsedilmişti. Gözleri kara atkestaneleri gibi yuvarlak ve parlaktı. Her köşeye tos vuruyor ve arka bacaklarıyla tepiyordu. En gençleri olarak Dai'nin işi kapının üstünde oturmak, gözcülük yapmak ve bir sopayı sallayarak hayvanın üzerinden atlmasını önlemektir. Dai sopayı sallıyor-du. Çember daralıyordu. Hayvan hareketsiz durdu, ince bacakları bitişikti, sirke emmiş sünger gibi yüzü korkuya doymuştu. Oğlanlar fısıldaşıyordu. Matt deri kınındaki bıçakla öldürecekti. Diğerlerinin ellerinde sopalar ve bir demir çubuk vardı. Hayvan çok genç olduğu için boynuzları yoktu. Dikkat etmeleri gerekenler ayaklarıyla dişleriy-di. Dai kapıya oturmuş, bir pasör gibi bekliyordu.

Oğlanlar tereddüt ediyordu. Bağırđı, stadyum tezahüratlarını tak-lit ediyordu. Susmasını söylediler ve yine sessizlik oldu. Çatılardan birinde bir kuş ya da fare koştu. Hepsi de hızla dönüp baktı. Kay-gılanacak bir şey yoktu. Ne bekliyorsanız, diye bağırđı Dai, alaycı.

Duydular ve aldırmadılar. Geyik ara sıra biraz sıçırıyor, tetikte, çaresiz ama çok küçük – sudan çıkmış, can çekişen balık gibi. Matt, Ted, Bryn birkaç yağmur damlası düşerken karanlık, kapalı gökyüzüne baktı. Sonra, sıcak bir kulüpten rüzgârlı caddeye çıkma zamanı gelmiş gibi, birbirlerine bakıp ince omuzlarını kaldırarak ileri atıldılar, itişip kakışarak hayvanı yere devirdiler. Hayvan neredeyse ses bile çıkaramadan öldü. Üç aceminin homurtuları hayvanın sesinden çok daha yüksekti ve çok daha fazla çabayı gösteriyordu.

Kan lekelerinin olmadığı yerlerde bile (ve Matt –oğlanın hakkını vermek gerek, sadece aptal kalp bölgesinde kan vardı) hayvanın postu şimdi ıslak görünüyordu. Hayvanı terk edilmiş ahıra doğru sürüklerken Dai bir bacağından çekiyordu. Cesedi çekerlerken yere sürtünen dudağı geriye doğru açıldı.

Karanlıkta, bir zamanlar pencere olan delikten gelen ışıkla teker teker mızraklanan çocuklar, kimin cesaret edeceğini görmek için duruyordu. Sonunda öne çıkan yine Matt oldu. Önce bıçağını bir taştan biletti. Dışarıda şimdi şakır şakır yağmur yağıyordu. Kimse konuşmuyordu. Yağmurun ve bilenen bıçağın sesinden başka çıt yoktu. Matt hâlâ ılık deriyi keserken mideden buharlar çıktı ve bir zamanlar pencere olan delikten gelen ışıktaki görünür hale geldi.

Oğlanlar öne doğru eğildi, elleri dizlerinde, şapkaları başlarında. Bir ikisi ne umacağını bilmiyordu. Matt arka bacakların arasında diz çöktü. Hayvan şimdi daha büyük görünüyordu, ayaklarının dibinde bir bıçağın ucunda hareketsizdi. Zarar görmemiş bağırsaklarını ortaya çıkardı, düzenli bir mutfaktaki gibi derli topluydu. Oğlanlardan biri kendini dışarı, yağmurun altına attı.

Şimdi tam hayvanın üzerine uzanan –hayvanların değil ama insanların bazen çiftleştiği pozisyon– Matt işkembeyi açtı ve hâlâ yeşil biraz yaprak ile bütün ve zarar görmemiş iki elma çıkardı. Hayvanın bu elmaları yutmuş olması onları parlatmıştı. Kızıl kahverengi kabukları ışıldıyordu.

Elmaları bir mezatçı gibi çevresindekilere tuttu. Birini yemeye cesaret eden oğlana bir şilin. Tam bir şilin. Başka biri iddiaya girmeye

cesaret etseydi hiçbir zaman kendini kanıtlama fırsatı bulamazdı. Dai bir anda elmalardan birini Matt'in elinden kapıp sertçe ısırdı.

Lanet olası aptal. Tetanos olacaksın şimdi.

Hepsi de ona ve yaptığı şeyin iğrençliğine bakıyordu. Hayvanın bacaklarının arasında oturan, elleri kan içindeki Matt bile afallamış görünüyordu. Bir hayvanın midyesinden çıkanı yemek. Utanmazlıktı bu.

Dai hapır hupur yemeye devam etti. Artık bu kadar çok büyüğün önünde durmak ölümcül olurdu. Matt'in ellerindeki kanın tadını alabilse de, elmanın tadı normaldi ve sadece biraz ekşiydi. Tiksindirici bir koku da vardı ama bu meyveden değil önlerindeki içi açılmış hayvandan geliyordu. Elmanın çekirdeklerini bile yedi.

Sonra bir şilini istedi. Daha sonra alacaktı. O arada diğer elmayı yakalayabilirdi. Elma hızla ve sertçe ona atıldı. Amaç sırttan suratına çarpmasıydı. Onu yakaladı. Ona zaten çok pislendiği için bağırsakları gömebileceği söylendi.

Ama onları gömmedi. Kısa süre sonra dışarı sıvışan oğlan koşarak geldi. Yağmurdan ıslanmıştı ve telaşlıydı. Gölün bekçisi geliyordu. Ayağa fırladılar, Matt ellerini hayvanın boynuna sildi. Ve kaçtılar. Muhtemelen bekçi değildi ve ahırlara gelmiyordu. Yeni heyecan için koşuyorlardı. Aynı zamanda Dai hurafeleri yıktığı için. Onu bir hayvanın içinden çıkan bir kurtçuk gibi yiyen birisi olarak yıllarca hatırlayacaklardı. Geyiği sırtüstü, midesi bir cüzdan gibi açık, iki elması çalınmış halde bıraktılar.

Dai de koştu, uzun bacaklarıyla şimdi onun önüne geçen diğerlerinin peşindeydi. Bir şilin onundu, çünkü tanıkları vardı. Koşarken, diğer elmayı cebinde sımsıkı tutuyordu. En hızlıları en öndeydi. Daha yavaş olanlar geride kaldı. Ve onların arkasından Dai geliyordu. Beklemeleri için seslendi. Koşmaya devam ettiler ve o dediklerini duymıyordu.

Karşı tepedeki eğitim subayına bir grup asker kaçağı gibi görünenlerdi, disiplin falan kalmamıştı. Günden kalan azıcık tatsız ışığı yakalayan gri yamaçta, kolay bir hedef. Ama bu 1910'daydı ve Dai 1915'e kadar eğitim subayı için koşmayacaktı.

1910'da elma nasıl kolunun altına girmişti? Yoksa o daha sonra mıydı ve bir tüfeğin dipçığı miydi? Dolakları düşüyor muydu? Hayır. Bir elmaydı. Orada bir şeyler saklayabilirsin ama koşarken değil. Bunu yapmak aptalcaydı. Acı veriyordu.

44

Soluk, ıslak gözlü bir adam, elmayı alıp tekrar yerine koyabilecek bir hemşire olup olmadığını görmek için onları açtı.

Bir cisim ışık hızına erişirse kütlesi sonsuza ulaşırdı. Öznel olarak, Pepino'nun başına gelen buydu. Şırınganın iğnesi ona böyle bir hız vermişti. Evrenin boyutlarına ulaşmıştı ve hiçbir şeyin bilincinde olmadığı için köpeklerden kurtulmuştu.

Sabaha karşı 2'de Clive'in ayağındaki yedinci yatağa bir adam getirildi. Tamamen bilinci yerindeydi ve adı Jack House idi.

2. Bölüm

Paravanlar

Belki de hastane yetkilileri House'un kimliğinin gizli tutulabileceğine inanıyordu. Yetkililerin uyguladıkları disiplinin mükemmelliğiyle ilgili her zaman abartılı bir görüşleri vardı. Oysa disiplin ortalama ölçüte göre sağlanır. Özel durum her zaman disiplinin düşmanıdır. Bu yüzden disiplinci her zaman özel durumu kabul etmek konusunda isteksizdir. Alışılmış sırlar hastanede iyi korunuyordu. Ancak bir katilin hasta olarak kabul edilmesi o kadar olağandışı bir olaydı ki bu durumla tamamen “profesyonel” şekilde başa çıkılmasına yönelik ortalama, gerekli engellemeler oluşturulmamıştı.

Dahası, Jack House olayına basında geniş bir şekilde yer verilmesi, normalde hiçbir önemli sırrın paylaşılmadığı hastanedekilerin bu kez gerçeği tahmin edip yayabileceği anlamına geliyordu. Sedyeciler, can kurtaran sürücüler, temizlikçiler, ateşçiler ayrıcalıklıydı.

Hâlâ kaçak olan bir adam bu insanlardan birine arandığını itiraf etmiş olsaydı, bu insanların hepsi de sessiz kalabilirdi. Çoğu insanda neyse ki muhbirlerle karşı edinilmiş bir nefret vardır. Ama bir muhbir, yetkililere bilgi veren insandır ve böylece yetkililer gerekli adımları atabilir. Mevcut durum bunun tam tersiydi. Yetkililer biliyordu ve kimse daha fazlasını yapamazdı. Yargılanabilmesi ve asılabilmesi için adamın hayatı kurtarılmalıydı.

Öğrenmeleri durumunda bu sırrın ortaya çıkmasının Clive'daki diğer hastaları nasıl etkileyebileceği, Yetkili Makamı kaygılandırmayacak kadar hayali bir endişeydi. Çok deneyimli bir hemşireyi kaygılandırabilirdi: Çok uzun süre hasta bakan birisi onların çocuklar gibi kolayca heyecanlanabileceğini öğrenmişti. Ama böyle hemşirelerin

yönetimsel kararlarda bir söz hakkı yoktu. House hastaneye kabul edildi. Kaçınılmaz şekilde gerçek ortaya çıktı.

46

Clive her zamanki gibi saat beşte uyandı. Bu herkes için, kötü bir gece geçirmiş olanlar için bile yatağın en rahat görüldüğü saattir. Uyuyan ve yeni uyananlar için sabahın çok erken saatidir. Uyuyamayanlar için, az önceki ilk kuş cıvıltısının sesi, deniz kazazedelerinin karayı görmesi gibiydi. Önce kuş olduğuna inanmadılar. Kendi koridorlarından birindeki bir ısıklık ya da tıpası döndürülerek açılan bir şişenin sesi olduğunu düşündüler. Ama beş dakika içinde ses tartışmasız hale geldi: Onlarca başka kuş, sesi şiddetlendirdi. Gecenin sonuydu, denizin sonuydu ve kıyıdaki beyaz dalga, ağaran günün ışığıydı. Bu yüzden şimdi kumsala ulaşmış olan onlar da rahatlamış bir şekilde, uyuyanlar gibi uzanmak istiyor.

Sabah çayını yapmak Harry'nin göreviydi. Uyandıktan sonra yataкта uzanmak için diğerlerinden daha az zamanı olduğu anlamına geliyordu bu. İşi kendisi yaratmıştı; gönüllüydü. Ama şimdi, sekiz dokuz gün sonra (hastane zamanıyla uzun bir süre) onun çayı yapması Clive'in günlük işlerinin parçası haline gelmişti. Bunu bozmak Harry'nin aklından bile geçmezdi. Evde işe gitmek için nasıl yataktan kalkıyorsa, Clive'da da çay yapmak için kalkıyordu.

Yataktan kalkıyor. Uyumakla uyanmak arasında yataкта uzanmaya inanmıyor. Buna tembellik yapmak diyor ve bunu söyleme şekli ahlaki bir itirazı sezindiriyor. Evde pazar sabahları Phyl çoğu zaman yataкта kalır ve Harry ona kahvaltısını getirir. Clive'da şu anda kendisini pijamalarıyla gazocağında ona yumurta pişirirken görüyor, kendisi üçüncü kişi, başının arkasındaki kelliği, nasıl bir gün olacağını anlamak için penceredeki gökyüzü parçasını koklamasını, terliklerinin topuklarının nasıl aşınmış olduğunu –Pearl'ün onları iki numara büyük aldığını her zaman biliyordu– görebiliyor ve bunu gördüğünde, Clive'da çevresi iki büküm uyuyanlarla sarılı, pijamasının ipini sıkıca bağlarken ve terliklerini giyerken şu anda burada olmanın ne kadar yürek burkucu olduğunun farkına varıyor. Phyl'in yataкта yatarak doğru bulmuyor değil. Kadınlar için farklı.

Şarap rengi sabahlığını giyiyor. Gelmeden hemen önce Phyl vermişti. Kıyafetlerini hiçbir zaman kendisi almaz; ona hep gereksiz harcama gibi görünürler. Kıyafetlerinin hepsini ona Phyl alır. Ve o bazı kadınlar gibi değildir: Ne istediğini bilir ve doğrudan söyler. Hastaneye giderken sabahlık almalısın, demişti. Sanki bir partiymiş ya da iş gezisiymiş gibi. Şarap rengi. Etiketinde öyle yazıyordu. Bir renk için çok süslü püslü bir isim. Ayrıca şarapların hepsi de farklı renktir. Clive'da yürürken başka bir ülke ayaklarının dibinde. İtalya. Lanet olası Almanların arka arkaya döşediği bubi tuzakları. Karısı bir bebek daha bekleyen İtalyan Pepino. Arka arkaya bebekler. Harry ona bakmak için duruyor. Yatmaları bile bizden farklı. Biz yatağa uzandığımızda, uyuyayacağız demektir bu. Yatakta sıkışırız. Onlar yayılıyor – sanki sokakta yerde yatıyorlarmış gibi. Bir keresinde bir tren istasyonunda yüzlercesi güneşte yatıyordu. Peronlardan geçemiyordunuz. Phyl'in anlattığı şu Afrika'daki eylemsiz direniş göstericilerinden biri gibi. Böyle yapamazsınız. Sıradan tipler yere yatıp kendilerini tekmeletmez. Bu doğaya aykırı. Harry hâlâ Pepino'ya bakıyor, yüzünde kaygılı bir ifade var. Sadece tek bir elle uyanmanın nasıl bir şey olduğunu düşünmemeye çalışıyor. Bunun nedeni Harry'nin hassas olması değil, bu tür hayalleri ürkütücü bulması. Kafasını dağıtmak için tekrar İtalya'yı ve bütün arkadaşlarının fark ettiği şeyi düşünüyor. Bebekler! Aslında çocuklar da öyle. Duramıyorlar işte. Aşırı nüfus yoğunluğuna şaşmamak gerek. Evleri ararken herkesi önce bahçeye çıkartıyorduk. Gözlerine inanamazsın. Ne zaman hepsinin bu kadar olduğunu düşünsen, siyahlara bürünmüş bir nine daha merdivenden zar zor iniyordu. Arkasından da altı çocuk. Ve böyle sürüp gidiyordu. Açtılar – aklıktan gözleri dönmüştü, özellikle de çocukların. Ne verebilirsek. Gerçekten üzücü. Ama farklılar, şu Latinler. Çok farklı.

Harry artık tek elle uyanmanın nasıl bir şey olduğunu düşünmeyecek. Tehlike noktası aşıldı. Gece hemşiresi kanatlı kapılardan geçerken ona şahane bir gülümsemeyle bakıyor. Hoşuna gidiyor bu. Isıkla çok güzel çalınan bir ezgiyi dinlemek gibi. Harry kanatlı kapıları kendisi itiyor. Bunu her yapışında midesindeki yarayı his-

sediyor. Acımıyor. Sadece hissediyor. Ama his önemli. Her sabah bu hissi inceliyor, bir mikrometreyle ölçüyor. Sonuçlardan ne kadar hızlı iyileştiğini biliyor. Ve iyileşme hızını takvim zamanına çevirerek, taburcu olacağı tarihi bulmaya çalışıyor. Her durumda Kutsal Cuma'dan önce olmalı.

48

Küçük mutfakta (sadece su ve süt kaynatmak için kullanılıyor) bir hademe Pitt'in genç hemşirelerinden biriyle hararetli bir şekilde konuşuyor. Harry içeri girerken hemşire çevresine bakıp dışarı fazlaca hızlı çıkıyor. Çaydanlık ocakta.

İyi sabahlar, diye bağıyor Harry arkasından. Ama kız onu yok sayıyor.

Harry hademeyi tanıyor. Adını bilmiyor. Ama ona Jack diyor. Altmış yaşlarında eski bir asker. Her zaman neşeli. Harry onun bir meslek öğrenmemiş olmasının üzücü olduğunu düşünüyor. Hademelik yapmak sefillik olmalı. Belki de hemşireyle yakınlık kurmaya çalışıyordu. Hiçbir şey yapmadan bütün gece çalışmak. Harry onu suçlamıyor.

Harry kişisel olarak tanıdığı çok az insanı suçlar. İnsanları değil düzenlemeleri, eylemleri, durumları yargılar. Bu çoğu zaman Phyl'i çileden çıkarır. Ona bunun hoşgörüsü değil sadece zihinsel tembellik olduğunu söyler. Ancak Harry hiçbir zaman kendisini hoşgörülü olarak düşünmez. Seçemezsin, der, katlanırsın. İşbirliği yapman gerekir. O zaman büyük kapsamlı yargılarda bulunmanın ne yararı var. Bir adamın bir işi yapma şeklini beğenmiyorsan, ondan uzak durursun. Ama üstünlük taslamaya başlama.

Hepsinin içinde en önemli kişi, turist. Hoşgörüsü iyi bir turistin üstünlüğüdür. Harry'yi yaşamının doğal koşulları bir turistin tam tersi yapmıştı.

Hademe Harry'yi görüyor. Onun adını bilmiyor. İkisi de birbirine Jack diyor. Hademe Harry'yle şakalaşiyor. O, ortalıkla ölmek üzere olan köpekler gibi dolaşan bazı hastalar gibi değil. Her zaman neşeli. Ayrıca asker de. Kendisi gibi çavuştu. Başka bir savaş ama iyi bir çavuşu her zaman ayırt edersin. Güvenilir. Ona söylenir.

Hademe Harry'ye o sabah saat üçte cankurtaran sürücüsünün kapıcı kulübesinde kendisine anlattığı şeyi söylüyor.

Pitt'in hemşiresi geri geliyor, ağırbaşlı. Çok kendini beğenmiş. Hademe dışarı çıkarken Harry'ye göz kırıyor.

Harry koca çaydanlığın kaynamasını beklerken az önce duyduğu şeyi düşünüyor. Burada birbirinden çok farklı insanlar var. Bazılarının nasıl bir tepki göstereceği bilinmez. Yeterince aptalca konuşma var zaten. Bunu duyarlarsa, sonu gelmez.

Çaydanlık ısıklıyor. Demliğe su koyuyor. Çayı ekliyor. Demlenmeye bırakıyor.

Bazıları çok öfkelenenecektir. Bir keresinde Peter'in aynanın önünde yüzüne garip ifadeler vererek ve kollarını savurarak rol yapmış gibi görüldüğünü hatırlıyor. Kulaklarına vuruyordu. Böyle gösterilerden nefret ederdi. Öyle olmadığın halde bir spastik gibi davranmak. Bazıları tartışacaktır. Bitmek bilmez bağırış çağırışlar. Bazıları bütün gece sırtüstü yatıp düşünecektir. Zaten hepimizin bol bol zamanı var.

Çaydanlığı fincanlarla beraber servis arabasına koyuyor ve Clive'a yoneliyor.

Basit bir olay olsaydı –her iki bacağına da kaybeden adam gibi– rahatsız olmazdı. Ama bununla ilgili çok fazla açık soru vardı.

Servis masası kanatlı kapılardan geçiyor. Harry, Clive'in uzunluğuna, sonra da ayaktaki, çevresi paravanlarla sarılı yedinci yatağa bakıyor. Açık soruları hasta düştükten sonra hastayı görebileceği delikler olarak gözünde canlandırıyor. Ve en iyisinin sessiz kalmak olduğuna karar veriyor.

Fincanları doldurmaya başlıyor. Yirmi ya da daha çok. Çayı evdeki gibi demleyemezsin. Ama yeterince iyi görünüyor. Güzel ve koyu. Phyl içine koyduğün kaşığın dik duracağını söylüyor.

Harry yatağın çevresindeki paravanlara bir kez daha bakıyor. Bir hastanın yarasına bakım yapılırken ya da sürgü kullanırken etrafına kabaca iki paravan konuyor ama burada üç paravan aralarında boşluk kalmayacak şekilde dikkatle yerleştirilmiş.

Garip, diye geçiriyor aklından Harry, paravanların arkasında bir polisin oturduğunu düşünmek. Şişko kıcının üstünde oturuyor. Başka işleri kalmamış mı? Eğer üniformalıysa, her şey mahvolur. Hepsisi de öğrenecektir. Sivil kıyafetliyse, gizli tutma şansı olabilir.

50

Bir hemşire hâlâ yataktaki hastalara fincanları dağıtıyor. Hastalar bu fincanları her iki elleriyle sapsız kupalarmış gibi tutuyor ve böylelikle onlar tarafından yukarı doğru çekiliyormuş gibi görünüyorlar, sanki kupalar onları yeni günün havasına fırlatan küçük hidrojen tüpleriymiş gibi.

Buna süt koyma lütfen, diyor hemşire. Harry şaşırmış görünüyor çünkü kimse çayını böyle içmiyor.

Kimin için bu?

Aşırı resmi şekilde açıklayarak daha fazla konuşmaya fırsat vermiyor. Yeni hasta için.

Harry ilk kez paravanların ardındaki adamı düşünüyor. Çayını sütsüz sevmesine şaşıyor. Sonra, bu sabah ameliyat olacaksa kesinlikle ikinci fincana izin verilmeyeceği sonucuna varıyor.

Ancak tıraş olup, kahvaltı edip, ilk sigarasını sardıktan sonra Harry, Clive yerine House'u düşünüyor. Düşünce zihnine bir soru olarak geliyor: Ne biliyor? Harry tuzaktan kurtuluyor. O, Harry, nasıl bilebilir?

Harry'nin kendisine sorduğu soruyu geçiştirmesiyle aynı anda, Dai kanatlı kapıların camlarını silen Jamaikalı temizlikçinin ağzını arıyordu.

Yarım saat önce, yataktan kalkması gerekmişti. Acı içinde. Dai kolunun altındaki ağrının şiddetini itiraf etmeye cesaret edemiyor. Bunu yaparsa, kalkmasına izin vermezler. Aynı zamanda önemsiz gösterirse ameliyat etmemeye karar vereceklerini umuyor.

Yeni paravanları hemen fark etti. Paravanların olası anlamını düşünmedi. Bir ölüm, kötü bir kaza, bir çocuk – olasılıklar onu henüz ilgilendirmiyordu. Burada soruşturulması gereken bir şey, olağandışı bir şey, görmezden gelemeyeceği bir şey olduğu gerçeğinin farkına varmıştı.

Zayıflığa karşı bir içgüdüğü var, Dai'nin. Eski bir binada dolaşırken hemen gidip küf tutmuş bir duvara bıçağını batıran bir yapı denetçisi gibi, Dai de bir kurumun yasalarının nerede delinebileceğini, bir kimsenin iyi yürekliliğinin nerede kullanılıp istismar edilebileceğini, güvenli bir durumun içinde nerede anormallığe, dolayısıyla karışıklığa bir miktar eğilim bulunduğunu –deneyimlerinden öğrendiği, yarar sağlanabilecek bir durum– hemen algılayabilir.

Bu içgüdü onu yeni paravanları incelemeye yöneltti.

Bugün iş. Yarın iş. Dai kapıda durmuş temizlikçiyi avutuyor. Kadın ona hem sevecenlikle hem de çekinerek bakıyor. O bebek gibi yaşlı bir adam ve zarar verebilir.

Çamaşırlıkta Başhemşire bir hemşireyle beraber sayıyor. On dört. Bir arkadaşımı arıyorum, diyor Dai.

Hastanede mi, diye soruyor.

Benden hemen sonra geleceğini söylemişti.

Temizlikçi sessiz kalıyor ve sertçe parlatıyor.

Yirmi.

Eski, çok eski bir arkadaş. Sesi titriyor.

Adı ne? Sadece dördünü biliyor.

Dai duraksıyor. Evans, diye düşünüyor tam zamanında.

Hemşire Evans'ı hatırlamıyor. Esmer yüzü gülümsüyor.

Paravanların arkasındaki olabilir mi, diye soruyor

Kırk.

Hayır, hayır. Asla olamaz.

Neden bu kadar emin?

Başhemşire çamaşırlıktan çıkıyor. Dai Clive'a geri dönüyor. Bekliyor.

May –adı bu– kapıların iç taraflarını silmeye başlıyor.

Şaşıracaksın – Dai göz kırpıp gülüyor.

Komik bir şey değil, diyor kadın, gözlerini kapatıyor.

Hikâye kadının Londra'da duyduğu pek çok hikâyeden daha tuhaf değil. Hayat korkunç değil mi, diyor Dai. Kadın ona duyduklarını söylüyor çünkü bu bir uyarı olabilir.

Zavallı adam, diye bitiriyor. Tanrı cennetinde onu bağışlasın.
Seni de korusun, diyor Dai, bir anda kayboluyor.

52

Dai'yi seyreden Harry, tahmin etti. Yaşlı serseriye bunu kendisi-ne saklamaya ikna etmeye çalışmasının gerekip gerekmediğini merak ediyor. Dai öğrendiyse, bir saat içinde herkes öğrenir. Clive asla eskisi gibi olamazdı.

Yetkilileri suçlamaya başlıyor. Bunu gizli tutma ümidi yoktuysa, herkes saçma sapan konuşacaktıysa, o zaman Clive'ı resmi olarak bilgilendirmeleri gerekirdi. Nasıl? Bunu House'un önünde duyuramazlardı. Yani, yapabilirler miydi? Yazılı bir uyarı, bir bildiri gönderebilirlerdi. Uygun işlem bu olurdu.

Bu şekilde her yerde fısıltılar ve dedikodular olacaktı. Bunu şimdi görebiliyordu. Bir grup kadın gibi davranacaklardı. Çene, çene, çene, boş boş konuşacaklardı. Hemen hemen boş. Etrafında paravanlar vardı.

Çileden çıkan Harry, Dai'ye bakıyor. Dai bir tehdit, profesyonel bir bozguncu.

Dai'nin henüz bir planı yok. Yeni duyduğu haberi, çaldığı bir cüzdanı cebinde döndürüyormuş gibi zihninde döndürüyor. Henüz bunda ne kadar para ya da nasıl bir yarar olduğunu bilmiyor. Ama Clive'ın bilgisizliğine, yine uyuklayanlara, tuvalette olanlara, erkek izciler gibi dolaplarını düzenleyenlere, hayal kuran Robin'e, sabahlığıyla yatağında kaskatı yatan Harry'ye baktığında, onlardan daha fazla şey bildiğine inanıyor.

Yaşamı boyunca Dai, fırsat üstüne fırsat kaçırdı. Fedakârlığın bir yatırım şekli olduğunu hiçbir zaman anlamadı. Anlamış olsaydı başarılı ve itibarlı olurdu. Kızı ona kiminle evlenmesinin iyi olacağını bile sorabilirdi. Artık çok geç. Her zaman hazır, bir anda patlayan kahkahası için mümkün olan her şeyi yapıyor ve fırsatlar kaçıp gidiyor.

Önce kime söyleyecek? Haberin kendisinin önüne geçmesini ve böylece gölgede kalmasını engellemeliydi. Hiçbir şekilde bir başka yürüyebilen hastaya söylenmemeliydi. Cyril'i seçti.

Size çok sevindirecek bir haber müjdeliyorum.

Cyril yatak masasının üzerindeki leğenle silinmeyi yeni bitirmişti. Çabaları onu yormuştu. Aynı hastalık bile bu iki adamı yan yana getiremezdi. Ama Dai'nin seçimi tamamen haince değil. Cyril'in dehşete düşeceğini biliyor ama belirli bir şekilde onun aynı zamanda memnun olacağını da hissediyor. Ve Dai yasak ama arzu edilen meyvenin dağıtıcısı da olmak istiyor. Cyril'e böyle bir haberi vermek, hoş bir şekilde bir avukata rüşvet ya da bir polise bahis kuponu teklif etmeye eşdeğer.

53

Kendisini Cyril'le Harry'nin arasına güzelce yerleştirmeye dikkat ediyor. Harry'nin ona bakışı hoşuna gitmiyor. Boşver. Yaşlı adamın kulağına eğiliyor. Dai'nin ezilmiş sebze suratı: Cyril'in ölü, ifadesiz suratı.

Bak ne diyeceğim.

Cyril'in gözleri tam önüne bakıyor. Tek yaptığı başını biraz hafifçe eğerek kulağını Dai'nin ağzına yaklaştırmak.

Dai ona söylüyor.

Cyril yavaşça tepki veriyor. Söylenen şeyi anlıyor ama hiçbir ifadeye izin vermiyor. Dai'nin haberini bir gazete kesiğini alır gibi alıyor. Gazete kesiğini bir taşla sarıyor ve sonra onu zihninin derinliklerine fırlatıyor, bekliyor. Gazete parçası eriyor ve taş batıyor.

Dai tam uzaklaşıp Ken'le konuşmaya gidiyordu ki, beklenmedik bir öfkeyle, sadece ufak çocuklarda görülen yaygın bir öfke türüyle Cyril şöyle diyor: Yaptı, öyle mi?

Bu bir ifade, soru değil. Sonra yatağında doğruluyor –pijamasının üstünün birkaç düğmesi kopuk ve Robin onun soluk, sabun renkli göğsündeki ağarmış kılları görebiliyor– gözlüklerini düzeltiyor ve sanki üzerlerindeki sözcükleri okuyormuş gibi karşısındaki yatağın çevresindeki paravanlara bakıyor.

Harry, Dai'nin bunu Cyril'e söyleme şeklinden nefret etti. Uzun uzadıya, detaylı ve gizliydi. Yaşlı kadınların birbirlerine yaptıkları düşükleri anlatmaları gibiydi.

Sıra Ken'de.

Sonrasında Ken afallama noktasına kadar şaşırmış görünüyor. Serbest eliyle kol askısındaki çengelli iğneyle oynuyor, hareket edebileceği çok küçük sınırlar içinde aşağı yukarı oynatıyor.

Nereden biliyorsun?

Dai kaynakları olduğunu ima ediyor, yaşamı boyunca oluşturmuş.
54 Ama doğal olarak adlarını veremiyor.

Nesi var ki?

Burada Dai doğaçlama yapmak zorunda. Bir ameliyat.

Onu neden cezaevinde ameliyat edemiyorlar?

Hiç yapmazlar.

Bana bunun her zaman olduğunu söyleme.

Dai, Ken'in dehşete düştüğünü gözlemliyor.

Hemşireler içeride o kadar iyi değil!

Şakası yapılacak bir şey değil bu.

Ken Dai'nin bir şekilde adamla aynı türden olduğunu hissediyor.

Ben gülmüyorum.

Bu inanılmaz.

Orada bir polis var, diye fısıldıyor Dai rahatlatıcı bir şekilde.

Mesele bu değil. Bu bir skandal.

Her zaman öyle.

Gazeteler bunu yazdığında, kavga çıkacak.

Ken birden dünkü akşam gazetesini anımsıyor. Onu dolabında buluyor.

İşte burada, diyor House'un bir fotoğrafını göstererek.

Dai'nin yüzü aydınlanıyor. Resmi düşünmemiştii. Resmi istiyor.

Fotoğraf Ken'i daha da öfkeliendiriyor. Foto muhabirinin flaşıyla bembeyaz olmuş surat ve mahkûmun mahkemeye getirilirken giydiği buruşuk takım elbise, suçlulara yapılan asgari muameleyi vurguluyor ve şimdi o, Ken ve arkadaşları aynı muameleyi görüyor, aynı yemeği yiyor, aynı odada aynı hemşireler tarafından bakılıyor. Katlanılmaz.

Gazeteyi bana ver, diyor Dai. Kendine başka bir tane bul. Ken itiraz edemeden gazeteyi alıp hastanenin verdiği sabahlığının içindeki göğsüne bastırıyor ve ziyaretlerine devam ediyor.

Ken'in zihninde sorularla yanıtlar birbirini izliyor. Hızla açılıp kapatılan bir ampul gibi. Işık: soru. Karanlık: yanıt.

Dai, bir hemşire yatağına dönmesini emredene kadar, artık resimli haberini Clive'in başındaki iki adama daha veriyor. Geçici aksilik onun için bir şey ifade etmiyor.

Dai'nin bir zamanlar güzel, eğitimsiz ama güçlü bir sesi vardı. Hâlâ piyano çalabiliyor ve ezgiler belleğinde kalmış. Son zamanlara kadar barlar tatil akşamlarında arka odada çalıp söylemesi için ona birkaç şilin ve bedava bira verirdi. Ne kadar paralı olursa olsun bu davetleri asla geri çevirmezdi. Bunu yapmak çok hoşuna giderdi. Tuşların üzerinde uçan kıvrık parmaklarıyla art arda ezgiler çalar ve bütün suratı ve kafası ıslak gözleri gibi parlayana kadar şarkı söylerdi. Bazen piyanoyu bir arkadaşı çalar, Dai de Fred Astaire'in step dansının gülünç bir parodisini yapardı. Bu da hoşuna giderdi. Bir zamanlar George Robey'le aynı sahnede bir Robey performansı sergilediğini, ardından büyük adamın ona şöyle dediğini öne sürüyor: Ben bile kendimi tanıyamazdım. Dai'nin bir şekilde kendi zihninde bir iltifata dönüştürdüğü bir espri.

Clive'da yataktan yatağa gidip haberi yayarken, Dai, ceketini ve yeleğini çıkarıp atmış, dolu bardaklar önüne dizilmiş bir halde piyanoda sevilen eski bir şarkıyı çalarken arkasından duyduğu sesler gibi çevresinde toplanan koğuşun merakını ve şaşkınlığını hissediyor.

Şu anda piyano yok. O da neşeyle ama sözsüz kendi kendine mırıldanıyor:

Başımı eğ Tom Dooley

Başımı eğ ve ağla

Başımı eğ Tom Dooley

Öleceksin zavallı çocuk.

Cyril hâlâ karşısındaki yatağın çevresindeki paravanlara bakıyor. Ahşap çerçevelerin üzerine gerilmiş pilili bir dokumadan yapılmışlar. Bu paravanlara alışık; kendi yatağının etrafına da günde beş altı kere

konuyorlar. Gözlerini böyle dikmişken, kendi çevresine konduklarında çoğu zaman yaşadığı aynı duyguyu hissetmeye başlıyor. Gözleri bağlı olma hissi bu. Ama kumaş başının çevresine bağlanıp gerçekten gözlerine değecek yerde, beyaz bir koza gibi bağlanmış, içinde bütün bedeninin hareket edebileceği bir boşluk var. Koza kendi bedenini görmesini engellemiyor ama Clive'in geri kalanını görmesini engelliyor ve gözleri bağlı kaldığı sürece sesleri de yorumlaması giderek zorlaşıyor. Artık yorumlamak olanaksız geliyor.

Robin de Ken'in işaretlerini yorumlayamıyor.

Ken birisine söyleme ihtiyacı hissediyordu. İnsanlar bir skandal konusunda aynı fikirde olmalıdır. Bu yüzden elleriyle ihtiyatlı işaretler yaparak Robin'e söylemeye çalıştı. Silahlı bir adam. Asılan bir adam. Paravanlara doğru sallanan parmak. Bizim için başparmak aşağı işareti. Robin anlamadı. Ken bir daha deniyor ve Robin bir ameliyatla ilgili bir haber olmalı diye düşünüyor. Ne kadar aptal! Ken onun yaşındayken nereye gittiğini biliyordu. Dışarı çıkacaktı. Artık sigara içtiğini gizlememeye karar verdiğinde ve babasına açıkça sigara tuttuğunda, babası şöyle demişti: Sigaraya paranın yeteceğinden emin misin? Bu kadar. Bir tavuk gibi kümese kapatılmıştı. Dışarı çıkacaktı. Ama Robin kararsız davranıyor, akıllı bir karış havada. Ken kendini tutamıyor. Ve ona içtenlikle gülümseyip eliyle yanına gelmesini işaret ediyor.

Clive'da yerler siliniyor. Yataklar çekilip duvarlarından ayrılıyor ve garip açılarla bırakılıyorlar. Tören alanı simetrisi geçici olarak kayboluyor. Yataklar tıkalı trafikteki araçlar gibi. Robin Ken'e doğru dik-katsizce yürüyor.

Ken şimdi ona bir sürü sözcükle anlatıyor. Hızla. Robin ona inanmıyor. Bu bir şaka, bir sınama, bir aldatmaca, en fazla bir olasılık. Başhemşire. Robin yatağına dönmek zorunda.

Ken hayal kırıklığı içinde. Robin'in bunun ne kadar çirkin olduğunu görmesini istiyordu. Onu buna inandıracak zamanı olmamıştı. Tam bir ahmak. Cyril'e bakıyor: gözleri kapalı. Harry: asık suratlı. Pepino: gözlerini dikmiş ona bakıyor ama İngilizcesi yok.

Pepino paravanları ve elinde gazetesıyla Dai'yi fark etmişti. Komşusunun bir İngiliz ünlüsü olduğuna hükmetmişti. Onu çok az ilgilen-diriyor. Tamamen Renata'dan gelecek mesajı beklemeye odaklanmış durumda. Yetkililer ona son yirmi dört saattir Renata'yla temas kur-maya çalıştıklarını söylüyor. O zaman kuşkusuz bu sabah bir haber gelir. Bir an için, besbelli söyleyecek acil bir şeyi olan Dai'nin duydu-ğunu bile düşündü. Şimdi kanatlı kapılardan içeri giren herkesin ona haber getirmesi gerektiğine inanıyor. Sık sık onlarla göz göze geliyor. Sonra merakla beklemeyi bırakıyor çünkü yanıt veren bir bakış olma-dığını görebiliyor. Onlarla göz göze gelmediğinde, yine umutsuzluğa kapılmadan önce yatağının ayakucundan geçip gitmelerini beklemesi gerekiyor. Bu şekilde Pepino rahatlamayı bekliyor.

Ken, çok yakında bir yetkiliye, bir yazı işleri müdürüne, milletve-kiline, nüfuzlu bir kişiye yazacağı mektubu yazmaya başlıyor. Mektubun yaratacağı etkiyi şimdiden hissedebiliyor. Bir daha böyle bir şeyin olmasına asla izin verilmeyecek. Ne var ki, amacına ulaşmanın mevcut yolları daha az açık. Daha önce hiç böyle bir mektup yaz-madı. Sayın İlgili. Çok Sayın İlgili. Çok size fazla yakın mı geliyor? Siz benden yaşlısınız. Ben görüldüğümünden daha yaşlıyım. Görün-düğünüzden daha genç olmayı istemeye başladınız mı? İnsanın yaş dönümü. Sayın İlgili. Bir demokraside düşüncesini açıkça söyleme-nin her yurttaşın görevi olduğuna inanıyorum. Yine sırası gelmeden konuşmak! Seni arsız küçük büyür! Özür dilerim, Efendim. Bir üni-versiteden siyah bir cüppe; o zaman her zaman okul müdürü olarak iş bulabilirsin. Teşekkür ederim ama ben bunu hiçbir zaman iste-medim. Efendim, konuşuyorum. Yazarak mı söyleyeyim? Efendim, sadece demokrasimizde her insana verilen hakları isteyen sıradan bir yurttaş olarak yazıyorum. Özel muameleye inanmıyorum. Uzun zamandır aynı güzellik işlemi ile beslenen bir cilde özel bir bakım öneriyoruz. 93 Numaralı Bakım'ın, biri cildi beslemek, diğeri can-landırmak için olan iki ayrı özden hazırlanmış bir karışımın ardın-daki düşünce bu. Boşluğun ardındaki düşünce bu. O orada. Mesele bu. Paravanların ardında.

Şu anda Ulusal Sağlık Hizmetleri'ne bağlı bir hastane yatağında, bir silahlı soyguncuyla aynı koğuştta yatıyorum ve inanılmaz görünse de, Efendim, adam polis tarafından zaten tutuklanmış. Bu kimsenin bilmediği bir durum değil. Maevis burada olduğumu biliyor ve yine de Manchester'da kalmayı tercih ediyor. Bu bir Maevis'in işini bir bahane olarak kullanması durumu. Adam cezaevine kapatılmıştı ve bugün aynı polis tarafından cezaevinden çıkarılarak ulusal bir hastanenin koğuşunda serbest bırakıldı. Ben genç bir adamım. Ve en büyük düşmanım bile bir korkak olduğumu söyleyemez. Ben kendi hayatımdan korkmuyorum. Kendi hayatım için. Kuşkusuz polis onun silahlarını aldı. Doğal olarak bunu onu bir hastaneye getirmeden önce yapmışlardır. İtalyan için bu şanssızlık. Ben bilinçsizdim. İçgüdüsel olarak hareket ettim. Bir ilke için kaygılıyım, Efendim: adalet için. O bir suçlu. Biz yurttaşız. Psikolojik konulara girmek istemiyorum. Çevresel etkenler önemli. İyi bir kampanyanın pazarınızı kafanızda açıkça belirlemenize bağlı olduğunu size daha kaç kere söylemeliyim? Gelir grubunu saptayın. İyi ama bizimle aynı tedaviyi alması mantıklı mı? Ya da, daha saygılı bir şekilde ifade edersem: Bizim onunla aynı tedaviyi almamız mantıklı mı? Bir araya getirilmemiz katlanılmaz.

Siz, efendim, bir fahişenin bir doğum servisine yatırılmasına bile bile göz yumar mıydınız? Bebekleri durdurmak için hap alıyor. Ve bu, can almış bir adamın erkekler koğuşuna yatırılmasından yüz kere daha az uygunsuzdur. Beni yanlış anlamayın. Ben genç bir adamım ve hoşgörüsüz değilim. Başka bir yerde olması onun da yararına olurdu. Onun mümkün olan en iyi tedaviyi almasını sorgulamıyorum. Yeni bir özel formülle. Bir an onun için nasıl bir şey olduğunu düşünün. Tek başına olmak ister. Hastalığı Majesteleri'nin cezaevlerinin sınırları içinde yeterince tedavi edilemeyecek bir şeyse, onun geçici olarak uzman tedavisi için ulusal bir hastaneye nakledilmesi kararını yürekten desteklerdim ama o zaman halkın iç huzurunu korumaya yönelik önlemler alınmalı ve uygun ayrımlar yapılmalıdır.

Bir kere daha düşününce, psikolojik etkenleri reddetmekte yanlışmışım. Azami etkenler. Onlar azami önemdeler. Onlar iyileşmeyi

hızlandırabilir –benim ayağım öyle olmadı– ya da yavaşlatabilir. Bizim –dilini tutabilecek en son kişi benim– katil olan bir adamın işgal ettiği bir koğuşta yattığımız bilgisinin iyileşmenin önüne koyduğu engeli tasavvur edin.

Kısalt. Son bölümü iyiydi. Ama *neden* yanlış olduğunu ona söylemeliyim. Kendimizi savunmamız gerekiyordu. Mesele bu. Biz kendimizi savunmazsak, kimse savunmaz. En iyi savunma saldırıdır. Bu yüzden ben imzalıyorum. Saygılarımla, efendim – Henüz doğru dürüst açıklayamadım. Uzun uzadıya. Banyoda bu lanet olası aynalarla. Hepimiz baştan çıkarıldık. Çanlar Kimin İçin Çalıyor. Bütün bunlar gerçek. Ben babam gibi değilim. Orman nasıl biliyorum. Babam bahçenin dibindeki altın başak tarhına orman diyordu. O zaman salak olduğunu düşünmüştüm. Ormanın diğer tarafında huzur vardı. Hepimizin istediği şey. Ve onun için uğraşıyoruz. Kolay değil. Ama biraz kazandığımızda, evimizin yakınındayken, sadece bu mu, sadece bu mu, henüz zamanımız gelmedi mi? Son sözler. Kendinizi benim yerime koyun, bir koyun, Efendim. Hayır. Bizim yerimize. Saygılarımla.

Bu arada, Harry Robin’le konuştu. Ken’in oğlana söylediğini görmüştü. Oğlan endişeli görünüyordu. Harry bıkmıştı. Herkes abartıyordu. En azından kendi kafasında, durumun normalliğini korumaya o kadar istekliydi ki House’un kim olduğunu neredeyse unutmuştu; anımsamak bir miktar anormalliği kabullenmek olurdu. Bunun yerine, daha iyi bildiği bir şeyi suçladı. Koğuş arkadaşlarının içindeki kadınsı ögeyi, onların büyük bir heyecanla dedikoduları yaymalarına, batıl inançlara kapılmalarına, rahatlamlarına yol açan ögeyi suçladı. Robin daha iyisini yapamayacak kadar gençti. Rahatlatılmaya ihtiyacı vardı.

Bizlerden çok da farklı değil – bu meselede. Robin’e söyledi ve başıyla paravanları işaret etti. Robin bu durumla başa çıkabileceğini kanıtlamaya çalışıyordu. Yine de, dedi Robin, dört katilden sadece biri yakalandı.

Harry cümleyi duymazdan geldi (imaları anormalliği daha genel hale getiriyordu) ve ona resmi olarak hastaların bilmemesi gerektiğini

söyledi. Paravanların arkasında bir polisin oturduğunu sözlerine ekledi. Bu tür bir işe duyduğu küçümsemeyi sesi ele veriyordu. Robin Harry'nin polisten neden nefret ettiğini merak etti. Sonra Harry Robin'e pek çok kişinin büyük olasılıkla heyecanlanacağı uyarısında bulundu. Beni dinle ve orali bile olma, bırak boş boş konuşsunlar. Buradakilerin bazılarının yaşlı kadınlardan farkı yok.

Harry gidince haber yavaş yavaş Robin'in zihnine işliyor. Dönüp yatağa doğru bakmak istiyor ama tereddüt ediyor. Belki de bütün hastanede, bir yerlerde bu durumla başa çıkmak için uygun, yaygın bir davranış kuralı olması gerektiğine inanan tek kişi o. Sadece nasıl davranacağını bilmiyor.

En sonunda döndüğünde gördüğü şey karşısında hayal kırıklığına uğruyor. Hiçbir ses yok, hiçbir hareket yok. Bebek evi paravanlarının arkasında oturan mavi üniformalı polis fikri ona komik geliyor. Bir kukla oyunundaki sahneye çok büyük gelen mavi üniformalı, kırmızı suratlı polisi anımsadı. Komik olur olmaz komik olmaktan çıkıyor. Ken'in sessiz sinema oyununu yeniden gözünde canlandırıyor ama bu kez işaretler garip görünüyor, çok daha gençken bir ışık demetinin altında parmaklarını kullanarak duvarda oluşturduğu gölgeler gibi: tavşan, kurt, kuş. Okulda kafatası ve çapraz kemikler yapmayı da öğrenmişti. Geceleri yalnızken bu gölgeleri yapmaya cesaret ediyordu ve onları çok korkutucu yapabilmekten değil onlardan korkmamaktan çok daha fazla gurur duyuyordu.

Tabanca işareti ve ip işareti. Ansızın dehşet verici olan, temsil edilen iki olayın geri dönülmezliği. Yerdeki vurulmuş ceset bir daha ayağa kalkamaz. Asılan adam kesin bir şekilde yere düşer. İtiraz sürekli de olsa, bir şey değiştirmez. Paravanlar üzerlerinde yatıştırıcı ya da nitelendirici bir sözcük olmaksızın beyazlığını koruyor.

Hayatı, açıklamaların gerçekleri her zaman değiştirebileceği bir hayat. Üzgün olduğunu söylüyordu. Bir cezaya haksız diyordu. Beğenmediği bir karara karşı çıkıyordu. Çoğunlukla sonucu değiştirmiyor ama bunun nedeni her zaman diğer etkenlerin kendi savlarından daha ağır basmasıydı. Hiçbir zaman çünkü bütün savlar tek bir

devasa gerçeğin karşısında işe yaramazdı. Belki de çocukken onun için geri alınamaz – kırık bir oyuncak, tutulmayan bir söz, bir ayrılık. Bütün küçük çocuklar gibi tam bir çaresizlik içinde feryat figan ağlıyordu. Daha sonra bunun çocukça olduğunu öğrendi. Babası annesini terk etmişti ama şimdi birbirlerine mektup yazıyorlar ve buluşup yemeğe gidiyorlar. Yetişkin dünyasının böyle olduğunu öğreniyordu. Yetişkin dünyası uzlaşır. Yetişkin dünyası gerçekçidir. Şimdi sessiz sinema, duvarlardaki gölgeler, kukla oyununun kaçınılmazlığı, değiştirilemez olanın dehşetleri, bomboş arazide kimsenin duymayacağı çığlıkların sesi, bir kâbusta dil tutulması korkusu, darağacı işareti, bütün bunlar yeniden hayata başlıyor. Robin, bütün kanıtlara göre yetişkin olan bir dünyada, yedinci yatağın çevresindeki beyaz paravanlara bakıyor.

Dolapların tozları alındı. Havlular katlandı. Paravanlar fırçalandı. Menteşeler parlatıldı. Masanın çevresindeki sandalyelerin oturakları silindi. Çiçekler içeri alındı. Söylenti yayıldı.

Clive'in başındaki adamlar tuvalete giderken sanki tuvalet kapısının nerede olduğunu geçici olarak unutmuş gibi ayağa doğru sürükleniyordu. Oradayken beyaz paravanlara bakıyor ve yakındaki hastalara yüzlerini eksitiyorlardı. Pepino bu gezginlere bile umutla bakıyordu.

Bazı adamlar sargılarını değiştiren hemşirelerin ağzından laf almaya çalışıyordu. Hemşireler hiçbir soruyu yanıtlamıyor ve sadece sanki her zamankinden daha meşgul ve aceleciymiş gibi davranarak bildiklerini gösteriyordu. Yatak hastaları dimdik oturuyor ve sahnenin merkezini –spot lambası gibi bembeyaz, sıkıca birbirine geçmiş paravanları– görmek için boyunlarını uzatıyordu. Ara sıra bir hemşire paravanların arkasına giriyor, bir kafes gibi dikkatle kapatıyordu onu.

Gazete satıcısı hiçbir şey anlamamıştı. Sizin neyiniz var, diye sordu. Her zamankinin iki katı gazete satmıştı. Bir hasta House'un birinci sayfadaki yeni bir fotoğrafını, ardından da paravanları sessizce başıyla işaret etti. Gazete satıcısı başını salladı. Birkaçı da ona başlarını salladı.

arak karşılık verdi. Yani, neden olmasın, dedi adam. Bir yerde olması gerekiyordu. Ama sizinle olduğundan daha iyi bir yerde. Sizi şanslı adamlar! Ama neşesi zorlama hale geldi. Kanatlı kapılardan dışarı çıktığında düşünceli bir şekilde arkasına baktı. Yaraya tuz basmak, dedi.

Herkes biliyordu.

62

Baştaki çelimsiz bir adam mızırdanmaya başladı: Mahkûm kaçmaya çalışacaktı ve hepsinin yaşamı tehlikedeydi. Susturuldu. Ameliyatını bekleyen Paddy, komşusuna kaygıyla kendisini House'u ameliyat eden cerrahın mı ameliyat edeceğini sordu.

Ama çok az açık konuşma vardı. House'un fiziksel varlığı hâlâ engelleyecek kadar güçlüydü.

Sabah on birde, beyazlar giymiş iki erkek hemşire ve bir doktor ameliyathane sedyesiyle geldi. House'u sedyeye yerleştirdiler. Hâlâ bilinci açıktı. Sedyede yastık yok ve başı arkaya doğru sarkıyor, en rahat konumu bulmaya çalışırken de başını iki yana hareket ettiriyor. Ken, Cyril ve Harry baş aşağı bir kafadaki sabit gözleriyle bembeyaz bir yüz görüyor, gazetedeki fotoğrafa benzerliği çok az. Clive'da bir hasta bilinci yerinde bir halde ameliyathaneye götürülürken yanlarından geçtiği hastaların ona şans dilemesi bir gelenek. Harry hâlâ olağan geleneğe uyuyor: İyi şanslar oğlum, diyor, ne anlama gelebileceğini düşünmeden. Hastaların doğrusunu bilmemesi gerektiğini unutan erkek hemşireler Harry'ye bariz ve kınayıcı bir şaşkınlıkla bakıyor. Ken'le Cyril gerektiği gibi sessiz kalıyor. Polis (sivil kıyafetli değil ama miğferi yok) kanatlı kapılardan geçen sedyenin arkasından yürüyor. Utanmış görünüyor çünkü çevresinde sırtüstü yatan pek çok hasta adam varken o ayakta.

Clive kanatlı kapıların kapanmasını seyrediyor. Clive heyecanlı, avuçları ıslak. Clive düşüncelerini dile getirmek için yaşıyor. İlk başta sesi kontrol dışı. Bir plağın gramofonda yanlış hızda çalıştığında çıkardığına benzer bir ses var: solumalar, vıraklayan sorular, fısıltılar, gülüşler, ciddi açıklamalar ve bir ısıklık. Başhemşire susturuyor, yetişkin erkeklerin neden çocuklar gibi davrandığını anlayamadığını sözlerine ekliyor.

Başhemşire dışarı çıkınca, Clive sesini daha iyi kontrol edebiliyor.
Dinleyin.

Cerrahın adı Pierrepont,
Aynasız ona gazı verecek!

Parayı böyle boşa harcamak çok kötü. Halkın parasını.

Bir adamı asmak için kesip açmak insanlık dışı.

Onu buraya getirmek yanlış.

Zavallı adamcağız.

Ölü aynasızın zavallı ailesi.

Asmak fazla iyi.

Onlara acı çektirilmeli.

Başkasına sana davranılmasını istediğin gibi davran.

Acı çeken İsa.

Korkması gereken suçlular, biz değiliz.

Hindistan'dan gelen memur ölüm cezasına karşı olduğunu söylüyor. Bağırışlarla susturuluyor. Hayal gücünüzü kullanın. Müebbet verilirse, bu gerçekten ebediyen olmaz, yirmi beş yıl sonra dışarı çıkar, o zamana kadar da herkes unuttur ve bir barda onun yanında oturup ona bir içki ısmarlayabilirsin, aptal kadının biri onunla evlenebilir bile, böylece katilin çocukları da olur – bu çocuklar için haksızlık.

Hindistan'dan gelen memur ölüm cezasına karşı olduğunu tekrarlıyor. Bağırışlarla susturuluyor. Kafanı kullan. Bu adamları cezaevlerinde tutmanın maliyetini hesapla, unutma ki o bizim paramız, onları orada tutuyoruz, onlar hiçbir şey yapmıyor ve biz onları besliyoruz, giydiriyoruz, gardiyanlarla bakım masraflarının parasını ödüyoruz, bunu neden yapmalıyız ki, çünkü bu adamlar yararsız, uyutulmalılar. Onları asalım demiyorum, daha iyi bir yöntem bulursan onu kullan ama onların iyiliği için böyle olması gerekir.

Hindistan'dan gelen memur tartıştığı iki yaşlı adama bakıyor ve nasıl olduğunu, ninelerinin onlara neler öğrettiğini merak ediyor.

Yanıtsız pek çok soru var. Onun nesi var? Aynasız silahlı mıydı? Adam ne zaman yargılanacaktı? Neden bu hastaneye getirildi? Neden

ateş ederek kaçmaya çalıştı? Hiç şansı var mıydı? Sadece son soruyla ilgili kesinlik vardı. Hiç şansı yoktu.

64

Bütün bu farklı konuşmaların içinde temel bir ayrım belirgin. Clive'in başındakiler ve göbeğindeki, yani tuvalet ve kiler kapılarının yanlarındaki küçük çıkıntılı duvarların uzak tarafındakiler, hikâyeyi zaten anlatıyormuş gibi konuşuyor. Bir kereliğine içeriden anlatabilecekleri bir hikâye. Gazetelerden daha iyi biliyorlar. Ama Clive'in ayakta olanlar için, bu henüz bir hikâye haline gelmedi. House'un her an geri getirilebileceğinin ve en az bir hafta onunla beraber yaşamak zorunda kalacaklarının fena halde farkındalar. Hiçbir gazete bunu nasıl yapacaklarını onlara söyleyemez. Bu tavır farklılığının işin içindeki kişiliklerle ilgisi yok; sadece yakınlığın sonucu.

Ken yazılmamış mektubunu olası en dolaysız şekilde kullanmaya karar verdi. Yazmayacak. Şikâyet edecek. Kararını ilan ediyor. Müdireyle görüşmek isteyecek. Bu bir görev.

Tekrar ayağa kalkan Dai, memnun. Yetkililerle açık bir kavga – ve o seyirci olarak güvende. Ken'i cesaretlendirmek için bunu yapmaya-cağına dair bahse giriyor.

Ken yaşlı otlakçıya bu defa para ödetme fırsatını görüyor. Tamam, diyor, bir pound. (Kazandığında yaşlı adamdan parayı almayacağını geçiriyor aklından.) Başhemşireyle konuşursam bir pound. Anlaştık mı?

Dai miktarın büyüklüğü karşısında şaşkına dönüyor. Bir çıkış yolu göremiyor. Ama kumarbaz gururu herkesin önünde bir bahisten çekilmesine izin vermiyor. Sadece bahiste değişiklik yapabilir.

Müdire. Başhemşire değil. Müdireye söylemezsen bana bir pound verirsin.

İyi, diyor Ken. Ve Cyril'in bahise tanıklık etmesini istiyor. Cyril reddediyor. Her türlü bahise karşı. Ken Robin'e sesleniyor. Tanıklık yapacak mı? Daha birkaç saat önce Clive'in Robin'e yabancı görünen usulleri, House'la ilgili düşündüklerinin ardından şimdi rahatlatıcı bir şekilde basit görünüyor. Herhangi bir şeyin içinde olduğuna memnun. Elbette, diyor sorunsuzca, paraya da mı?

Dai dolap çevirmek üzere lanet olası küçük fırlamanın yanından uzaklaşıyor.

Cyril Ken'e başını sallıyor.

Dai'yi mahcup etme numarasından biraz utanan Ken, Cyril'in karşı çıkmasına sinirleniyor.

Ne var, diye soruyor saldırganca, sanki bilmiyormuş gibi.

Günahtan böyle kurtulamazsın, diyor yaşlı adam acıdan gözlerini kapatarak, gerçi acı bedeninde miydi düşüncesinde miydi, Ken emin olamıyor.

Babama benzeyen bir tarafı var, diye düşünüyor Ken.

Birkaç saniye sonra Cyril gözlerini yarı açıyor, dikkatli. Yatak örtüsünde gri katırlar gibi otlayan ve her kalıcı yatak hastasına yapışan kokusunun kokusunu alan elleri görüyor. Gördüklerinden hoşlanmıyor. Derisi gevşek ve buruş buruş olmuş, pek çok pakette defalarca kullanılmış ambalaj kâğıdı gibi. Üstlerindeki kıllar büyümüş gözeneklerden fışkırıyor, kumda yetişen ekşi yoncalar gibi. Ölümünden sonra uzayan tırnaklar, sararıp matlaşıyor. Toplardamarlar, demiryoluna bakan dükkânın tepe penceresindeki kurumlu yağmur çizgileri gibi koyu renkli izler oluşturuyor. Elleri ona pis görünüyor ve ahlaksızlık duygusu o kadar güçlü bir şekilde fiziksel ki bir zamanlar kötü olan şeylerle uğraştığı için mi ellerinin pis göründüğünü düşünmekten kendini alamıyor.

Yoksa bahçe işi miydi? Dükkânın yan tarafıyla kooperatif tamirhanesinin arasındaki küçük araziye görüyor. Artık bakımsız, bellenmemiş ve ayırık otlarıyla dolu. Böyle bir şey ilk kez bu ilkbaharda oldu. Dorothy onun Noel'den önce ektiği fasulyeleri toplamayı unutacaktır. Don vurmadıysa çıkıyorlardır. Çit onları iyi koruyor. Sağlam bir çit. Kalaslardan birinde bir budak düşmüş, geride göz gibi bir delik kalmış. Yazın cumartesi akşamları, güneş ışığı delikten içeri sızıyor, yerde bir ışık halkası oluşturuyordu. Tanrı'nın bakışı böyledir. Soğanlarıyla çok gururlanırdı. Küçük kulübede onları saklamak için kendi yaptığı raflar vardı. En iyileri kâseler kadar büyüktü. Orada karanlıkta duruyorlar, birbirlerine değmeden. Bütün soğanlardan ince kabukları,

hışırıyor. Kızıl kahverengi ve alev rengi. Clive’da gözlerini yine kapatırken, karanlıkta dumanı tüten soğanları gözünde canlandırıyor. Kabukları yanmış gibi. Ama sonsuza kadar yanmışlar, hiç kömür olmamışlar. Diğerleri kadar ince kabukları sarı karanlıkta kurumuş. Soğan fırınları. Başparmağı kabuğu hissediyor. Kenarlarından kıvrılıyor, kırışıyor ve ateşin dumanıyla havaya çekilen parçalar gibi dağılıyor. Altında, bir sonraki deri porselen sütçü kız kadar pürüzsüz. Ama tepede, her fırının ağzında, alevler hâlâ yalıyor. Ey Şadrak, Meşak, Abednego.¹

Paravanlar orada. House’u gizliyor. Ateşlerin bazıları üç gün üç gece yanıyor. Her şey közlendi. Sezar’ın hakkı Sezar’a. Kum torbaları dünyanın en sağlam şeyleriydi. Onlara temas etmekten, dayanmaktan nefret ederdi. Çuval bezinin içinde ağır tozlar vardı. Parkalarını giymiş diğer bekçiler savaş bittiğinde neler yapacakları hakkında her gece anlamsızca konuşuyor. Onlara bir yararı yoktu. Kötülüğe karşı savaş asla bitmez. Sokakta mutluydu, oradan oraya gidiyordu. Uyuyanların gözüydü. Uyanık adam. Projektörler gökyüzünü parçalıyor. Tanrı’nın bakışı böyle. Görevi her evde kaç tane olduğunu ve sıkıntılarının niteliğini öğrenmekti. Cyril, hiçbir zaman bilgisinden yararlanmayı, dükkânında müşterinin payına düşenden bir tane daha fazla sert şeker satmak istemesinden daha fazla istemedi. Caddelelerinde yürürken, bir ışıldağın ucundaki gümüş haçı, kentin üzerine ateş ve yıkım yağdırabilecek haçı bulmak için gökyüzüne bakarken ve malum şingirtiyı, gizlenmesi gereken izi bulmak için pencerelerin ve kapıların altına bakarken, iki çift çorabın üzerine giydiği bağcıkları sıkı botlarıyla, kurallara uymak için taktığı miğferiyle, ihtiyat aracı gözlüğüyle yürürken, dürüsttü.

Güçlüydü o zaman ve yorulmak bilmezdi. Gaz, toz, duman, çay yuttu. Tat ağzında: metal çubuktan gelen tat. Clive’da yutuyor. Bir mahzene iniyor sürünerek. Alan çok küçük – bir bacanın dibindeki şömineden daha büyük değil. Bohça gibi bir çocuk buluyor. Çocukla

1 Tevrat hikâyelerinde Kral Nabukadnezar’ın heykeli önünde eğilmeyi reddeden, her türlü zorlamaya rağmen günaha direnen üç arkadaşı. (ç.n.)

beraber çıkmak için uğraşüyor, başı bir çiçeğinki gibi sallanıyor. Bir başka yerde karanlığın altında taşlar var. Taşların altında bir masa. Masanın altında bir ayakkabı görüyor. Ayakkabı tuğla tozuyla kaplı. Bağırarak yardım istiyor. Duyuracak zamanı yok. Gözlüğünü cebine koyuyor – bunu yapmak garip mi? Taşlar teker teker çıkıyor. Ayakkabı çok hareketsiz. Masa ters. Kadın omuzlarında. Giriş kapalı. Adının haykırıldığını duyuyor. Tanrı'nın sesi böyle. Bir başka çıkış bul. Sonra bir tane yap.

Her yer zihninde bir resim haline geldi. Hayat nihayet bildiği gibi. Her anın kıyısında tam bir damla var. Aşağıdan kenara bakıyor. Korkmuyor, onaylanıyor. Tekrar tekrar enkazın arasında ileri geri gidip geliyor, bu hayatın ufak tefek harap olmuş eşyaları ve duvarları yıkık oturma odaları, hortumlar, cehennemin ağzından tüten duman, toz, cesetler, şeytanın cephaneliklerinin bükülmüş metalleri, sırtında bir can taşıyor. Ama zihninde kendisinin içlerinden biri olmadığı kutsanmışları, Tanrı'nın iyi hizmetkârının bağlarını görüyor; orada her şey düzenli, bakımlı, ekilip biçilmiş. Emredilmiş yüksekliğe kadar büyümüş bitkiler. Onarılmış çardaklar. Yapılmış ve toprağı sulamak için iyi olduğu görülmüş bir kanalda sakince akan su. İyi hizmetkârın ailesi Tanrı'da yeniden birleşti. Yamaçlar teraslandı. Bütün taşlar yerli yerinde. Aile ocağından duman tütüyor, Tanrı'nın sonsuz öngörüsünün işareti, çünkü insan rahat etmesi için giysilere ve sıcaklığa kavuşacak.

Cyril'in mutluluğu Londra yangınında daha da büyüdü. Zorunluluk onu sınırlıyordu. Kendisini ya da başkalarını yargılayacak zaman yoktu. Tanrı'nın iradesi devam ediyordu. İç rahatlığı çok büyüktü ve cesareti pek çok kişiye örnek olmuştu.

Paravanlar hâlâ orada. Yaylım ateşi dışarıda. Kendisini tanıyor. Postallar. Gözlük. Koyu mavi parka. Beyaz miğfer. Omuzlarında bir adam taşıyor. Biraz sendeliyor. Adam ağır. Çok yorgun. Bir elinde bir kesik var. Hâlâ yarayı görebiliyor. İki bloğun arasındaki bir geçitte. Beşinci katlarında yanıyorlar. Geçidin sonundaki yolda itfaiyecileri görüyor. Sadece elli metre kaldı. Ansızın bir adam yoldan geçide

dönüyor. İriyarı bir adam. Hayır. Omuzlarında birisi daha olan bir adam, kendisi gibi. Beklemeliydi. Orası geçilemeyecek kadar dar. Adam geliyor, ara sıra iki yandaki yüksek duvarlardan birine çarpıyor. Birkaç metre ötede, adam durup Cyril'e bakıyor. Cyril biliyor. Jack House. Orada yüz yüze duruyorlar. Bir düşünce kendini tekrarlıyor. Onu öldürdü. Onu öldürdü. Bu yüzden onu taşıyor. İlerliyor. House kımıldamıyor. Yeterince yer yok. Kanatlı kapı açılıyor. Camlardan yansıyan ışık yaşlı adamın suratını tarıyor. Eliyle gözlerini kapatıyor. Paravanlar temiz ve beyaz.

Başhemşire! Kapılar kadının arkasından kapanırken Ken ona sesleniyor.

Kadın kırk beş yaşında. Verimliliğin iyilikten daha iyi olduğunu öğrenmişti. Ama hâlâ zayıflıkları var. Ken bunlardan biri. Hoşsohbet, düzenli, sessiz, yakışıklı – her annenin gurur duyacağı bir oğul.

Müdire'yle bu akşam kontrole geldiğinde konuşmak için izin istiyor. Başhemşire görüşmek istediğini ona söyleyebilir mi acaba?

Kadın şaşırıyor ama bunu sorma şekli hoşuna gidiyor. Peki, ama konuşmak istediğinin sosyal görevli değil de Müdire olduğuna emin mi? Ya da kendisi yardım edebilir mi?

Yardım etmek isterdi.

Hayır, çok önemli bir şey değil ama Müdire'nin daha uygun olacağını düşünüyor.

Gerçek boyutlu bir heykelin çocukların tabanına kazıdığı sözcüklerin farkında olmasından daha fazla farkında olamayacağı kadar aşağı bir düzeyde, Başhemşire'nin zihni bir başka kadın getirilecekse, hepsinin de aynı şekilde getirilebileceğini savunuyor. Eşin bugün seni görmeye gelecek mi, diye soruyor.

Ken başını sallıyor, gülümsüyor.

Çok güzel, diye düşünüyor kadın.

Kadın gidince Ken Robin'e sesleniyor: On şilin yolda.

House'u geri getirdiklerinde hâlâ baygındı, yüzü sargı bezi rengindeydi. Polis, sedyeyi dışarı çıkarken takip ettiği gibi içeri girerken

de takip ediyordu. Clive'in House'a yönelik ilgisi kendi bilinçliliğiyle azaldı. Şu anda, ameliyathaneden getirilen herhangi bir hastadan hiç de farklı görünmüyordu. Kısa süreliğine ilgi çeken, polisti. Paravanların arkasında, bir sandalyede oturmuş yataktaki şekli dağılmaz bir dikkatle seyrediyordu.

Anestezinin etkisinden çıktıklarında pek çok adamın yaptığı gibi inlemeye başladığında ve bir hemşire onunla ilgilenmek için paravanların arkasına geçtiğinde, Clive'in ilgisi yine House'a döndü. Aylmıştı. O bir katildi.

Pepino komşusuna yapılan bakımı tırmanan bir öfke ve kıskançlıkla seyrediyordu. Ünlü olsun olmasın, bir yabancıнын da belirli hakları vardı. Beş saattir uyanıktı, bekliyordu. Beş saattir soluğunu ona çevirmeye çalışıyordu ama sadece adını söyleyebilmişti. Dört odanın teker teker hepsine ve Reggio'nun bütün sokaklarına bakıp onu aramıştı. Katedralde dua etmişti. Çocukluğundan beri tanıdığı fırıncıyı telaşlandırdı. Çamaşırlıktaki çamaşırcı kadına sordu. Ebeyi görmemişlerdi. Otobüslere atladı ve kalabalığı ite kaka ilerledi, herkese karısını soruyordu. Elini binlerce kola koydu. Kentin kıyısında mısırların arasındaki yaşlı bir kadına bile sordu. Dante'nin Beatrice'yi aradığı gibi aramıyordu, onun güzelliğini kendisi için resmediyordu. Biriktirdiği bütün parayı astarına sakladığı paltosunu arayan bir adam gibi arıyordu. Harekete geçme zamanı.

Dottore, dedi Robin'e.

Yakında, dedi Robin aptalca.

Dottore, diye yineledi Pepino.

Hemşireye sor, dedi Robin dikkatle telaffuz ederek.

Lütfen, lütfen.

Bir dakika, dedi Robin.

Pepino eliyle işaretler yaptı. Bu kez Robin kendisine yapılan işaretleri anladı. Robin'in gidip doktoru çağırmasını istiyordu. Robin hemşireyi çağırmak için doğruldu. Hemşire yoktu. Yapılması gerekenin iki dakika beklemek olduğunu biliyordu: O zaman hemşire gelecekti ve ona söyleyecekti. Yine de ayakları yerdeydi ve terliklerini giydi.

Yapması gerekiyordu. On adamın ağır bir yükü kaldırdığını görürsün. Elini yükün bir yerine koyarsın ama taşıdığın ağırlık önemsizdir. O zaman Robin için böyleydi. Kapıda Pepino'ya baktı ve gülümsedi.

Başhemşire'nin cerrahide bir masada oturduğunu görebiliyordu. Kendisini görmesi için kapıda bekledi. Kadın onu zaten görmüştü.

70

Koğuşun dışında ne yapıyorsun? Bunu ona bakmaksızın söyledi. Alışılmış disiplin eylemiydi. Ama işe yaramadı.

Kusura bakmayın, Başhemşire. Ama yanımdaki İtalyan bir doktor istiyor.

Yatağına geri dön. Bir kere söylüyorum.

Ağrısı var, Başhemşire. Ağrı çekmenin ayrıcalıklar getirdiği gibi anlık bir düşünceye ümit bağlamıştı.

Yatağına git. Personel sıkıntısı çektiğimizde sana haber veririm.

İğnelemesi Robin'in canını yaktı. Haksızlık olduğunu düşündü. Sadece yardım etmeye çalışıyordu. Ya da kendini buna inandırmıştı.

Koğuşta hemşire yoktu, dedi.

Seninle hemşireleri ya da bir başka konuyu tartışmıyorum. Koğuşuna git.

Sözcükler kafasını doldurdu. Seni adaletsiz kaltak. Rezil adaletsiz kaltak. Kadına baktı. Pijamasının kuşağı çok gevşekti.

Kadın ona baktı: Islak sarı perçemi alnından, iri, açık gözlerinden aşağı iniyordu. Şımarık ve züppeydi.

Git, dedi onaylamayan bir gülümsemeyle.

Bunu yapması, yapacağı bilgisinin önüne geçti.

Seni rezil adaletsiz kaltak, dedi yüksek sesle.

Kadın elindeki dosyayı masaya çarptı.

Bu ne terbiyesizlik, dedi.

Aklına başka sözcükler gelmedi.

Kadının suratı şimdi kendisinininki kadar kırmızıydı.

Robin biraz mahcup hissediyordu.

Özür dileyeceksin. Ömrüm boyunca kimse benimle böyle konuşmadı. Yetişkin erkekler bile!

Özür dilemem.

Çok iyi.

Beni sen kışkırttın. Sadece yardım etmeye çalışıyordum.

Çok iyi. Şimdi ne kadar az konuşursak o kadar iyi. Daha sonra fazlasını duyacaksın. Yatağına dön.

İtalyan hâlâ doktor istiyor.

Cümlesindeki hafif küstahlık kadına daha da büyük bir hakaret 21
gibi geldi. Onu küçük düşürüyordu.

Şimdi sana ne istediğini söyleyeyim. Dayak istiyorsun sen. İyi bir dayak!

Kadın kışkırtılmasına izin vermemesi gerektiğini biliyordu.

Git, dedi kadın daha yumuşak bir tonla.

Başı havada, Robin dönüp gitti. Geri çekiliyormuş gibi görünmeye çalışıyordu. Pepino'ya ne diyeceğini bilmiyordu. Elini adamın omuzuna koydu ve birisinin geleceğini işaret etti. Bunu yapmak hoşuna gitmişti. Ona gerekli yetki duygusunu vermişti.

Ken ne olduğunu sordu. Hiçbir şey, dedi Robin başını sallayarak. Sonuçlarının ne olacağını öğrenene kadar bu konuda konuşmak istemiyordu. Belki de daha önce hiçbir erkeğin o kadına böyle bir şey söylemediği doğrudu. Belki de eşeklik etmişti. Belki de Dai'nin hikâyelerinin *hepsi* de uydurmaydı. Ama House değildi. Pepino da değildi. Clive da gerçekten vardı.

Başhemşire kapıları çarparak geldi. Robin'e hiç bakmadı. Robin kitap okuyormuş gibi yapıyordu. Pepino neden doktor istedi, diye sordu. Ağrısı mı arttı? Hararetle başını sallayarak onayladı. Bir şey söylenmeliydi ve onu hiç söylememektense bilmediği bir dilde söylemek daha iyiydi. Omuzu mu? Yine hararetle sallandı başı. Sonra kalbini işaret etti. Orası da mı? Onaylayarak bütün yüzünü buruşturdu. Başhemşire sargılarına baktı, nabzını ölçtü ve onu yavaşça yatırdı.

Kadın gider gitmez, Pepino minnettarlıkla Robin'e gülümsedi ve elini kaldırarak teşekkür etti. Robin yine sevindi. Buna değmişti. Ama Pepino'nun ağrı konusunda blöf yaptığından şüphelenmeye başladı.

Pepino o arada gözlerini kapatmış, konuşmasını hazırlıyordu.

Ziyaret günüydü. Öğleden sonra üçte arkadaşlar ve akrabalar gelirdi. Çoğu şimdiden bunu düşünüyordu. Phyl'le Peter, Harry'yi görmeye geliyordu. House'la ilişkili olarak ve House'un yerine onları düşünmeye başladı. Phyl'e nasıl söylemeliydi? Peter'in önünde Phyl'e söyleyemezdi. Peter hiçbir şekilde öğrenmemeliydi. Ama Phyl'in bilmesini istiyordu. Tepkisini hayal ederken gülümsedi. Koğuştakiler bununla ilgili ne hissediyor, derdi. Ve yaşlı kadınlar gibi gevezelik ettiklerini söylerse, onu hiçbirisiyle bu konuyu gereğince tartışmamakla suçlardı. Bunun çok doğru olduğunu düşündü. Büyük bir kışkırtıcıydı bu Phyl. Eğer dikkatli olmazsa bir dahaki sefere Clive'a hepsine imzalatmak üzere bir dilekçe getirirdi. Öğretmen olmasından kaynaklanıyordu bu. Küçük elleri kenetlenmiş, Bar-bar-ca deyişini duyabiliyordu. Küçük zeki şey. İşyerinde arkadaşlarının dolaplarındaki posterlerdeki kadınların hepsi de iri kalçalı, iri memeliydi. Ama eğer iyiyseler, içlerinde zeki bir tane vardı, Phyl gibi. Peter'i bir yerlere göndermeliydi. O zaman Phyl'e söyleyecekti. Ve o çok heyecanlanacaktı. Clive'da kalması gerekmiyordu. Her şey hesaba katıldığında, gerçi o, yani Phyl haklıydı.

Dai yemek masasında oturuyordu. Öğlen yemeğine yarım saat vardı. Harry'ye doğru eğildi.

Bahsi duydun mu, dedi. İçine dert olmuştu. Bunu asla yapmayacak.

Bu kadar emin olmazdım, dedi Harry, hâlâ Dai'nin zırvalamalarına kızgındı.

O kadar akıllı ki denize düşse ıslanmaz, dedi Dai.

Yeterince ve daha fazlasını yaptın, dedi Harry.

Ne demek istiyorsun?

Neden ağzını kapalı tutmadın?

Bana bunu yaptıracağını hiç düşünmedim.

Onu demiyorum.

Yine de – bir pound nedir yahu?

Senin ödeyebileceğinden fazlası.

Şaşıracaksın, oğlum. Bu öğleden sonra beni görmeye cebi dolu bir ahababım gelecek. Peki onu kim harekete geçirdi? Ben, Brighton'da. Benim için her şeyi yapar, her şeyi.

Geleceğini nereden biliyorsun?

Bu sabah bir kartpostal aldım.

Harry bunun bir yalan olduğunu biliyordu. Dai'yi görmeye hiç kimse gelmiyordu.

Ben karımla oğlumu bekliyorum, dedi Harry.

Güzel bir oğlan, dedi Dai.

Beyaz önlüklü bir doktor, Başhemşire'yle beraber aceleyle kapılardan içeri girdi. House için mi?

Pepino'ya. Pepino hemen dikildi. Aşırı genç doktor piyano çalacakmış gibi ellerini uzattı ve İtalyan'a sakın olmasını söyledi. Pepino başladı. İngilizceyi kullanma çabasına hiç girmeden kendi dilinde konuşuyordu. Yükselen ve alçalan cümle, alçalan ve yükselen cümleyle götürüyordu. Doktor onu durdurmaya çalıştı. Yararı yoktu. İhlal yapılmıştı. Geri dönüşü yoktu. Doktorun kulağına sözcüklerin tümü isimler gibi geliyordu. Hiçbir şey anlamıyordu. Coşkulu bir konuşma olduğunu anlayabiliyordu ama içindeki öfkeyi sezemedi çünkü İtalyancada belirli bir noktadan sonra öfke lirik hale geliyordu. Bir an için adamın olağanüstü kurtuluşu ve kendisine sağlanan hastane tedavisi için teşekkür ettiği bile geçti aklından.

Ses Clive'in başını doldurdu. Herkes konuşmayı bırakmış dinliyor ve olanları anlamaya çalışıyordu. Bazıları gizemli tapınaklardaki büyümlü sözlerin böyle olduğunu düşünüyordu. Hastaların yaklaşık yarısı Pepino'nun yatağını göremiyordu çünkü paravanlar onu gizliyordu. Hepsinin aklına aynı şey geldi: House yabancı bir dilde feryat ediyordu. Zaten tam anlamıyla İngiliz değildi.

Ayaktakiler daha iyi görebiliyor ve böylece daha iyi biliyordu. Pepino vurgu yapmak istediğinde, tek, sıkılı yumruğunu sallıyor ve dizlerine vuruyordu. Genç doktor, mahcup ve çaresiz, yardım için Başhemşire'ye baktı. Ses ağıt perdesine yükseldi. Paravanların arkasından, sestten sadece birkaç santimetre ötede tek hareket yoktu. Polis oturmuş mahkûmunu seyrediyordu.

Abartıyor, dedi Dai.

Başhemşire geldi, cesurca gülümsüyordu. Ne var ki, kimsenin onu

anlamadığını fark ettiği noktayı geçtikten sonra, konuşan bir adamı durdurmak zordur; artık konuşma onunla sözcükleri arasındaki kişisel bir mesele haline gelmiştir. Şiddete başvurmayan Başhemşire o durana kadar beklemekten başka bir şey yapamadı. Doruk noktasında susuverince dinleyicileri biraz şaşırdı. Son sözlerinin çevirisi şöyleydi: Eğer insansan, ne kadar acı çektiğimi anlarsın. Burada – yüreğimde. Eğer insansan beni dinlersin. Eğer insansan endişemi giderirsin. Eğer insansan bana karım Renata’dan –şu anda bizim annelerimizin, sevgili Doktor, bizi doğurduğu gibi bir oğlan doğuran karımdan– haber getirirsin.

Beyaz önlüklü genç adam sanki son notaya basacakmış gibi yine ellerini uzattı. Her yaz İtalya’ya tatile giden ve muhtemelen biraz konuşabilen stajyer doktor aklına gelmişti. Aceleyle dışarı çıktı. Başhemşire Pepino’ya onun hemen geleceğini söyleyerek onu rahatlatmıştı. O arada belki bunu içerdi? Sakinleştiriciyi, konuşmasının sonunda toplantıdakiler söylediklerinin insancılığını hâlâ alkışlarken kendisine uzatılan bir bardak suyu içen konuşmacı gibi içti.

Gerçekten de baştan gelen bir ses –doruğun hemen ardından gelen belirgin sessizlikte– Bravo diye mırıldandı. Ama Başhemşire yüksek sesle tıslayınca ikinci bir tezahürat gelmedi.

Doktor, çevirmenlik yapacak stajyerle beraber geri döndü. Doktordan bile daha genç olan bu adam Pepino’nun yatağının yanında dimdik durdu ve bir müzedeki cam vitrine bakan bir adam gibi biraz öne eğilerek kitabı bir İtalyancayla şöyle dedi: Çok rica etsem söylediklerini tekrarlayabilir misin acaba?

Pepino’yu (demin aldığı yatıştırıcı dışında) hiçbir şey bu kadar hüsrana uğratamazdı. Sözcüklerinin yatağının etrafına toplanan İngilizlere anlaşılmaz geldiğini biliyordu ama arkalarındaki duygunun onları harekete geçirmek için yeterli olacağını ummuştu. Nasıl baştan alabilirdi ki? Böyle bir duyguyla? Boşunaydı. Ağzından birkaç cümle çıktı. Çevirmen sanki hazır metnin dışında söylenenleri kontrol ediyormuş gibi, her ifadenin sonunda başıyla onaylıyordu. Doktora dönüp hastanın karısının durumuyla ilgili bir sorun olduğunu açıkladı.

Doktor saçmasapan bir işe çağrıldığını düşündüğünü açıkça belli ederek, söyle ona, dedi, elimizden geleni –bunu daha yavaş ve daha fazla öfkeyle tekrarladı– karısından haber almak için *elimizden geleni* yapıyoruz.

Başhemşire doktorla beraber kapıya gitti. Bu kadar uzun sürdüğü için üzgündü. Robin doktorun ona dediğini duydu: Ona bir tane daha verin – bir saat sonra. Histerik olduğunu söyleyebilirim.

Aferin, diye fısıldadı Robin, hayranlıkla doluydu. Pepino apaçık yabancı tarzıyla ona gülümsedi.

Sigara, dedi Robin.

Onun için bir tane yaktı.

Onlara gerçekten de söyledin! İtalyan'ın anlayamayacağını biliyordu ama kendisinin, Robin'in anladığını bilmesini istiyordu.

Performans olarak onunkini açık ara gölgede bırakmıştı. Bütün Clive'in önünde böyle bağırmak. Ve karısı sahiden de ölüyor olabiliirdi!

Öğlen yemeği hazır. Cumaları balık günü. Kızartma ya da haşlama olarak iki seçenek var. Ama patates kızartması yok, sadece haşlanmış patates, kızartmanın yanında bile.

Yiyor mu?

Hayır. Hiç.

Bu garip, öyle değil mi?

Son Akşam Yemeği için istediği yemeği seçebilecekleri söylenir.

Rezillik bu.

Ne bekliyorsun – ameliyattan yeni çıktı.

Aşağıda o kadar uzun kalmadı.

Belki de boynuyla ilgili bir şeydir – yapılabilmesi için. Belki de anormal bir boynu vardır.

Henüz yargılanmadı.

Biliyorum. Ama bu kaçınılmaz sonuç.

Acil bir şey olmalı. Akla yatkın.

Apandisit.

Nereden biliyorsun?

Bu kadar zamanda başka bir şey olamaz.

Bence hastaymış taklidi yapıyordu.

Bu onu kaçınılmaz sondan kurtarmaz.

Yeter ama. Yemek yemeye çalışıyoruz.

Pepino hepsinin hakkından geldi, değil mi, diyor Robin Harry'ye.

Hâlâ kazanın şokunda, diyor Harry, hâlâ şokun etkisi altında.

Ama karısının bir bebek dünyaya getirdiği doğru.

Bugünlerde bu hiçbir şey, diyor Harry, sadece şok. Savaşta çok gördüm. Garip bir şey bu şok.

Ona iğne yapacaklar, diyor Robin.

Aynasız orada arkada mı yiyor?

Neden olmasın?

Kızartma aldı.

Ona verdi mi acaba?

Senin beynin sulanmış.

Başka bir şey konuşamaz mısın?

Yakında yerine başkası gelecek.

Sabahkiyle aynı kişi değil.

Evet öyle.

Sana değil diyorum.

Öğlen yemeğinden sonra değişiyorlar.

Ziyaretçiler gelmeden yapsalar iyi olur. Onlar buradayken çok iyi görünmez, değil mi?

Değişti. Kendi lanet gözlerimle gördüm.

Değişmedi.

Bahse girelim mi?

Aman be, diyor Harry, sus artık!

Öğlen yemeğinden hemen sonra, miğfersiz iki polis Clive'a geldi. Artık çiftler çiftler mi oturacaklardı? Polisler beyaz paravanların yanından onlara bakmadan geçip giderek bunu soranları şaşırttı. Farklı açıklamalar başladı. Adam kaçmaya çalışır diye pencereleri kontrol

ediyorlardı. Her iki uçta nöbet tutacaklardı.

Başhemşire onların arkasından hızla kapılardan geçip içeri girerek varsayımlara son verdi. Başını sallıyor ve tıslıyordu. Polisler döndü. Onları yanına çağırırken onlara doğru yürüyordu. Belli ki bir yanlışlık olmuştu. Sonra masasını işaret etti. Ken başını romanından kaldırmış bakıyordu. House çapraz sorguya çekilecekse, özel bir yatağı olması için daha da güçlü neden olduğunu düşünüyordu.

22

Başhemşire ve iki polis masaya doğru yürüdü. Başhemşire üzgün görünüyordu. Ken'in yatağının ayakucuna geldiklerinde, durdular. Başhemşire onları Ken'le tanıştırdı. İkisi de çavuştu. Daha aptal görüneni not defterini çıkarmıştı bile. Başhemşire açıkladı: Sana birkaç soru sormak istiyorlar.

Bir hemşire iki sandalye ve paravanlar getirdi.

Paravanların arkasında konuşmayı yapan çavuş nazikti. Ken istemiyorsa soruları yanıtlamak zorunda değildi; eğer yanıtlayacaksa, o zaman onu uyarmalıydı, vb. Acaba Ken kazadan önce olanları bir kez daha anlatabilir miydi? Ken hikâyeyi çok iyi hatırlayacak kadar fazla anlatmıştı. Bitirdiğinde, çavuş ona doksandan fazla yapmış olabilir miydi, diye sordu. Ken çavuşun gözlerinin içine baktı. Kısılmış ışıklar gibiydiler. Kendininkileri de kısıtı.

Elbette, dedi.

Belki de, dedi çavuş, hız göstergen yavaştı.

Öyle olmadığına eminim.

Ken eğer doğruysa onu hiç de suçlu çıkarmayacak olan bir imayı böyle kestirip attığı için anında pişman oldu. Öyle olabileceğini sanıyorum – demek daha iyi olurdu. Bu durumda bir açıklama yapması gerekiyordu.

Daha bir iki hafta önce bir arkadaşımın hızları karşılaştırmıştım.

Ayrıntı vermek zorunda hissediyordu.

Onda bir Jag var. Oxford'la Whitney arasındaki yolu bilirsiniz – orada birbirimizin hızını ölçtük.

Söylediği şeye yine pişman oldu. Onu hız delisi sanacaklardı.

Yolu biliyor musunuz?

Çavuş anlamlı bir şekilde yolu bilip bilmediğini söylemekten kaçınıyordu.

Zaten ben hızölçere bakmadan da sürat tahmininde çok iyiyimdir. Yüzden fazla yapmadığıma yemin edebilirim.

78 Bu konuda cömert davranıyor ve biraz pay bırakıyor. Rahatlamış olmalı.

Kesinlikle seksenden fazla yapıyordum.

Çavuş başını salladı, anlayışsız bir şekilde değil.

Ken'in bir fikri vardı. Onların hızla ilgili sorununu anladığını düşündü. Yardımcı görünecekti.

Çok daha muhtemeldir ki –güldü– motosikletçinin göstergesi hızlıydı. Genelde öyledirler, bilirsiniz!

Artık kendinden emindi.

Üreticiler göstergeleri kasıtlı olarak daha hızlı ayarlıyordu. Ve motosiklet üzerinde hızını değerlendirmek her zaman zordur. Olduğundan hızlı görünür, özellikle de yarışırken.

Yarışıyor muydun?

Elbette hayır. Gerçekten yarışmayı kastetmiyorum. Kastettiğim – ne diyorlar?– gaz kolunu çevirmek!

Yine güldü.

Çocukken bisiklet sürerdim.

Çavuş ilgisiz görünüyor.

Orada hız sınırı yoktu. Neden bu kadar endişeli olduğunuzu anlamıyorum.

Biz çok endişeli değiliz. Ya sen?

Hayır çavuş. Sadece her şeyin açıklığa kavuşmasını istiyorum, hepsi bu.

İyi, bunu destekliyorum. Söyle bana, kazadan önce motosikletçiysi ilk kez ne zaman fark ettin?

Ha. Yaklaşık iki dakika önce, dikiz aynasında gördüm.

Daha önce değil mi?

Ken bu sorgudan hoşlanmamıştı. Son soru arkasından kapanan bir kapı gibi gelmişti.

Değerlendirmesi zor. Ama kesinlikle çok önce değildi.

O zaman kesinlikle senden daha hızlı gidiyor olmalıydı?

Yüzüne kan hücum ettiğini hissetti. Dikkatli, sakın düşünme izlemi vermek için orta noktaya bakmaya zorladı kendini.

Senden daha hızlı mı gidiyordu?

Sanırım öyle – önceden.

Daha önce ifadende seni sollamaya çalıştığında yeterince hızlı olmadığını belirtmişsin. Kamyonu görmeni engelleyen şeyin bu konudaki kaygın olduğunu söylemişsin.

Hızının düşmüş olması gerektiğini düşünüyorum.

Bu olabilir mi?

Ah, bilmiyorum. Hava akımı olabilir. Ya da bunun gibi bir şey. Aniden hız kaybetmeye başladıysa, neden arkada kalmadı, sen de ilerlemedin?

Çok fazla hız kaybettiğini sanmıyorum.

Motosikletçi aynanda görmeden önce hızın normal miydi?

Sorular değişmişti. Rahatladı.

Belki de biraz yavaş gidiyordum. Evet. Elbette. Düşündüm de, yavaşlamıştım. Çakmağımı bulamıyordum.

Yani motosikletçi gördüğünde hızını arttırdın mı?

Diğer çavuş başını defterinden hiç kaldırmıyordu.

Belki biraz. Normal seyir hızıma çıktım.

Yani?

Size söyledim – yaklaşık seksen. Yani doksan.

Bir duraklama oldu. Soruları yanıtlamayı reddetmeliydi. Seni tuzağa düşürecekler. Gerçeği söylüyor olsan bile.

Motosikletçi ne diyor? Soruyu kayıtsızca sordu ki yüzeysel bir ilgi gibi görünsün.

Motosikletçi öldü.

Öldüöldüöldü.

Çavuş hâlâ konuşuyordu. Çok fazla şey kaçırmış olamaz. Çavuş dedi ki: İşin aslı olanların tek tanığı sensin. Bu yüzden sana bu kadar dikkatle soruyoruz.

Ne kadar oldu – ne zaman öldü?

Dün gece.

Ken suratını kontrol etmeye çalışıyordu. Boynundaki denetleyemediği bir hayvan gücü tarafından ileri doğru itildiğini hissediyordu. Ağzının kenarındaki kasın seğirdiğini hissetti. Kapatmak için elini kaldırdı. Çavuşun gözleri şimdi tamamen açıktı.

80

Aslında –çavuş gülümsedi ve gözlerini yine kısıtı– hiç kendine gelmemiş. Kendine gelseydi de kendisine neyin çarptığını bileceğini sanmıyorum.

Şey – Ken duraksadı.

Bir şey mi öğrenmek istiyorsun?

Şey – kaç yaşındaymış?

Otuz beş.

Benimle aynı yaşta. Olamaz.

Ken sırtüstü uzandı, ağrısı vardı.

Seni daha fazla yormayalım. Yardımın için çok teşekkür ederim. Eminim senin işbirliğinin sonunda parçaları birleştirebileceğiz.

Polisler boylu boyunca ayağa kalktı.

Adı neymiş, diye sordu Ken. Henüz gitmelerini istemiyordu. Daha fazlasını öğrenmek istiyordu. Demin ona söyledikleri şeyi bilen tek kişi olmak istemiyordu.

Williams, dedi şimdiye kadar tek kelime etmeyen çavuş, Cliff Williams.

Ağır mı yaralanmış, diye sordu Ken,

Çavuş ona baktı, gözleri yine açıktı. Ne bekliyordun ki, diye sordu.

Sonra gittiler ve Ken paravanların arkasında kalakaldı. Tek tanık oydu. Ona karşı sağlam kanıtları yoktu. Bunu kendisine her söyleyişinde, durum ona öncekinden de kötü görünüyordu. Nedenini anlamıyordu.

Bir hemşire paravanları kaldırdı. Clive ısrarla oradaydı. Yaşadığı bütün deneyim tehlikeli olsa da, paravanların kaldırılması en kötü bölümüydü. Ondan fazla göz üzerindeydi, kaşlar sahte bir şaşkınlıkla kalkmıştı.

Sadece birkaç soru, diye açıkladı, kazayla ilgili. Önemli bir şey değil.

Cyril duydu mu acaba, diye merak etti. Sağına baktı. Zaten Ken'e bakıyordu.

Çok iyi görünmüyorsun, dedi Cyril.

Bürokrasi, dedi Ken. Durmadan aynı sorular. Hepsini üç kopya yaptılar. Yorucu. 81

Bir yargılama, dedi Cyril.

Ken muhtemelen şaka olarak söylenmeyen şeye gereksizce yükses sesle güldü.

Gözlerini kapatıp düşünmek istiyordu. Gözlerini kapatmak ona paravanlarla aynı korumayı sağlardı. Ama cesaret edemedi. Doğal, hatta kayıtsız görünmeliydi.

Başhemşire'nin ona gülümsediğini gördü. Birden onun öğrenmiş olması gerektiği aklına geldi. Polis yetkililere söylemiş olmalıydı. Hepsi de öğrenmiş olmalıydı. Kadının gülümsemesi profesyonelce rahatlatıcı olmaya yönelik olağan bir girişimdi. Giriş salonunda haber bekleyen akrabalara, hastanın durumu ne kadar kritik olursa olsun gösterdiği gülümsemeydi. Ona gülümseyerek karşılık vermeliydi.

Ziyaretçiler koğuşa doluştu. En öndekiler kaşıkla yumurta taşıma yarışı kazanmış gibi görünüyordu. Bir saatleri vardı, o kadar. Çoğu yirmi dakikadan sonra konuşacak şey bulamıyordu. Ama beklenti içindeyken bir saat her zaman çok kısa görünür. Cankurtaran gelmeden ya da küçük bavul hazırlanıp adam hastaneye gitmek üzere evden çıkmadan önceki sonsuz şimdiki zamana göre ölçülür. Kuşlar gibi uçup bir pencere pervazına konmak isterlerdi. Bunun yerine, koridorlarda, merdivenlerde, koğuşlarda mümkün olduğu kadar hızlı ama koşmadan yürümeleri gerekirdi – üstelik tehlikeli bir şekilde kaygan zeminlerde. Bu yüzden en öndekiler kaşıkla yumurta taşıma yarışını kazanmış izlenimi veriyor.

Pepino onları seyrediyordu. Çoğu kadındı. Ona ne genç ne de yaşlı, ne güzel ne de çirkin görünüyorlardı. Varsıl ya da yoksul olduklarından bile emin değildi. Çok yabancıydılar. Şekilsiz renkli giysiler ve

saten bluzlar giymişlerdi. Kahverengi kesekâğıtları taşıyorlardı. Geniş ama gergin popolarıyla kısa boyluydular. Saçları kıvrır kıvrır ve seyrek-ti. Belki de İngiltere'deki kadınlar kel oluyordu. Erkeklerinin yanına geldiklerinde onları hemen hemen hiç öpmüyorlardı. Sadece dudak-larını alınlarına dokunduruyorlardı – haçı öperken olduğu gibi. Ve sanki kilisedelermiş gibi hep fısıldaşıyorlardı. İngiltere'nin Rusya gibi olduğuna inanmaya başlıyordu. Denizlerin ve ovaların ötesinde ken-di başına bir hayat yaşıyordu. Hiçbir yabancı onları gerçekten anlaya-mazdı. Kendi yasaları vardı. İngiltere'deki kadınların bebeklerini giz-lice dünyaya getirdiğini, gizli küçük bir odaya kapandıklarını kolayca hayal edebiliyordu. Yanlarında kimseyi istemezlerdi. Ve sonrasında kimseye söylemezlerdi. Yapayalnız acı çekmeleri utanç vericiydi. Ama eğer böyleyse, o zaman İngiliz yetkilileri Renata'dan nasıl doğru dürüst haber alabiliyordu? Onlar için farklı olmalıydı.

Bu sonuca hınçla varmadı. Öfkesi yatışmıştı. Ama yerini büyüyen bir dikkafalılık alıyordu. Pencereledeki parmaklıkları ilk kez fark etti. Sersemlemiş hissediyordu ama artık kendi başına harekete geç-mesi gerektiğini biliyordu. Kurnaz ve sabırlı olmalıydı. Gevşemiş bir parmaklık bulmalıydı.

Kadınlar yatak kenarlarına yerleşti. Kollarını erkeklerinin omuz-larına dolamadıkları doğruydı. Bunun yerine, onlara el örgüsü ka-zaklar, bisküviler, dergiler ve en önemlisi haberler getirmişlerdi. Her biri erkeğini son birkaç günün olaylarıyla kuşatıyordu. İyi olsaydı ilgilenmezdi. Şimdiyse hoşnutlukla dinliyordu. Kadın ona alışveriş-lerinde yaptığı pazarlıklardan, hastaneye nasıl geldiğinden, arkadaş-larının onunla ilgili söylediklerinden, gazetelerde okuduklarından, annelerin, çocukların, kardeşlerin, kuzenlerin ilettiği mesajlardan, komşuların ettiği kavgadan söz ediyordu. Adam kımıldayamıyordu. Ama kadın dağları yerinden oynatıyordu. Evi, bahçeyi, sokağı, kile-ri, otobüs güzergâhını onun çevresine inşa etti. Clive bir sözcükler kentine dönüştü. Ve adamların her biri minnettardı çünkü bu onu günün birinde inanmayabileceğinden korktuğu bir şeye ikna etmişti; onu Clive'daki hayatın istisnai olduğuna ikna etmişti.

Robin'in annesi geç kalmıştı. Diğer hastaların ziyaretçileri Robin'de kendini gösterme, Clive ne kadar istisnai olursa olsun Clive'a aşına olduğunu kanıtlama isteği uyandırmıştı. Ken'e seslendi.

Her şey yolunda mı, dedi.

Hiçbir şey, dedi Ken ve tıpkı Başhemşire'yle olan tartışmasını sorduğunda Robin'in başını salladığı gibi başını salladı.

83

Ziyaretçiler Ken'in aklına kaç kişinin bildiğini getirdi. Bugün hiçbirisinin gelmemesini ummuştu. Richard'a yazıp yazmamayı düşündü. İşinde bir numaraydı. Onun dalga geçtiğini duyar gibi oldu: Başın belaya girerse –gerçek belaya– seni kurtarırım. Nelson'daki öğlen yemeğine her geç kalışında bunu söylerdi. İlk başta bu fikir rahatlatıcıydı. Sonra üzmeye başlıyordu. Richard'a bütün hikâyeyi anlatması gerekeceği anlamına geliyordu. Ayağını gaz pedalına basmasıyla motosikletçinin ölümü arasındaki bağlantıdan söz etmesi gerekeceği anlamına geliyordu. Çok insafsız olan bağlantı. Yatak örtülerinin altında Ken hayali bir gaz pedalına bastı.

Kadınlar kenti adamların çevresine inşa ederken kendi izlenimlerini dile getiriyordu. Daha iyi görünüyor. Biraz sinirli gibi. Çok nazik olduğunu söyleyen hemşire miydi bu? Doktorun bu sabah söyledikleriyle ilgili ne kadar yalan söylüyordu?

Dorothy'nin izlenimi babasının daha iyi görüldüğü şeklindeydi. Bazıları kadar dikkatli gözlemlemiyordu. Cyril'i görmeye gelmek bir alışkanlığa dönüşmüştü. Üç aydır her hafta geliyordu. Güzel bir ceket ve etek, kaliteli naylon çoraplar giymiş, küçük kürk şapkasını takmıştı. Buraya gelirken yolda durup bir fincan espresso içip bir dilim elmalı tart yemişti. Ona bir şey getirmek isterdi ama ne getirebilirsin ki? Hiçbir şey sevmiyor.

Her zamanki gibi dükkânı sordu. Arkadaşı Sidney Parks ilgileniyordu. Ona gerçeği söylememişti çünkü onu çok üzeceğini düşünüyordu. Ama bugünlerde ne bekleyebilirsin ki? Zamana uymalısın. O hâlâ James Mason'ın filmindeki gibi günlerde yaşadığını sanıyor. Hani o yetimler hakkındaki film. Bugünlerde insanları cezbetmelisin. Ama babam bunu anlayamıyor. Bert ona tekrar tekrar dükkânı satın

alıp arsaya inşaat yapacağını söyledi ama laf dinlemiyor. Keçi gibi inatçı. Annemin hayatını biliyorsun. Su katılmamış inat.

84

Kızına şimdi denedikleri tedaviyi anlattı. Bir cezaymış gibi dile getiriyordu. Kızı üst üste attığı tombul bacaklarını değiştirdi ve küçük ayakkabılarını düşündü. Bert gelecek cumartesi onu arabayla alıverişe götüreceğini söylemişti. Yeni İtalyan stili ayakkabılar istiyordu – çok sivri uçlu ve alçak, böylece ayak parmaklarının arasındaki güzel küçük ayrımları görebilirdi. Elbette o hastaydı. Elbette üzgündü.

Çok yakında bir süreliğine eve gitmeme izin vereceklerini söylüyorlar.

Bert bizimle kalabileceğini söylüyor.

Eve gitmek daha iyi.

Tek başına dükkâna gitmesinin neden daha iyi olacağını her zamanki gerekçesini açıklamaya başladı. Aklı gidiyordu.

Kız Ken'e gülmüsedti. Adamın ne kadar güzel elleri vardı. Uzun parmaklar ama ince siyah kıllarıyla erkeksi de. Kaza geçirdiğini söylediler. Çok hızlı araba kullanan bir tipi var. Heyecan verici.

Daha iyi misin, diye sordu yüksek sesle Ken'e.

Keşke yaşayan tek tanık olmasaydı.

Cyril, Dorothy'le Ken'in zina planladığını biliyordu. Geçen hafta da onları izlemişti.

Çok teşekkürler, dedi Ken.

Bıktırana kadar daha iyi, daha iyi, daha iyi.

Babama resimli gazeteler getirdim. Bakmak ister misin? Dergileri Cyril'in dolabından çıkarıp Ken'e uzattı.

Ken'in aklına ölümcül bir düşünce geldi: Olmasaydı ne kadar farklı olurdu.

Kızını düşünürken aynı düşünce on binlerce kere Cyril'in de aklına gelmişti. Giyinip kuşanmış, utanmaz ve çok iri, verecek çok fazla et.

Annesininki gibi kestane rengine boyalı saçlarını düzeltmek için elini kaldırdı.

Boş, bomboş. Cyril biliyordu.

Ken ucuz, bayağı dergileri karıştırıyordu. Karıştırmayı bıraktı. Maeve'nin bacakları. Yani Maeve Manchester'da kalsa bile onun bacaklarını görebiliyordu.

Dorothy saçlarını düzeltince kulağı ortaya çıktı.

Cyril gördü. Bazı bölümler değişmiyor. Çocuğunun kulağıydı bu. Onun çocuğuydu ama bir daha olmayacaktı. Babasının üzerine titrerdi. Dükkândan her gelişinde ona sarılırdı. Kızına izlemesi gereken yolu gösterecekti.

Saçları kulağının üzerine düştü.

Ken sayfaları çeviriyor, diğer bölümleri de tanıyabilir diye daha dikkatli bakıyordu.

Neşelen baba, dedi. Clive'dan asla çıkamayacağı gerçeğini kaplayıp gizlemesi için gülümsemesini yeterince büyütmeye çalışıyordu.

O zaman bile, yirmi yıl önce, kızının gözlerine baktığında onun ihanete uğradığını biliyordu. Et eti doğurur ve anneninki, onun içindeki etin kolay olması için bütün kontrollere karşı harekete geçer. Bu tehlikeli mantık dışında, memeler neden bu kadar zevk versin ki?

Sahiden daha iyi mi, canım, diye dizini sordu Robin'in annesi.

Robin için sürekli doğru olanı yapıp yapmadığını düşünüyordu. Onun başarısızlığına neden olmaktansa ölmeyi yeğlerdi. Onun düşünceliliği içini eritiyordu. Ondan çok az şey kaçıyordu. Her şeyi anlıyor, üzerinde düşünüyor –hiç kimsenin o kadar entelektüel olduğunu iddia etmesi gerekmeden– ve gerçekten de kendisinin olan sonuçlara varıyordu. En saf maden kadar saftı. İstedliğini yapmasına izin vermeliydi ama acı çektiğini görmekten nefret ediyordu. Onu bir bakımevine değil de buraya yatırmakla doğru yaptığını umuyordu. Buradan hoşlandığını söylüyordu. Ama Robin'ini tanıyordu ve bugün üzgündü.

Yelkenden –ortak tutkularından– söz ederken kadın çevresine bakındı.

Robin onun Pepino'yu izlediğini gördü.

İtalyanca konuşabiliyor musun, anne?

Çok uzun zaman önceydi.

Torcello. Adamın adı buydu.

Yanındaki yatakta tek kollu bir adam olması.

Çevresinde paravanlar olan adam.

Onu bakarken gördü. Bir dakika sonra söyleyecekti.

En çok kiminle konuşuyorsun?

Ken – bu o. Ve Dai.

Dai nerede?

Şurada.

Ne yapıyor?

Hiçbir şey. Bir çeşit serseri.

W.H. Davies gibi mi?

O da kim?

Hatırlarsın –şair– Nedir bu hayat eğer sadece varsa tasa, Durup güzellikleri seyredecek zaman yoksa? O kadar da iyi değil. Yazıları çok daha güzel.

Çok komik hikâyeler anlatıyor. Çoğu doğru değil sanırım.

Robin'in annesi paravanları daha iyi görebilmek için yatağın ayak ucuna yürüdü. Saçının modelini değiştirmiş, diye düşündü Robin. Kadın yaşlı adamı gördü, görünüşe göre genç bir oğlanla yapboz yapıyorlardı. Çok hırpalanmış görünüyordu.

Dai'nin yanındaki Peter.

Phyl, Dai'den hoşlanıyordu. Son gelişinde onunla konuşmuştu. Yenilmez, demişti Harry'ye. Harry de onu haksızca terslemişti. Ama o gülmüştü.

Bugün Harry Phyl'e işaretlerle ona gizli bir şey söylemek istediğini anlattığında, Phyl okuldan getirdiği yapbozu Peter'a verip yaşlı adamı göndermişti.

Oğlanla yaşlı adam oturuyordu, başları neredeyse birbirine değiyordu. Dai kıvrık parmaklarıyla parçaları zar zor tutabiliyordu ve Peter sürekli kafasını kaldırıyorlardı çünkü yaşlı adam okulun spor salonundaki boks eldivenleri gibi kokuyordu. Soğuk algınlığı yüzünden okula gitmiyordu ama koku o kadar şiddetliydi ki bu haliyle bile onu algılıyordu. Her ikisi de mutluydu. Dai uydurma kartpostalı tamamen unutmuştu.

Harry Phyl'e Jack House'u anlattı.

Kadın paravanlara bakmak için sandalyesinde biraz döndü. Harry onun ince uzun boynunu ve köprücük kemiklerinin çevresindeki bütün içbükey şekilleri fark etti. Onu tek eliyle kaldırabilirdi.

Zavallı adamcağız, dedi.

Bir an için House'u unuttu. Phyl'e evde olmak istediğini söyleyecekti.

Hak etti, öyle değil mi, dedi tersçe.

Keşke herkes hak ettiğini alsa, dedi Phyl, parlak yeşil gözleri açılmıştı.

Böyle bir şey söyleyeceğini biliyordum.

Şaşırmadım.

O ne ki? Aslında gangsterin teki sayılır.

Phyl'in ona olanca dikkatiyle ama altdudağının altında bir şüphe gülümsemesiyle baktığını gördü.

Tamamen kurdu kuzuların arasına koymak. Hademelerin birinden duydum. Sonra Dai öğrendi ve herkese fısıf fısıf anlattı. Bu olana kadar güzelce idare ediyorduk. Şimdi herkes her daim ayakta. Lanet zarbolar gibi huzursuzlar.

Durakladı. Gülümseme artık gizli değildi. Phyl elini onun elinin üstüne koydu ama bir şey söylemedi.

Dilini mi yuttun, dedi, tartışmak istiyordu.

Phyl başını salladı, okuldaki çocuklardan birini taklit ediyordu.

Ne taklidi yapıyorsun?

Tartışmıyorum, dedi. Senin çok keyfini kaçırmış bu.

Harry'nin elini yüzüne sürdü.

Biliyor musun, dedi, eve dönmen bir hafta bile sürmez.

Dorothy buna inanmıyordu. Aklı gidiyordu. Çok uzun zamandır günahlardan ve suçlardan söz ediyordu. Böyle bir adamı sıradan bir hastaneye yatırmamaları mantıklıydı. Hemşireler de kabul etmezdi. Babasına daha yakından baktı. Gerçekten delirdiğini düşünüyordu. Belki de aldığı şu yeni ışın tedavisindendi. Bunu ona yapmaları doğru değildi. Bert'e söylemeliydi. Bu da doğru değildi gerçi.

Bir çeşit duygusallık midesiyle göğsünü doldurdu. Babasının elini tuttu. Onun suçu değildi. Çocuk gibiydi. Zihnindeki bütün o şeyler akıp gidiyordu. Sonra da delirdi. Onun için her şeyi başkası yapmalıydı. Bir bebek gibi. Bacakları havada yatan bir bebek gibi. Ellerin arasındaki ele baktı, büyüklüğünden ürktü. Tamamen yetişkin yaşlı bir adamdı. Babasıydı, iri kemikli, bahçeyi kazdığı küreğin sapı gibi kemikler. Ve şimdi de bir bebek gibi saf olacaktı ama bedeni yetişkin bir erkeğinki gibi çalışarak. Üzücü, daha da üzücü. Göğsünü şişirdi.

Merak etme, dedi, bir hata yaptın.

Pearl öldüğünden beri Cyril'in elini kimse tutmamıştı. Onu bağışlamak istediğini düşündü. Ama hüküm vermesi gereken Tanrı'ydı.

Tanrı'nın yolunda yürü, dedi yüksek sesle.

Aklı gidiyordu. Her dakika gidiyordu. Dorothy yakında bir hemşire var mı diye etrafa bakındı. Ne olur ne olmaz diye. Babası normalmiş gibi davranmanın en iyisi olduğu düşünüyordu.

Fasulyeleri topladık, dedi, çok lezzetliyidiler.

Kulübede bir miktar soğan olabilir, dedi.

Elbette yoktu!

Bir daha gittiğimde bakarım, dedi kızı.

Kızı hâlâ bir çocuktü, fark etmişti. House'u tam olarak kavrayamamıştı. Yüreği masumdu, hafifmeşrepliğine rağmen. Korunması gerekiyordu. Onun ne yapması gerektiğini biliyordu ama bunu kabul etmek ona çok büyük bir çabaya, etkisini fiziksel olarak hissedebildiği bir çabaya mal oldu. Kızının hâlâ elini tutuyor olması, bu çabayı göstermesine yardım ediyordu. Ona söyleyecekti.

Önünüze yaşamla ölümü, kutsamayla laneti koyduğum bugün yeri göğü size karşı tanık gösteriyorum: Yaşamı seçin ki siz de çocuklarınız da yaşayınız.

Hâlâ kitaptan alıntı yapabiliyor, diye düşündü Dorothy. En azından belleği tamamen gitmemişti.

Ken onun House'le ilgili olarak Cyril'e inanmadığını görmüştü. Kendi annesi de inanmazdı. Elini yüzünde gezdirdi ve kendi burnunu, kendi gözlerini, kendi ağzını, kendi sinekkaydı tıraşlı çenesini

hissetti. Bu sabahki aynı adamdı. Polis suçu ona yüklemek istiyordu. Bir maske. Bir yalan. Kadın alt sınıftandı ve görgüsüzdü. Ama basitti. Zeki değildi. Daha iyi bilmiyordu. Bir teselli olabilirdi. Onun gibi bir kız ona inanmaya devam edebilirdi. Ken'in son umutlarından biriydi.

Ve Quiberon'da bitirebiliriz, diyordu Robin'in annesi. Sözünü kesmek istemiyordu. İkisi için bir yelken tatili planlıyordu. Ama aynı zamanda ikisi için bir şeyi yeniden yaratıyordu; her şeyi o yapmadan önce gördüğü, teknenin ortasında oturmuş yapması gerekenin söylenmesini beklediği, annesinin Aferin Kızıl demesini duymak için kendisini denize attığı zamanı yeniden yaratıyordu. Ona Kızıl diyordu çünkü onun için o Robin'den daha fazlasıydı. Annesinin yeniden yarattığı şeyin onun için kendisi için olduğundan daha değerli olduğunu biliyordu. Onu annesi için olduğu gibi korumak istiyordu. Bütün bir günü birlikte denizde geçirdikten ve demirleme yerine döndükten sonra, annesinin yüzünü görmüştü, kararlı ve kontrollü bir hale gelmişti. Bir şeyle yüz yüze gelmiş bir yüzdü. Karaya ayak bastıklarında yelken bitmişti. Karada vergiciler, doğum günleri ve kavşaklar vardı. Şimdi konuşmayı bitirir bitirmez yüzünde aynı ifade belirecekti. Yaşlandığını bildiğini annesinin bildiğini biliyordu. Bir an için sessiz kalırsa bu bilgiyi unutabilirlerdi.

Hatırlıyor musun, dedi annesi.

Ona House'u anlatmak istiyordu. Annesinin bunun gibi pek çok şeyi bilip bilmediğini öğrenmek istiyordu. Ama koruma içgüdüğü daha güçlüydü.

Sahiden gidecek miyiz, anneciğim, dedi, bu olasılık son zamanların en büyük olayıymış gibi yaptı.

Çan çaldı. Seyahat etmeyenler gemiden inmeliydi. Ona söylememişti. Artık çok geçti. Ve bir dahaki sefere annesi neden bu defa söylemediğini merak edecekti. En iyisi hiç sözünü etmemek. Annesini öperken -kısacık- saçları yumuşacıktı.

Farklı nedenlerle ve farklı kaygılarla, Clive'daki hastaların yaklaşık yarısı Robin'le aynı sonuca varmıştı: Artık giden ziyaretçilerin yarısından azına paravanların ardında kimin yattığı söylenmişti.

Hoşça kal, dedi Dorothy sevimli bir şekilde Ken'e.

Bütün yanlış şeyleri kullanıyor, diye düşündü Ken,

Kendine dikkat et, dedi.

Annesi dönüp kapıları açtıktan sonra, kimsesi kalmamıştı.

Dorothy, Robin'in annesinin yanında merdivenden aşağı iniyor-
du. Şimdi Clive'da nasıl anımsandıkları, birbirlerini basamaklarda
nasıl gördüklerinden çok farklıydı. Sahne kapısından çıkan iki oyun-
cu gibiydiler, dağılan seyircilerse onlardan hâlâ oynadıkları karakter-
lerin adlarıyla söz ediyordu. Arkalarından Phyl'le Peter geliyordu.

Otobüs durağında Peter dedi ki: Orada bir katil olduğunu biliyor
muydun?

Evet, diye yanıtladı annesi ve şaşkınlığını gizledi. Sana Dai söyledi
herhalde.

Peter başıyla onayladı. Bir suskunluk oldu.

Sence babamla aynı yemeği mi yiyordur?

İyileştiğinde yiyecek.

Bir suskunluk daha.

Onu ne zaman asacaklar?

Henüz yargılanmadı.

Ama ne zaman asacaklar?

Belki de asmazlar.

Dai bir ay içinde asılacağını söyledi.

Dai her şeyi bilemez.

Dai gerçekten de radyoda şarkı söylemiş mi?

Bilmiyorum. Sana söylediyse öyledir.

Umarım ölmez.

Kim?

Dai! Dai! Dai! Dai!

Peter gülmeye başladı.

Eğer inanmazsan, üzemez. Çoğu zaman bilmemek daha iyidir.
Fotoğrafları çektikten sonra sevişip sevişmediklerini asla bilemezsin.
O çoğu zaman sırtüstü yatar sevişirken. Benim yanımda olmazdı.

Beni kandırmak için yalan söyleyebilirlerdi. Her yerde yalan söylerler. Pusuda yatar. Ama ölmüş yerde yatıyor. Bunu biliyor. Her zaman biliyordu. Onu sonsuza kadar saklayamazsın, inan bana. Sonunda ortaya çıkar, pis şey. Herkes biliyor. Beyefendi de. Biliyordum. Onu öldüreceğimi biliyordum. Bunu yapmak gibi bir niyetim yok. Gümüş miğferinin altından sırtıyor – miğferin çok yararı olmadı. Kazaya neden olma niyeti yok. Kaza olması durumunda bile. Motosikletçinin Ölümü davası. Yargılandı. Evet, Efendim. Kaza sonucu ölüm. Bir başka deyişle, boşa geçmiş bir hayatın sonuçlarından kaynaklanan hata. Her zaman yalan söyledi. Annesine yalan söyledi. Kendi yalanlarına inanıyorum. Bu kadar ileri gitti. Çaldı da. Benim ve babamın fotoğrafının olduğu çantada. Fark edemeyecek kadar aptal. Devam et. İlerle. Siktir git. Durmadan, uzakta, çok uzaklarda. Onu saklayan kirli bir parçanın içinde. Tam öne doğru. Aldat da. Kimse gerçekten suçu sana yıkamaz. Yalan söylemen gerek. Sonunda vazgeçerler. Asla itiraf etme. Ona inanma, üzebilir. Bir yargılama olacak, haklı olarak söylüyorlar, ama inanın bana, beyefendiler, beyefendiler ve Sayın Bay, bir güç sınaması, bir dayanıklılık meselesi olacak.

Ken Clive'a bakıyor.

Günün en sessiz zamanı, ikinci uyanıştan hemen önce. Ziyaretçiler gitti, hâlâ keyfi çıkarılacak küçük zevkler var: uyku, akşam yemeği, radyoda 19.30'daki program, getirdikleri yeni dergi, çok yakında, yarın gelecek olan güzel İrlandalı gece hemşiresi. Hastalar düşünüyor ve uyukluyor. Sadece Pepino Ken'e bakıyor.

Pepino bekliyor. Ama beklediği artık haber değil. Bir fırsat bekliyor. Ken nöbet tutan bir adam görüntüsüyle o kadar dimdik oturmazdı, fırsatın gelmiş olduğunu düşünürdü. Şu anda Ken'e güvenip güvenmemekte kararsızdı. Yetkililerle arası iyi görünüyordu. Onlarla işbirliği yaptığı bile akla gelebilirdi. Ve öyle değilse bile, yine de saf bir şaşkınlıkla bağırabilirdi. Önce bir deneme yapmanın akıllıca olacağına karar veriyor. Ken'in dikkatini çekmek için kollarını sallıyor.

Ken onun bunu yaptığını görüyor. Sonra da, dehşet içinde İtalyan'ın parmağını dudaklarına götürdüğünü görüyor. Ken tüyleri-

nin diken diken olduğunu hissediyor. Reddetmesi gerektiğini biliyor. Ne pahasına olursa olsun reddetmeli ama sakince. Büyük bir ciddi-
yetle başını sallıyor.

92

Pepino, Ken niyetini tahmin etti ve bunun kötü bir an olduğu uyarısında mı bulunuyor, yoksa baş sallaması sessiz kalacağı anlamına mı geliyor, emin değil. Her iki durumda da ciddiye tehditkâr.

Fırsat kaçıyor. Pepino'yu koruyan belki de kendi aptallığıydı. İki hemşire içeri giriyor.

Clive uyandırılmalı ve kaldırılmalı. Sabah olduğundan daha kolay bir iş bu. Ama yapılacak çok şey var. Yatak hastaları yıkanmalı. Yataklar yapılmalı. Sargılar değiştirilmeli. İlaçlar verilmeli. Yarım saat içinde Clive tamamen harekete geçirildi.

Paddy şimdi nasıl?

Aynasızın değiştiği konusunda haklı mıymışım? Haklı mıyım, değil miyim?

Ken'den ne istiyorlardı?

İki hemşirenin on dakikadır o paravanların arkasında olduğunu biliyor musun? İki diyorum.

Hemşireler paravanları arkalarından sıkıca kapatmakla uğraşmamıştı. Duvarın yanında iki tarafta da boşluk var. Dai ve Robin içeriyi görebiliyor. Dai House'un kolundaki altın saati görüyor. Robin hemşirenin yastıkları düzeltirken kollarını House'a dolayıp onu desteklediğini görüyor.

Clive derlenip toparlanınca, Müdire geliyor. Ken o ana kadar bahsi hatırlamıyor bile. Şimdi hızla hesap yapıyor. Müdire onu biliyor. Dikkati üzerine çekme riskini göze almalı mı? Ama şikâyetini iletmezse, bahsi kaybedecek ve bütün Clive nedenini soracak. Bunu sonuca bağlaması gerektiğine karar veriyor. Mektubundaki ifadeleri hatırlamaya çalışıyor. Kendinizi, Hanımefendi, bizim yerimize koyun.

Müdire ilk önce Clive'in Dai tarafına gidiyor. Bu Ken'e düşünme zamanı veriyor. Onun yanına en son gelecek. Her yatağın ayakucunda durup hastanın durumunu soruyor. Kadınların koşuşlarını dolaşırken hiç bu kadar sevecen görünmüyor. Oğlanları daha çok seviyor.

Dai gözlerini kadının üzerinden hiç ayırmıyor. Poundunu ödeme-
mek için en küçük bir bahane bile bulabilmek için her şeyin farkında
olması gerekiyor.

Hâlâ karınıza ulaşmaya çalışıyoruz, Bay Baldino, diyor Pepino'ya.
Pepino şirinlikle ona gülümsüyor.

Paravanların yanından, sıçan bir adamın yanından geçer gibi geçi- 93
yor, her şeyin bir zamanı olduğunu çok iyi biliyor.

Bu gece gözlerinde muzip bir ışık var, diyor Dai'ye. Şakalaşmayı
seviyor.

Günlerden cuma, diyor Dai. Yarın kahvaltıda balık köftesi var.

Kadın gülüyor. Geçen gece ona keyif kaçırın diyen bu hergeleydi.
Duymuştu, erkeklerin nasıl çocuk gibi olduğunu biliyordu: Yaşlan-
dıkça daha da çocuklaşıyorlardı.

Yarın daha iyi hissedeceksin, diyor Paddy'ye.

O içeriden ziyaretçi. Aslında hastanede yaşıyor.

Her şey yolunda mı, diye soruyor Harry'ye.

Evet, Müdire.

Ken'in yatağına geliyor. Ken'in hatırlamadığı bir şey var. Şimdi
sekiz metre ötesinde bir polis var. Paravanların arkasında oturan bir
polis var. House'un yanında oturan bir polis var. Söylerse, polis duya-
cak. Ve not edecek. Sizi uyarmalıyım. Sayın Bay. Yapamam. Duyacak.

Yatağının ayakucunda durmak yerine, Müdire onun yanına gidi-
yor. Sert görünüyor. Gelmekten hoşlanıyor ama çağrılmaktan hoş-
lanmıyor.

Beni görmek istediğini duydum.

Bir şey yok, Müdire.

Emin misin?

Evet.

Her zaman dinlemeye hazırım.

Yok bir şey, Müdire.

Peki. Baş ağrıları geçti, değil mi?

Evet.

İyi – iyi geceler o zaman.

Dai görmüştü. Koca geveze Müdire'ye hiçbir şey söylemedi. Dai için inanılmaz bir sterlin.

Gündüz personelinin gidişyle gece personelinin gelişi arasındaki sakinlikte, parayı almak için yatağından çıkıyor. Bugünün işini yarına bırakma.

94

Ken Müdire gittiğinden beri yerinden kıılmıdamadı ya da bir şey söylemedi.

Dai yavaşça ve gizlice konuşuyor.

Ona söylemedin.

Cehennemin dibine git.

Ken yaşlı adama bakmıyor.

Bahsimizi unuttun mu? Robin tanık.

Robin, her zamanki gibi seyrediyor. İkisinin de bahsi dert edeceğini düşünmemişti ama Ken'in Müdire'ye söylemediği doğru. Ona sorarlarsa, Dai'yi desteklemesi gerekecekti.

Beni rahat bırak, dedi Ken, sanki Dai'nin kendisine ne kadar yakın olduğunu anlamamış gibi gözlerinde sabit bir ifadeyle.

Bunu bir daha söylersen ödümü patlatırsın. Tıpkı Müdire'ye yaptığın gibi. Yere düştüklerini gördün mü? Bir sterlin lütfen.

Git başımdan.

Bir sterlin lütfen.

Dai, para beklentisiyle komik görünüyor. Para tam bir dalavere malzemesidir.

Beni rahat bırakacak mısın? Bırakacak mısın?

Haykırdığı son sözleri yaşlı adamın suratında patlıyor, Ken'e yan bakışı bir şantajcınıninki.

Şantajcı olmayan ama zayıflık içgüdüüsü olağanüstü bir şekilde sağlam Dai, diyor ki: Aynasızlar senden ne istiyordu? Hakaret miydi? Yoksa bir saldırı mıydı? Bir sterlin lütfen.

Ken sağlam sol koluyla ona vuruyor. Yüzüne sert bir darbe. Dai yanlamasına Cyril'in yatağına düşüyor.

Ken kendini yüz metre koşmuş gibi hissediyor. Arkaya bakıyor.

Cyril korkmuş. Üzerinde Dai'yle hareket edemiyor. Fiziksel tehli-

keden korkmuyor. Ellerine dövüşen iki kukla takmış şeytandan korkuyor. Tanrı aşkına kendinizi kontrol edin, diye bağıyor Sina'dan.

Dai'nin neler olduğunu anlaması biraz zaman alıyor. Anladığında, küfür etmeye başlıyor. Su kesikken açılan bir musluğun çıkardığı gürültüye benzer sesler geliyor ondan. Burnunda kan lekesi var. Kocaman kıvrık elleri önde, Ken'in üzerine yürüyor. Bu kez Ken'in yumruğu göğsüne inerken Robin bağıyor. Bu Dai'yi durduramıyor. Bütün ağırlığıyla Ken'in üzerine düşüyor. Eller boğazı yakalıyor. Genç adamın başı yatağın demir çubuklarına çarpıyor. Baş tekrar tekrar kaldırılıp demir çubuklara vuruluyor. Çubuklara her çarpışında Ken yavaşça iniyor. Yaşlı adamın dizleri şimdi yatağın üzerinde. Ken'in kolu havada sallanıyor ve daireler çiziyor. Diğer kolu Dai'yle kendi göğsünün arasındaki askıda hapis.

Robin'le Harry Dai'yi çekip almak için geliyor. Robin aynı gün içinde ikinci kez önceden tasarlamadan hareket etmişti. Dai'yi kolayca Ken'in üzerinden indiriyorlar. Yatağın işediği yerleri yaş. Islak ve titriyor. Sokaktan toplanan bir adam kadar şaşkın görünüyor. Gözlerinden biri şişmiş. Çenesinden aşağı kanlar akmış.

Ken'in görünüşe göre ciddi bir yarası yok. Elini saçlarının arasından geçiriyor. Ve Clive'a şimdi çöken sessizliğin içinde diyor ki: İki kolum olduğunda görürsün sen.

Dai'de bir şey yok. Hâlâ kolundan tutan Harry'yle birlikte orada duruyor. Sonra, düşen bir pantolon gibi çökmeye başlıyor.

Diğer kolunu da tut. Bu Harry'den Robin'e bir talimat.

İkisi Dai'yi yatağına götürüyor. O anda gece hemşiresi içeri giriyor.

Açıklama yapılması gerekiyor. Cyril dışında herkes bunu Harry'ye bırakmaktan memnun. Cyril tanıklık yapmak isterdi. Ama küfürbaz ve hoş gece hemşiresine değil. Bir şiddet koğuşunda kendi huzurunu koruyor. Harry gerçeğin büyük bölümünü gizlemeyi başarıyor. Dai Ken'in yanına gitmişti. Ken onu itmiş ve Dai Cyril'in üzerine düşmüş, düşerken de yüzünü çarpmıştı. Hikâye buydu ve kim bir tane daha ister ki? Ken ıslak çarşafları şişesini devirdiğini söyleyerek açıklıyor.

Böylece Clive, tıpkı hastane yetkililerinin paravanların arkasında ki adamın kimliğini gizli tutmaya çalışması gibi, kavgayı sır olarak saklıyor. Bütün olay boyunca o paravanların arkasında oturan polis yerinden bile kımıldamadı.

96

Kavgadan ancak on dakika sonra Pepino'nun yokluğu fark ediliyor. Fark eden Robin. Kavganın sıkıntısı olmasaydı daha önce fark ederdi.

Şimdi Robin'e her an değiştirilemez bir şey oluyormuş gibi görünüyor. Harry'ye işaretler yapıp Pepino'nun boş yatağını gösteriyor. Harry tuvalete bakıyor. Orada kimse yok. Robin kimsenin onu dışarı çıkarmadığına emin mi? Evet. Başhemşire'ye söyleyecek misin? Herhalde söylemem gerekir, diyor Harry sertçe.

Başhemşire Dai'nin suratını temizliyor.

Bunu yatakta yapmanın komik olduğunu söyleyip duruyor.

Dai sırtüstü yatıyor, ağzından tek bir sözcük bile çıkmıyor.

Zavallı bir herif o. Harry için. Birden Harry'nin aklına bir şey geliyor. İtalyan bekleyebilir. Sırayla. Ken'in yanına gidiyor.

Dai'ye bir sterlin borcun var.

Ken bir şey söylemiyor. Ama cüzdanını dolaptan çıkarıp Harry'ye beş pound veriyor.

Ona borcun kadarını ver, diyor Harry.

Beşliği alabilir.

Senin bir sterlin borcun var.

Burada beş var.

Geri kalan dört ne için?

Hediye.

İhtiyar satılık değil, oğlum. Ona borcun olan bir poundu ver.

Bozuğum yok.

Peki. Bana borçlusun. Bu gece ona bir pound veririm.

Harry kendi dolabına gidiyor, ayarlamalar yapıyor, sonra da Başhemşire'ye doğru yürüyor. Ona İtalyan'ın kayıp olduğunu söylüyor.

Aman Tanrım, diyor kadın ve onu aramak için dışarı çıkıyor.

O gider gitmez, Harry Dai'ye bir pound veriyor.

Kazandığın para.

Dai kâğıt parayı avucunun içinde buruşturuyor ve mendil gibi yastığının altına koyuyor.

Sağol ahbap. Harry'ye gülümsüyor. Kalbi. Parmağını kalbine saplıyor.

97

Yarın turp gibi olacaksın.

Ama onun nefis bir İrlandalı amcığı var, diyor Dai, başıyla gece hemşiresini işaret ediyor ve böylece Harry'nin sözüne inanmış görünüyor.

Dışarıda bahçede Pepino sevinçli. Onu gören olmadı. Attığı her adımda kolu ağrıyor. Ama attığı her adım onu, adresi sabahlığının cebindeki bir İtalyan'a doğru götürüyor. İtalyanca konuşan ve İtalyanca anlayan bir İtalyan olacak ve İtalya'ya telefon edecek ve bebek bekleyen bir karısının olmasının nasıl bir şey olduğunu ve bir İtalyan'sanız İtalya'da her zaman ne olduğunu anlayacaktır. İngiltere'ye kaçtı. O özgür. Renata'yla bebeğin artık güvende olduğuna bile inanmaya cesaret ediyor. Kaçışı onlar için de olayların gidişini değiştirdi. Kötü kokulu çalılıkların arasında saklanarak aşağı indiği yangın merdivenine bakıyor. Koğuşların ışıklarını ve pencerelerdeki parmaklıkları görabiliyor. Clive'a geri dönmektense Reggio'da cezaevinde olmayı tercih ederdi. Bulutsuz bir gece. Aya ve sonra yıldızlara bakıyor. İtalya'da olduğundan daha azlar. Ama cırcırböceklerini hayal edebiliyor, cırıltıları yıldızların uzaydan gelen ışığı kadar sürekli. O özgür. Tek elini karısının poposunda gezdiriyormuş gibi zevkle hareket ettiriyor. İnsanların birbirlerine yakın olmayı istemesi ve birbirlerinin neler hissettiğini anlaması olasılığına yine inanıyor. Bütün yanlış anlamalar gecenin karanlığına karışıp kayboldu. Kapıların dışında taksi sırası olduğunu düşündüğü şeye doğru yürümeye başlıyor.

Sayfadaki fotoğraf bulanıklaşıyor. Ensesi biraz ağrıyor. Okumayı bırakma zamanı. Bu bölümü neredeyse bitirdi.

Konserin son parçası. Sonra aşağısını kapatacaklar ve kulaklıklar

kulağa bastırılan çakıl taşları gibi susacak. Bir daha işlemem lazım mı sahiden?

Clive için günün son dakikaları. Yatağındaki her erkek küçük lambasının altında zihnini de yatırıyor.

*Porca Madonna!*¹

98

Bu bir öfke haykırışı. Bir duayla karıştırılamaz. Acil bir durum var. Adamların hepsi yatağında doğruluyor – sanki camlarına taşlar atılmış gibi.

Bağırarak ve debelenerek, iki kapıcı ve Başhemşire tarafından içeri sokuluyor. Kalın boynu, yuvarlak İtalyan kalçaları ve bir koltuğun kolçaklarına benzeyen butlarıyla ağır bir adam. Bu yüzden yere oturmaya çalışınca zorlanıyorlar, daha çok kısa, yaralı kolunu korumak ve incitmemek için. Oturunca daha da yüksek sesle haykırıyor, özgürlük ve karısıyla ilgili bağırıp çağırıyor.

Gece hemşiresi onu tatlılıkla ikna etmeye çalışıyor. Kadının tatlılığı ve epeyce gücü onu iyice öfkeliendiriyor. Şimdi bir bebek gibi kendi feryatlarının ritmiyle sallanıyor.

Paravanın arkasındaki polis için bu kadarı çok fazla. Sonunda kendini gösteriyor. Ayağa kalkıyor. Şimdi başı paravanların üzerinden görünüyor. Bakıyor.

Yardım edeyim mi, Hemşire?

Kadın tereddüt ediyor çünkü hukuka karşı İrlandalı şüphesi var. Ama omuzlarını silkip başıyla onaylıyor. Polis paravanları açıyor. Harry içeriyi görebiliyor. Yatağın üzerinde lamba açık. Paravan duvarlarından yansıyarak içerideki alanı çok küçük gösteriyor. Yatak boş görünüyor. Yatak örtüleri çok düz görünüyor. Yatağın yanındaki dolapta görülecek bir şey yok. Sadece yastığın üzerindeki kafa var, beyaz cerrahi tabağın bir köşesindeki salyangoz gibi.

Polis ve kapıcılar Pepino'yu kaldırıp yatağına yatırıyor. Başhemşire polise teşekkür ediyor. Polis sanki tükürmüş gibi avuçlarını birbirine sürtüyor ve görevine geri dönüyor, paravanları arkasından kapatıyor.

1 (İt.) Fahişe Meryem! (ç.n.)

Bitti. Işıklar kapanıyor. Ses çıkmıyor. Açık kalan tek ışık, gece hemşiresinin masasındaki yeşil abajur. Hemşire bütün gece orada olacak. Ne yapacağını biliyor. Tertemiz ve güzel kokuyor. Onların kokusunu alabiliyor mu? Umursuyor mu? Yazmayı bitirdiğinde onun olacak mı? Burada olmamızdan nefret ediyor. Onun için iyi. Çok nazikçe dokunuyor. Yattığım yatağa şükür. Çoraplarını giydiğinde.

Harry rüya gördü. Rüyasında her şeyi yapması emrediliyordu. İstenen kopya değildi. Çevresindeki her şeyi yapmak zorundaydı, öyle ki her şey yeniden kendisi olsun. Tek seferlik bir işti. İlk başta ona çok zor bir iş gibi gelmedi. Emir verilmeden önce yaptıklarını sadece tekrarlaması gerekiyordu. Ancak çok geçmeden bunun mümkün olmadığını anladı. Aynı şeyi iki kere yapamazdı. İstenen şey bu değildi. Aynı şeyi bir kere yapması gerekiyordu. Kendini rahatlatmaya başladı. Paniğe kapılmamalıydı. Daha becerikli olmalıydı. Uzun, karmaşık bir işe hazırlanmalıydı. Çevresindeki her şey temelde tanecikliydi. Bunu bir yerden öğrenmişti ve şimdi yararlı olabilirdi. Hiçlikten başlayacak ve her şeyi tane tane yapacaktı. Ama bunu yapmaya çalıştığında, dehşet verici bir şey keşfetti. Taneciklerin sonu yoktu. Biriyle hiçlikten başlamak olanaksızdı. Her biri bir sonrakine, bir sonrakine, bir sonrakine götürüyordu ve birbirlerinden ayrılamazlardı. Hiçlikten sonra, tek malzemesi bütün dünya, bütün tarih, bütün evrendi. Ayrılabilir tek şey, hepsini yeniden yapma ihtiyacıydı. Bu ihtiyaç onun için verilmiş bir hükümdü.

Uyandığında, karşılaştığı şeyin muazzamlığı karşısında bütün varlığı sersemlemişti. Hızla bu duygu kayboldu ve unuttu. Koğuşa baktı. Pepino, Dai ve Ken'in mışıl mışıl uyuduğunu fark etti.

3. Bölüm

İdam

Gökyüzünde yumuşak beyaz bulutlar var, yastık gibiler. Cadde-ler yataktan kalkanların sesleriyle dolu. Çoktan kalkmış ve giyinmiş olanlar cesaretlenmiş. Doğudan arka arkaya gelen trenlerle ulaşan ışıktan daha fazla durdurulamazlar.

Bazıları için çok önemli kararların günü olacak. Diğerleri için çimenlerin arasındaki bir başka papatya gibi olacak. Tarih daha sonra yazılır. Şu anda sonuç çıkarmak zor. Ama zorunlu oldukları için bunu deneyen adamlar var. Kuzeybatı Avrupa’da, bildiğimiz kentte, hastanede, Clive’in ayağında, altı adam birbirlerini gözlemlemeye ve durumlarını düşünmeye başlıyor. Sadece sözcükleri anlamlı değil, bakışları, hareketleri, suskunlukları, gülüşleri, tedirginlik işaretleri ve ara sıra sabit suçlayıcı gözleri de öyle.

HARRY: Hemşire, uyukluyor musun? Bileklerin onunkiler gibi. Sadece senin bileklerin. Belki burnunun ucu da. Her zaman ilk uyanan benim. Mutfığa gidip çay yapıyorum. Sobanın yanında bir hasır koltuğumuz var: İki çocuk için yeterince büyük, büyük bir koltuk. Her sabah içeri girerken, hasır çatırdıyor. Üzerindeki bir köpek beni karşılamak için aşağı atlamış gibi sanki. Demlik iyi akıtmıyor. Ona yukarı bir fincan götürüyorum. Yatak örtülerinin altında çok küçük görünüyor. Sandviçlerimi gece yaptı. Fabrika girişine kalan son kilometrenin keyfini çıkarıyorum. Binlercemiz yaklaşıyor. Gürültülerimizi yapıyoruz. Gürültü.

KEN: Normal, öyle değil mi? Her şey normal, hemşire.

PEPINO: Oğlan mı?

ROBIN: Üniformanın altında gerçekten böyle misin?

Hemşire Dai'yi sarsıyor.

DAI: Tamam. Tamam. Gidiyorum.

Vitrinler açılıyor. Tezgâhlar kuruluyor. Tuğla gibi meyvelerle duvarlar örülüyor. Anaokulu öğretmenine âşık bir öğrenci onu tekrar görüyor. Bana gülümseyecek mi? Işık trafik kadar sürekli. Bütün dik açılar bir kez daha doksan derece içeriyor. İşler başlıyor.

101

DAI: Ben sadece gidip bana olan borcunu istedim. Başka bir şey yoktu. Paramı istedim ama o cehennemin dibine gitmemi söyledi. Ben de doğal olarak bir daha istedim. Dudak büktü ve bir şey demedi. Daha resmi olmam gerektiğini düşündüm. Farkında mısın, diye sordum ona, bana toplam yirmi şilin borcun olduğunun? Bir beyefendi olduğun için daha fazlasını söylememe gerek olmadığını düşünüyorum. Peki onun ne dediğini biliyor musun? Koca ıslak elini uzattı ve yüzümden itti. Beni gafil avladığını kabul ediyorum. Ama anında onu istediğim yere getirdim – kafası yem yiyen tavuk gibi bir aşağı bir yukarı giderken ona hayatının hezimetini yaşattım. Sonra da borcunu ödedi.

ROBIN: Sana parayı vermedi.

DAI: Fırsatı yoktu –var mıydı?– ben tepesindeyken.

ROBIN: Parayı Harry'ye verdi.

DAI: Doğaldır, başka kime verecekti ki – ben yatağıma sürüklendikten sonra.

ROBIN: Harry istedi bunu yapmasını.

DAI: Doğru. Ama hemen verdi, öyle değil mi? Bu defa hiç tartışmadı, öyle değil mi? Dersini aldı. Bir şey daha söyleyeceğim – benden acı bir hayat dersi alan ilk genç adam o değil. Kendine dikkat etmezsen benim yaşıma gelemezsin.

ROBIN: Harry'ye beş pound önerdi.

DAI: O zaman alçak herif dördünü kendine aldı.

ROBIN: Harry bunu kabul etmezdi.

DAI: Etmezdi!

Dai, fırsat bekliyordu ve Clive'in dikkatsiz bir anında onu yakaladı.

102 DAI: Bana dün gece teklif ettiğinin geri kalanı nerede?

KEN: Bu işi hepten unutsak olur mu?

DAI: Ne kadar?

KEN: Beşlik önerdim.

DAI: Dört daha.

KEN: O zaman el sıkışıp her şeyi unutacağız, kabul mü?

DAI: Bir, iki, üç, dört.

KEN: Kabul mü?

DAI: Yaşlı bir adamdan dayak yediğin için utanıyorsun.

Nehir gürül gürül denize akıyor. Bir engelle karşılaştığında suyun yüzeyi parlak paket kâğıdı gibi kırışıyor. Paketler teslim ediliyor. Bazı paketler üzüm kutuları ve güzel kadınların resimleriyle dolu dergilerin son sayılarını içeriyor: Hastalar için yiyecek. Gün içinde ağır sorumluluk konumunda olanların boy gösterdiği tek an budur.

CYRIL: Bir tanığa rüşvet vermeye çalışmak yararsızdı.

KEN: Ben kimseye rüşvet vermeye çalışmadım.

CYRIL: Vicdanın rahat değil.

KEN: Hayır. Dai için üzgünüm.

HARRY: Dün gece pek de üzgün görünmüyordun.

KEN: Dün gece beni o kıskırttı. Ama ona vurmamanı gerektiğini kabul ediyorum.

HARRY: Yaptığına üzülüyor musun?

KEN: Evet.

CYRIL: Bu suçunu kabul etmeye eşdeğer.

KEN: Mahkemede değiliz.

CYRIL: Kimse yargıdan kaçamaz.

ROBIN: Ona neden vurdun?

KEN: Mahkemede değiliz.

DAI: Kimse durup dururken para vermez.

KEN: Yargılanmayı reddediyorum.

CYRIL: Yargılanıyorsun.

HARRY: Olay Clive'da oldu ve sen hâlâ Clive'dasın.

KEN: Neden Dai'yi yargılamıyorsun?

HARRY: Dai'ye üzüldüğünü söyledin. Biz de öyle.

DAI: Sizin üzüntünüz paraya dönüştürülemez. Ne yazık ki. Ama çoğu zaman fark etmişimdir. Sadece belirli bir türü.

CYRIL: Neden bir tanığa rüşvet vermeye çalıştın?

KEN: Üzgündüm ve Dai'nin şansının yaver gitmediğini düşündüm.

CYRIL: Ben şansa inanmam. Ne ektiysen onu biçersin.

KEN: Dai gibi birini gördüğümde, hayatta hâlâ çok fazla şans olduğunu düşünüyorum.

DAI: Neden?

KEN: Yani, kendine bir bak.

DAI: Bana baktığında ne görüyorsun?

KEN: Çok şanslı olduğumu görüyorum.

DAI: Peki bu beni şanssız mı yapıyor?

KEN: Evet. Bana garip bir yoldaşlık duygusu da veriyor.

DAI: Benimle mi?

KEN: Evet. Bu yüzden sana parayı verdim.

HARRY: Bu yoldaşlığı oluşturan ne?

KEN: Kartları seçen ikimiz de değiliz. Kartları dağıtan da değiliz.

DAI: Benim de senin için aynı şeyi hissetmemi mi bekliyorsun?

KEN: Ediyor musun?

DAI: Hayır.

HARRY: Dai'nin şanssız olduğunu düşünüyorsan dün gece ona neden vurdun?

KEN: Ben kendim değildim.

CYRIL: Suçunu kabul ediyor musun?

Doktorlarla öğrencileri kontrollerini yapıyor. Clive’da görecekt gözleri ve duyacak kulakları olanların öğrenecek çok şeyi var.

DAI: Tanrıya şükür bana rüşvet verdi.

KEN: Sana rüşvet vermedim. Zor durumda olduğumu düşündüm.

104 HARRY: Neden?

KEN: Sana daha önce söyledim. Ona bir bak.

HARRY: Dün gece ona neden vurdun?

KEN: Kötü bir anımda üzerime geldi. Üzgündüm.

HARRY: Sen de vurdun.

K EN: Ama aslında ona değil – genel olarak.

HARRY: Vurduğun Dai’ydi.

CYRIL: Tanığa neden rüşvet verdin?

KEN: Ona rüşvet vermedim.

HARRY: Ona para verdiğini inkâr ediyorsun.

KEN: Bir jestti.

HARRY: Neyin jesti?

CYRIL: Tanığa neden rüşvet verdin?

KEN: Ona para verdim çünkü benden bile şanssızdı.

HARRY: Bu sana nasıl yardım etti?

KEN: Etmedi.

HARRY: İyi yürekliliğinden mi?

ROBIN: Öyle galiba.

KEN: Ben biraz şans satın almak istiyordum.

Gün ortası. Gün beline kadar çıplak. Kentin her yanında ışık göz kamaştırıyor, cam levhalarda su kadar saydam. Bardaklar dolu. Bir fiskiye su fışkırtıyor. Öğlen yemeği saatini sevenler, bu sabah erkenden özenle seçtikleri kıyafetleri giydiklerinden beri olmak istedikleri yerdeler. Hastanede, güneye bakan bazı pencerelerin jaluzileri kapalı. Clive’ın ayağındakiler, karaya bakıp sarı hardal tarlalarını gören ve daireler çizmeden yürüyebilmeyi özleyen fener gemisi mürettebatı gibiler.

KEN: Ben kendimde değildim.

HARRY: Hemen ardından kendine geldin.

KEN: Stres altındaydım.

HARRY: Hepimiz stres altındayız. Öyle olmasaydık burada olmazdık.

KEN: Benimki özel bir durum.

HARRY: Her zaman öyledir.

ROBIN: O çok yaşlı. Ona neden vurdun?

CYRIL: Çabuk kızan aptalca davranır.

KEN: Lütfen benim durumumu anlamaya çalışın.

HARRY: O zaman haklılığını kanıtla.

KEN: Kazaydı.

HARRY: Kaza Clive'da olmadı. Bunu yargılamak bize düşmez.

KEN: Ama Dai'ye neden vurduğumu anlamak istiyorsanız, kazayı da anlamalısınız.

DAI: Onu sorguya çeken aynasızları diyor.

HARRY: Kaza ve polisler bizi ilgilendirmez.

KEN: İçinde bulunduğum durumu anlamalısınız.

HARRY: Kaza Clive'ın dışında oldu.

KEN: Haydi ama – hiç hayal gücünüz yok mu?

HARRY: Gerçek senin ona vurduğun.

KEN: Dinleyin! Tamam mı?

CYRIL: Kazayı sonra düşüneceğiz.

Makineler hâlâ yeni ayakkabılara tabanlar dikeyor. Ama şimdi, denetçi için bu kaç çift olduğunu kontrol etme ve sayma meselesi. Gelecek hafta yürüyecek adamın imgesi artık soldu. Yeni hiçbir şey başlamıyor. Bunun yerine her şey devam ediyor. Nehir kenarındaki yedekçi yolunun üzerindeki çalkalanmış çamurlar biraz düzleşmiş. Kuşlar daha sessiz. Yaşlı adamlarla bebekler için açık havada biraz yürüyüp sonra da uyuma zamanı. Ofis kızları akşamlarını bekliyor. Clive genelde uyukluyor.

PEPINO: Bana İngiliz gözleriyle bakıyorsunuz. Bana baktığınızda gözlerinizle konuşuyor gibisiniz: Kendini içinde bulduğun ola-

ğanüstü durumda senden başkası olamazdı. Dün gece kaçmaya çalıştığımda, parmaklıkların arkasındaki bahçede yarım saat kaldım. Ağlayıp titremeye başladım ama sonra kendime dedim ki: Pepino, bir taksi tutacaksın, listendeki İtalyan lokantalarından birine gideceksin ve olanları öğrenip sana anlatacaklar. Çünkü burada yatarken, neler olduğunu anlamıyorum. Başıma gelen onca şeyin yansımasını yüzlerinizde göremiyorum. Burada yatarken benim başıma gelen şeyler başka hiç kimsenin başına gelmemiş gibi görünüyor. O kadar kötü bir şeymiş ki kendinize onu görme izni vermiyormuşsunuz gibi görünüyor. Burada yatarken kendime soruyorum: Sağ kalmam nasıl mümkün olabilir? Bir mahkûm olmam nasıl mümkün olabilir? Bir erkeğin tek kollu kalması nasıl mümkün olabilir? Karıma olanları kimsenin bilmemesi nasıl mümkün olabilir? Herkes yeni bebeği öğrenecek. Bütün sokak bunu konuşacak. Ve dua ettiğimiz gibi oğlansa eğer, diyecekler ki: Renata'nın ilk oğlu oldu! Herkes öğrenecek ve ev dolacak. Annem orada olacak, bebeğin ilk önce kimin kucağına verileceğine bakacak. Renata'nın babası sarhoş olacak. Ağabeyi orada olacak, polis üniformasıyla. Renata'nın kız kardeşi orada olacak ve Aldo, Bernardino ve Sandro da. Oda tıkabasa dolacak ve Via Manzoni'deki herkes öğrenecek. Ama burada bana kimsenin bilmediğini söylüyorlar. Birisi bana yalan söylüyor. Ve birisi yalan söylüyorsa, bunun yalan söylenemeyecek bir mesele olduğunu anlayana kadar onlara bağırarak gerekiyor. Ne yazık ki, siz İngilizler hiç bağırıyorsunuz. Oradaki yaşlı adama bir genç vurduğunda bile kimse bağırmadı. Yardıma ihtiyacım var. Gelin! Yardıma ihtiyacım var!

Çocuklar okuldan çıkıyor, gündüz vardiyalarının bittiği ve ofislerin kapandığı bir yaz akşamının habercileri kırlangıçlar gibiler. Denizde, günün sonu karada olduğundan daha erken algılanır. Su serinler. Hava kendisini geceye hazırlar. Bisikletçiler trafik ışıklarında anlamsızca bekliyor: Öbür taraftan hiç araba gelmiyor. Koşuşturma

öncesi sessizlik. Yakında musluklardan lavabolara su akacak. Clive’da çay hazır.

KEN: Ben masumum.

DAI: Yalan!

HARRY: Senin hakkında konuşmuyor.

107

KEN: Polis söyleyene kadar öldüğünü bile bilmiyordum. Dai yatağına gelmeden hemen önce söylediler.

HARRY: Ölmüş yani.

KEN: Evet.

PEPINO: Çocuk yaşıyor mu?

KEN: Anlamıyor musunuz? Bir şeye karar vermem gereken bir an hiç olmadı. Bunun ne demek olduğunu gerçekten anlıyor musunuz? Bir seçim yapma ânım olmadı. Değerlendirecek doğrular ve yanlışlar yoktu – sonrasına kadar, çok geç olana kadar. Ona neden zarar vermek isteyeyim ki?

CYRIL: Bu yüzden ansızın yıkıma uğrayacak; birdenbire çaresizce yok olacak.

KEN: Kamyon özellikle o köşede durmamış olsaydı! Sadece elli metre ötede bozulmuş olsaydı! O zaman onu görürdüm. Yavaşlayabilirdim ve ona önüme geçme zamanı verebilirdim. Ben iyi bir sürücüyüm, biliyor musunuz? İyi bir sürücü olduğuma inanmıyor musunuz?

HARRY: Arabada bir arıza var mıydı?

KEN: Kamyonun solunda bir duvar olmasaydı, dışarı doğru gitmem gerekmezdi. Yolun büyük bölümünde kenarlarda çim şeridi vardı. O zaman kamyonundan soldaki çimlerin içine dönebilirdim.

HARRY: Sen kamyonu çarpmadın mı?

KEN: Ölmeseydi!

HARRY: O zaman onun ifadesi olurdu.

KEN: Onun yaşaması için hayatımın beş yılını verirdim.

PEPINO: Sağ elini ona kim verecek?

KEN: Onun da suçuydu. Yarışmak için iki kişi gerekir sonuç olarak.

Ama şimdi hiçbir şey için onu suçlamıyorlar. O hayatını fırlatıp attı ama ben suçlanıyorum. Hepiniz bir olasılığı yanlış hesaplamaktan daha kötü şeyler yapmışsınızdır – benim bütün yaptığım da buydu. Evet, siz de yapmadınız mı?

ROBIN: Evet.

108 KEN: Benim şansım!

DAI: Aynı şans mı, oğlum? Tam olarak değil. Hayır mı? Şimdi kendine bakıyorsun. Arabanın sürücüsü olarak kendine. Direksiyonun arkasında kendini görebiliyor musun? Ekose kasketli adam, ceketinin arkası çift yırtmaçlı, Jaguar'daki beyefendi. Bu o ve aynı zamanda sensin. Ama şimdi sen kendini olman gerektiğini düşünerek yetiştirildiğinden daha kötü durumda görüyorsun. Ekose kasketli adam polis tarafından sorgulanıyor. Ekose kasketli adama suçlu muamelesi yapılıyor. Senin olduğunu düşündüğünden, çok, çok daha kötü durumda. Ve sen de onun şanssız olduğunu söylüyorsun. Ama bu defa bozuk paralarını ekose kasketli adama verip yürüyüp gidemiyorsun. Bu defa üstünlüğünü kaybettin. Bu defa kendin kalmak zorundasın. Ve ekose kasketli adam, doğru anladıysam eğer, hiç şansı düşünmüyor. Şöyle düşünüyor: Doğru aksanlı ve mavi ipek pijamalı bu yakışıklı adamı ve avukat arkadaşlarını içinde bulduğum çıkmazdan beni kurtarmaları için nasıl kullanabilirim? Düşündüğü bu değil mi? Değil mi?

KEN: Herkes yanlış hesaplayabilir.

Bir hemşire ilaç arabasını Clive'in ortasına doğru itiyor. Her hastaya müshil isteyip istemediğini soruyor. Bir akşam gazetesi de dolaştırılıyor.

DAI: İkiniz de aynı sayfadasınız.

ROBIN: Kimle kim?

DAI: Ken orada ve House.

HARRY: House'u bunun dışında bırak.

CYRIL: Her iki durumda da onların yaptığının sonucu olarak bir adam öldü.

ROBIN: Her ikisi de bir şansı daha olsun isterdi.

KEN: Delirdiniz mi siz?

DAI: Size bir fark söyleyeyim. O sallandırılacak, sen değil.

CYRIL: Ben de söyleyeyim. Önce o pişman olacak.

ROBIN: Ben de bir tane biliyorum. Biz onu göremiyoruz ama seni görebiliyoruz.

HARRY: House'un bununla hiçbir ilgisi yok.

KEN: Soğukkanlılıkla bir polis öldürdü.

DAI: Ama kaçmaya çalışıyordu ve bu yüzden öldürdü.

CYRIL: Sen bir motosikletçiyi öldürdün.

DAI: Ama bir kamyonundan kaçmaya çalışıyordu ve bu yüzden öldürdü.

KEN: Suçlu olduğunu biliyordu. Bir hafta kaçtı.

DAI: Polis onu suçlayana kadar konuşmadı ve sonra da yalan söyledi.

KEN: Ne istiyorsunuz? Tanrı aşkına, siz hepiniz ne istiyorsunuz?

HARRY: Neden Dai'ye vurduğunu öğrenmek istiyoruz.

KEN: Size söyledim. Çünkü gergindim. Onu bir dinleyin. Herifi dinleyin. Sürekli beni suçluyor.

ROBIN: Korktun mu?

KEN: Evet. Kabul ediyorum. Korktum.

HARRY: Bulunmaktan korktun.

KEN: Evet.

HARRY: Motosikletçiyle yarışmana gerek yoktu diye mi?

KEN: Beni aptal yerine koymaya çalıştı.

HARRY: Bütün söyleyebileceğin bu mu?

KEN: Gece gündüz aptal yerine konuyorum.

Caddeler daralıyor gibi görünüyor. Işıklandırılmış vitrinler birbirlerine ayna tutuyor. İş bitince, vitrin camlarının arkasında sergilenen nesneler ihtişamını arttırıyor. Ağaçlardaki meyveler gibi sarkıyorlar. Sadece kent çalışırken herkes fiyatların öneminin farkındadır. Bacalar

güneş ışığının son kırıntılarını yakalıyor. Bir adam sigarasını yakmak için kibrit çakıyor ve arkasındaki vitrinleri ateşe veriyor. Birkaç saniye için uzaklardaki çatılarda bir bando çalıyormuş gibi görünüyor. Çoğu erkek öpüşüyor, baştan savma olsa da. Clive işleri biten gündüz personelinin el sallayarak uğurluyor.

KEN: Maevis, Maeve diyorlar kulağa daha fazla Fransız gelsin diye.

Bütün ergenliği boyunca Güzel bir Hanım olmaya hazırlanmış.

ROBIN: Harika görünüyordu.

KEN: Biz evlenmeseydik daha da güzel olurdu. Aynı meslektenim ve meslekten koparılmalıydı – daha iyi evlerde rol yapmaları için sahneden koparılan oyuncular gibi. Bir elbise tasarlamak bir yaşam tarzı tasarlamaktır – ona söyledikleri bu ve doğru. İyi bir evlilik yapsaydı onu oraya götüren şeyi unutabilirdi. Ama onunla ben evlendim. Ya da o mu benimle evlendi? Ve bunu sürdürüyoruz.

CYRIL: Kutsal evlilik durumu...

KEN: Saçma olduğunu düşünüyorsunuz. Bunu gözlerinizde görebiliyorum. Buraya Clive'a gelişini hatırlıyor musunuz? Cyril bile canlanmıştı. Güzeller güzeli. Tepeden tırnağa bir güzellik. Ayaklarını bir görseniz – ayak parmakları el parmakları kadar güzel. Hepinize iyi geldi. Bir başka yaşam biçiminin umudu gibi geldi buraya, öyle değil mi?

DAI: Bir şey umudu gibi geldi. Burada şanslısın, oğlum.

KEN: Hepiniz umudu kendi beklentilerinize uydurdunuz. Ama onu getiren oydu – turuncu şemsiyesini taşıdığı gibi hepinize birer tane getirdi. Artık ona bir hediye bile alamadığımı biliyor musunuz? Kendisine verilen her şeyi alıyor – şemsiyeden jartiyere, bütün vücudunun bronzlaşması için aldığı haplara kadar. Biz evlenmeden önce tanıdığı erkekler bana gelip ne kadar şanslı bir herif olduğumu söylüyor. Dai de aynı şeyi söyledi. Hepiniz lokantanın dışındaki mөнüyü okudunuz. İnanın bana, o mөнüye pek çok düşünce girdi. Bütün bir endüstrinin düşüncesi. Ben endüstrinin bir parçasıyım. Biz bir ekibiz. O, fotoğrafçılar, metin yazarları, ben.

Aramızda yeşertemeyeceğimiz bir umut olamaz.

DAI: Artık sen konuşuyorsun, oğlum. Bize onu biraz daha anlat.

KEN: Ben övünmüyorum. Gerçekten iyi giysilerin geri gönderilmesi gerekiyor. Rimini Korfu'ya göre daha ucuz. Mimoza Güney'de altın başak gibi büyür. Biz başkalarını katılmaya teşvik etmek üzere sıranın başındayız. En ön sıraların ya da locaların sırası değil bu. Biz içeri girdiğimizde, bizi takip eden insanlar gerçekten önemli olanları görecektir kadar yakınlar. Biz sadece tohumları ektik.

DAI: Ne tohumu?

KEN: Şampanya değil. Ama ittiğin zaman mantar fırlıyor ve gazlı.

DAI: Beyaz o!

KEN: O kadar gazlı ki köpüklerin içinde yaşıyoruz. Köpük halıların üzerinde. Köpük yatağın üzerinde. Köpük banyoda. Oturduğum her koltukta onun çoraplarından birini buluyorum. Yirmi şişeyi ve kavanozu kaldırmadan tıraş olamıyorum. İçinde ondan bir parça bulmadan bir dergiyi elime alamıyorum. O her yerde. Beş kadınla beraber yaşamak gibi bir şey. Ve dahası ben hepsinin hizmetçisiyim. Elbiseleri seçiyorum. Aynayı tutuyorum. Ayakkabıları temizliyorum. Yatağı yapıyorum. Telefonu açıyorum. Kayıp eldivenleri buluyorum. Kendi lanet gömleklerimi yıkıyorum.

HARRY: Yapmamalısın.

KEN: Günde üç banyosu var. Olmaz olası bir Yunan tapınağındaki birisi gibi. Telefon çalar. Telefonu ona götürmek ve o randevulaşırken tutmak zorundayım. Banyonun her yanında ayna fayanslar var. Düşünün – onun yüzlerce yansıması, hepsi de onun renklerinde, o döndüğünde hepsi de dönüyor. Çocukken oynadığımız o çiçek dürbünleri gibi. Ama artık renkli folyo değil. Onun parçaları. Her yerde onun parçaları.

DAI: Sakin ol, oğlum, bu gece uyumamız lazım.

CYRIL: Ve ikisinin de gözleri açıldı ve çıplak olduklarını anladılar.

KEN: Bütün ailesi! Birlikte yaşadığım bu. İki bacağı ikiz kız kardeş. Baba tarafından kuzen olan iki memesi var. Sırtı güzel bir teyze. Hepsi bizimle beraber yaşıyor ve ben hepsine hizmet ediyorum.

Her yerde onların fotoğrafları var. Ve hepsinin tozları alınmalı, karınları doyurulmalı ve hepsiyle ilgilenilmeli. Hep onların yanında. Birbirlerinden ayrılamazlar. Birlikte yemek yerler. Birbirlerinin söylediklerini tekrar ederler. Birlikte uyurlar. Kocaman bir yatağımız var ve hepimiz orada yatıyoruz. Ailesi bir tarafta –sarmaşdolaşırlar ve cıvıldaşırlar– ben diğer tarafta. Yatakta kayna! İkiizlerin arasında, korkunç geveze. Durmadan bana kızının ne kadar iyi olduğunu, benim ne kadar minnettar olmam gerektiğini, diğer erkeklerin her şeyi nasıl farklı gördüğünü söyler. İşte biz böyle yaşıyoruz – Maevis’le ben. Bana hiç huzur vermezler. Ve biz ikimiz asla yalnız kalamayız.

DAI: O bundan memnun mu?

KEN: Bana öyle bakmayın! Olur mu? Bundan bıktım, siz onu hayal ederken cırılçılplak soyulmaktan bıktım. Bana bakıyorsunuz. Onu hayal ediyorsunuz. Beni onunla sevişirken düşünüyorsunuz – benimkinin yerine kendi çüklerinizi koyuyorsunuz. Hep, hep aynı şey.

ROBIN: Başlangıçta farklı mıydı?

KEN: Onu soyuyorsunuz ve sonra da aletinizi benim bacaklarımın arasına dayıyorsunuz çünkü ben onunla aynı yatakta yatıyorum. Biraz durur musunuz lütfen?

HARRY: Kimsenin kimseyi soyduğu yok.

KEN: Hayvanların en azından çiftleşme zamanları var. Siz dingiller kırılana kadar zorluyorsunuz. Hep, hep aynı küçük hareket. Küçük sarsıntılı sokup çıkarmalar. Aptal küçük titreşimler. Çabucak bitiyor. Sonra, yine başlıyor. Ve yine. Hiçbir çocuk bu kadar az şeyle bu kadar uzun süre yetinmez. Bir çocuk bazen tatlı yemeyi bırakır. Bir çocuk oyunlarından daha çabuk büyür ve onları değiştirir. Bu aynı kalır. Aptalca tekrarlanıp durur. Kaynanaya evet demek. Sürekli onun giysilerini çıkarmak istersin. Sürekli üzerine eğilirsin – sanki karnındaki silinmez bir lekeyi silmek istiyormuşsun gibi. Biliyorum. Bunu hayal ediyorsunuz. Sonra beni gördüğünüzde hayal hayal olmaktan çıkıyor. Çünkü ben aynı yatakta yatıyorum. Siz de benim derime girmeye başlıyorsunuz. Kıyafet

balosu kostümümüşüm gibi beni giyiyorsunuz – onu düzdüğünüzü hayal ederken kendi çüklerinizin girmesi için fermuarlarınız açık. Burama kadar geldi. Daha fazlasını istemiyorum. Durun! Tamam mı? Yoksa hepinizi yere sererim. Daha fazlasını istemiyorum. Üzerime daha fazla gelmeyin. Hepinizi yere sererim. Neden durmadan onu soyuyorsunuz? O böyle değil. Size söyledim. Size bir makine getirdi. Çarşafı kurutmak için merdane. Annesi aptal değil. Onun için neyin iyi olduğunu biliyor. Sizi de hizmetkârı yapar. Tanrı aşkına durun artık. Bana öyle bakmayın. Dayanamıyorum. Bilmiyordum. Beni giymeyi bırakın! Gidin başımdan! Onu rahat bırakın! Öyle bakmayın! Şeyinizi kendinize saklayın! İmdat! Hemşire! İmdat! Paravanları benim etrafıma koyun. Seyrediyorlar. Seyrediyorlar. Hemşire! Paravanlar!

PEPINO: Renata! Renata! Tanrı'nın annesi Meryem bizi korusun.

Daha önceleri sadece rüyalara girmeye cüret edebilen köpekler, son günün olaylarından cesaretlenmişti. Şimdi herkes uyanıkken sesleri Clive'in ayağında duyulabiliyordu. Adamların her biri bir köpeğin yakında olduğunu biliyor ve bu bilgi ortamını değiştiriyor. Altısı birden nefret ettikleri bir yerde yalnız. Hızlı hareket etmeye, köpeklerden kurtulmaya, kendi rahatlıklarına dönmeye çalışıyorlar. Yürüyüş hızlarını artık başınına çaresine bakamadığı için taşımak zorunda kaldıkları Ken denetliyor.

DAI: Onu görebiliyor musun? Biraz sallanıyor.

KEN: Çok karanlık.

DAI: Karanlığa alışık gözlerinin olması gerekir. Ama onları duyabilirsiniz de. Eski bir kapının sallanması gibi bir ses çıkıyor.

ROBIN: Öldü mü?

DAI: Şimdi öldü.

ROBIN: Saat kaç?

DAI: Sabah erken. Yakında gündüz hemşireleri işbaşı yapar. Kamu açıklamasını asıyorlar.

KEN: Açıklamayı kim okuyacak?

DAI: Birkaç kuş beyinli.

ROBIN: Onun kadınının bebeğinin olacağını okudum.

DAI: Neden olmasın? Yaşarken düzüşebiliyordu. Buraya basit bir operasyon için getirildi – apandisit. Onun dışında sağlıklıydı.

CYRIL: Öldürdüğü polisin iki çocuğu varmış.

DAI: Köpekleri duyabiliyor musun?

CYRIL: Köpekler namuslu yurttaşların korunması için.

DAI: Ve mülklerinin.

CYRIL: Ve mülklerinin.

DAI: Sizlerin ne kadar mülkü var? Robin?

ROBIN: Bilmiyorum. Her şeyin sahibi annem.

CYRIL: Benim dükkânım var. Ve ruhumun sahibiyim.

DAI: O zaman köpekler benden daha fazla ihtiyacın var. Harry?

HARRY: Aptal numarası yapıyorsun. Çocuk oyunu bu. Amacımız mümkün olduğu kadar çabuk iyileşmek ve buradan çıkmak. Darağacı yok ve kesinlikle köpekler yok.

ROBIN: Darağacını şimdi görebiliyorum. Onu orada ne kadar tutacaklar?

DAI: Sonsuza kadar elbette. Hayat çok kısa.

CYRIL: Başkaları için örnek oluşturuyor. Bütün namuslu yurttaşlar işlerini daha az riskle yapacak.

KEN: Öldüğüne emin misin?

DAI: Onu gerçekten öldürmek istemeselerdi asla iyileştirmezlerdi.

KEN: Darağacını göremiyorum. Sadece polise ateş ettiğini görebiliyorum. Yüzündeki ifadeyi görebiliyorum ve tanıyabiliyorum.

ROBIN: Onu sadece paravanların arkasında görebiliyorum. Belki de aklanacak.

CYRIL: Bu büyük bir adli hata olurdu. Bedelini ödemeli.

DAI: Bedelleri kim belirliyor?

CYRIL: Ülkenin yasaları.

KEN: Gerçekten öldü mü?

DAI: Gördüğüm kadarıyla öyle.

ROBIN: Korkuyor musun, Dai?

DAI: Hayır, artık bize zarar veremez.

ROBIN: Yani onun asılması gerektiğini düşünüyorsun.

DAI: Gerektiğini mi? Kendime böyle sorular sormam ben. Beni korkutan köpekler.

KEN: Gazetelerde davayla ilgili her şeyi okuyabilirim.

ROBIN: Gazeteler ne diyor?

KEN: Fotoğrafçılar flaşla resimlerini çekmiş. O da yüzünü saklamaya çalışmış. Flaşlar kör edici.

CYRIL: Gelecek hükümden saklanamaz.

KEN: Arkadaşları onu görecektir.

DAI: Artık çok fazla arkadaşı olduğunu sanmıyorum.

KEN: Babasının da mahkemede olduğu yazıyor. Babası her zaman oğlunun yanında olacağını söylüyor.

ROBIN: Babası ne çeşit adam?

KEN: Babası banka memuru. Gençken babasına dayanamıyordu. Ona hep Roma'nın bir günde yapılmadığını söylüyordu. Bunu biliyordu. Ama babasının edilginliği onu öfkeliyordu. Babası sakince maaşının on beş yıl sonra kaç para olacağını hesaplayabiliyordu. Küçük artışlarla. Ona hayatın kurallarının sofra adabı gibi olduğunu öğretiyordu.

ROBIN: Bize hep kurallar öğretirler.

KEN: Her zaman tabağın sana uzatılmasını bekle. Her zaman en küçük porsiyonu al.

DAI: He zaman israf edilecek kadar çok şeyin olduğu evde kural budur.

KEN: Herkes yemeğini bitirmeden asla masadan kalkma.

CYRIL: İlk önce Yahuda ayrıldı.

KEN: Büyürken babasının zamanın gerisinde kaldığını fark ediyordu. Artık bir şeyler tabağına konulana kadar beklemeye gerek yoktu. Gidip istediğini alabilirdin. Babasının asla hiçbir şeyi riske atmayan, kendisine söylenenlere her zaman inanan bir enayi olduğu-

nu görmeye başladı. Babası belirli bir eylem planını sorgulamak istediğinde hep aynı şeyi sorardı: Bunu karşılayabileceğine emin misin?

DAI: Bunu sadece yapabilecekleri zaman sorarlar.

KEN: Babası kahramanın karşıtıydı. Babasıyla en kötü kavgaları, kahramanından özellikle etkilendiği bir film seyrettikten ya da kitap okuduktan sonra ederdi. O zaman gerçek hayata atılma –eziklik engelini aşma– yeteneğine inanıyordu. Babası başkalarının arkasından konuştuğu karakterdi: Onun için kaygılanma – asla anlamayacak. Babası reklamların yazıldığı adamdı.

DAI: Sana söyledim – parası vardı.

KEN: Babası oğlunun başarılı olma becerisine hiçbir zaman inanmadı. Babasının iki katı para kazandığında bile o derdi ki: Dikkatli olmalısın. Genç bir eşe sahip olmak pahalıdır, özellikle de bu kadar güzeline. Ve annesi, daha iki ay öncesine kadar onları her ziyaret edişinde eline bir pound tutuşturuyordu. Ve şimdi baba her zaman oğlunun yanında olacak. Her zaman oğlunun yanında olacak! Keşke olmasaydı.

CYRIL: Onun hepinizin gözlerine yansıdığını görebiliyorum. Tedirginsiniz ve sizi tedirgin eden odur. Aynı zamanda meraklısınız ve yanlış bir şekilde merakınızı uyandıran da odur. Biriniz onun için üzülüyor.

ROBIN: Sen üzölmüyor musun?

CYRIL: Başka biri korkuyor.

KEN: Sen hiç korkmaz mısın?

CYRIL: Hiç.

DAI: O zaman benim kullandığım bardağı neden yıkıyorsun?

CYRIL: Ona gizlice yakınlık duyan birisi var.

DAI: Hukukun bir kolunu kırdı.

CYRIL: Ve siz onu rahat bırakamıyorsunuz. Onu yakalamalı ve incelemelisiniz. Herkes kendisine uyacak bir şeyi inceliyor. Yargılamak için gereken inancı kaybettikten sonra sadece kendi çıkar-

ların kalır. Onu yargılamaya cüret etmeyin. Orada korkaksınız.

DAI: Korkacak hiçbir şeyin kalmadı.

CYRIL: Onu yargılayacak cesaretiniz varsa, onu rahat ve huzur içinde bırakabilirsiniz. Onun için dua bile edebilirsiniz. Bu durumuyla şüphelerinizi besliyor. Ve bu yüzden gidip tekrar tekrar ona dokunuyorsunuz. Tıp öğrencileri gibi onu muayene ediyorsunuz. Onu soyuyorsunuz ve parmaklarınız boş yere yokluyor. Etten ete.

ROBIN: O hâlâ sağ.

CYRIL: Ama tedavi edilemez. Onu yargılama zamanı.

ROBIN: Bir hücrede kalıyor.

DAI: Nasıl bir yer, oğlum?

ROBIN: Bomboş.

DAI: Tamamlanmamış bir demir döküm gibi.

ROBIN: Nasıl?

DAI: Kenarları tırtıklı, yüzeyler pürüzlü.

ROBIN: Pencere küçük.

DAI: Yirmi dört saatte bir hücreye zayıf soluk gri güneş ışığı giriyor.

ROBIN: Yanında bir gardiyan var.

DAI: Kendisini öldürmesini önlemek için. Gürültü var mı?

ROBIN: Ara sıra birbirine sürten metalin gürültüsü var.

DAI: Yeter, oğlum. Tamam, oradasın. Her ses tıngırdar. Ve bütün döküm kırılmış gibi ses çıkarır. Orasının bir cezaevi olarak yapıldığına inanmak zor. Daha çok bir tren istasyonu ya da depo gibi.

ROBIN: Duvarlar çok kalın.

DAI: Peki kentin bu kesiminde kim bir son durak ister ki?

ROBIN: Birisi onu kâğıda çizmiş ve bu bir cezaevi olacak demiş.

DAI: En berbat cezaevi bu olacak: Böyle diyorlardı. Başka bir şey duyuyor musun?

ROBIN: Sık nefesler.

DAI: Uyuyor mu?

ROBIN: Nasıl uyuyabilir? Bu sabah onu asacaklar.

DAI: Ne düşünüyor?

ROBIN: Dai. Söyle bana. Dai. Bunun kadar kötü mü?

DAI: Hayır, oğlum, hayal ediyorsun.

ROBIN: Ama onu darağacında gördün. Köpekleri de gördün.

DAI: Yarı uykudaydım.

ROBIN: Şimdi tamamen uyanığım. Öğleden sonra oldu.

DAI: O kadar uyanık olmak istemezsin, oğlum.

HARRY: Herkes yerinde. Her şey hızada. Çiçekleri dışarı çıkarıyorlar.

Bugün Ken'e yanlış çiçekleri verdiler, Cyril'e ait olanları. Kimsenin fark etmemesi garip. Cyril bahçıvan olduğunu söylüyor – hiç de öyleymiş gibi değil. Bugün çok kötü görünüyor. Üç gece daha, sonra buradan gitmiş olacağım. Üç akşam yemeği daha. On gün sonra işe dönmüş olacağım. Bugün cumartesi, değil mi? Phyl, Bob'la Ernie'nin yarın gelebileceğini söyledi. Tüm haberleri duymak isterdim. Yorulmak bilmez o Ernie, bulabileceğiniz en iyi tezgâhtardır. Gelmeyebilir. Yakında gideceğim. Üç gece daha ve sonra gideceğim. Ve o her zaman korkacağını söylüyor. Hiç öyle bir yerde olmadı. Hayatımın yaklaşık altı haftasını böyle yerlerde geçirmişimdir. Hayır, yalancıyım ben. Yedi. Paravanlar iyi yapılmamış. Ayakları çok geniş. Neden üç parça yapılmamış? Bütün işi bir parça boruyla yapabilirsin, destekler dahil. Taban açısını kontrol etmen gerekir, yaklaşık 25 derece. Ayrıca neden çıkarılıp yıkanması gereken malzeme kullanılmış? Bütün iş cam elyafıyla yapılabilirdi. Ayak boru şeklinde ve basit olsaydı ağırlığı neredeyse hiç artmazdı. İki altta biri üstte üç destekle borulardan kurtulursun. Üç gece daha, sonra gideceğim. Altı buçuk. Nöbetçi değişim saati. Nöbet değişimi geç. Dört saat nöbet, sekiz saat mola, dört saat nöbet. Çizelge böyle.

PEPINO: Oğlan! Oğlan! Bir oğlum oldu. Karım iyi. Bir oğlum oldu.

Ne güzel değil mi? Geçen gün karınla çocuğunun seni ziyarete geldiğini gördüm. Sen çağırdın Harry. O çok güzel. Ufak ama coşkusu olduğunu görebiliyorum. Bize şans getiren semender gibi. Kadınlarımız olmasa dostum, ne yapardık? Biz konuşuruz, fikir

üretiriz, övünürüz, mücadele ederiz ama bilen, bizi avutan, oğullarımızı taşıyan onlardır. Bir kadın daha ne kadar güzel olabilir! Ve şimdi hem o hem de oğlum bana gözlerinde aynı ifadeyle bakacaklar. Bunu şimdi görebiliyorum. Ben babayım! Bu bir erkeğin en büyük gururudur. Hayır mı? Ben babayım!

Bazı sesler çok yüksek geliyor. Bugüne kadar hiç kimsenin, şimdi kendilerini içinde buldukları böyle bir yerde bir gece geçirmiş olması mümkün görünmemeye başlıyor. Uzaklığın ses çıkarmadığı gerçeğinin çok bilincindeler. Kat edilen kilometreler sessizdir. House'un çevresinde pek çok geniş daire içinde seyahat ettiler. Bu üçüncü gece.

DAI: Yani şimdi onu hepiniz görüyorsunuz. Haydi rahatlayalım. Uzun bir bekleyiş olacak. Yatıyoruz. Yattığımız yer taş gibi, değil mi? O orada, tam üzerimizde. Ayaklarını görebiliyorum. Jack Sodding House'un iki ayağı.

KEN: Gece hemşiresini çağıracağım.

DAI: Çok fazla yardım edemez. İşinin izin verdiği kadar.

ROBIN: Ne demek istiyorsun?

DAI: Tek yardımı bizimle beraber yatağa atlamak olurdu.

CYRIL: Cehennemdeki lanetliler bunu düşünür.

ROBIN: Bunun gerçekten yardımı olur mu?

DAI: Taşların yine yumuşak otlar gibi hissedilmesini sağlardı.

HARRY: Sus artık. Bırak da oğlan uyusun.

ROBIN: Uyuyamıyorum.

KEN: Bir köpek havlıyor.

DAI: Hep şu kahrolası köpekler. Clive'da köpeklere ihtiyaç olduğu kimin aklına gelirdi?

KEN: Her birimiz için bir köpek var.

ROBIN: Keşke rahat olabilseydim.

DAI: En iyi yolu konuşmak – ayrıntılarıyla konuşmak.

HARRY: En iyi yolu yan yatıp derin soluklar almak. O zaman uyur-sun.

DAI: Huzurlu uyku!

Ne kadar sessiz kaldıklarını bilmek zor. Ama kimse uyumuyor. Bir son bekliyorlar.

120

DAI: Hâlâ orada ortada. Yerini değiştiremeyiz. Şimdi her şeyi bir resim gibi görebiliyorum: haçın dibinde bekleyenleri gösteren o Çarmıha Gerilme resimleri gibi.

CYRIL: Şeytan bile böyle bir saygısızlığa cüret edemez.

DAI: Kötü bir niyetim yok. Pazar okulunda bana öğretilenleri yanlış hatırlamıyorsam, üç haç vardı, değil mi?

ROBIN: İki hırsız vardı.

CYRIL: Ve biri İsa'yla dalga geçmiş, diğeri tövbe etmişti.

DAI: Tövbe etmeyenin haçının dibinde olmamızı kabul edeceğim.

HARRY: Unut gitsin.

CYRIL: Mahkûm eden.

DAI: Mahkûm eden! Gece kadar soğuk. Ha? Yani, ben bunu mahkûm etmiyorum.

CYRIL: Bu senin görevin.

DAI: Ayakları yere zar zor değenler var ve şimdi yatmaları gerekenler de. Size söylüyorum, bunu artık bir tilkiden daha fazla mahkûm edemem.

HARRY: Tilki içgüdülerine göre yaşar.

DAI: Jack de öyle.

HARRY: Bir erkek ne yaptığını bilir.

DAI: Tilkiler kurnazlıklarıyla çiftçileri alt eder.

CYRIL: Bir erkek doğruyla yanlış ayırt eder.

DAI: Ona kim öğretiyor?

CYRIL: Bu doğuştan gelen hakkı.

DAI: Doğuştan gelen hakkını nasıl kullanacağını ona kim gösteriyor? Bana yumruklarımı kullanmayı öğreten yaşlı bir adam, diğer silahı kullanmayı öğreten genç bir kızdı. Tilkiler de öğrenir.

ROBIN: Bir tilkiyi evcilleştiremezsin, öyle değil mi?

DAI: Onlar bizden öğrenmez.

KEN: Tilkiler insanları öldürmez.

DAI: Büyüyünce katil olabilecek bir oğlanı anlarsın. Asla okul müdürünü kaygılandıran o değildir. Ona terbiyesizlik yapan o değildir. Karatahtaya çük çizen o değildir. Kendisinden küçükleri evlerine giderken döven o değildir. Hepsinden önemlisi o asi değildir. Bir asi hep herkesten daha iyi olduğunu düşünür. Onlardan daha uzağı görebildiğini düşünür. Nehrin ağzındaki tekneyi herkesten önce görebilir. Kendi ezgilerini yaratır. Ama katil olabilen böyle değildir. Sessizdir ve ketumdur. Diğerleri gibi yaşamak ister. Sırrı yapabileceğinden emin olmamasıdır. Bir tilki gibi, yeraltında yaşar. Orayı mümkün olduğu kadar rahat hale getirmeye çalışır. Güçlü bir evcillik içgüdüğü vardır. Katillerin neredeyse hep kadınları vardır. Gazetelerde bunları okuyabilirsiniz. Bekâr olanlar sahtekârlar ve zimmetine para geçirenlerdir. Katiller yaşamak ister. Yuva kurmayı hayal ederler. Ama inleri ormanda, tel örgülerin dışındadır. Ve onlarla yaşamak için ihtiyaç duyduklarının arasında her zaman tel örgüler vardır. Tel örgüler tam beyinlerinin içinden geçer. Kurnazdırlar. İçeri girmenin planlarını yaparlar. Bütün olasılıkları öngörmeye çalışırlar. Keskin kulakları ve keskin gözleri vardır. Bir tilki uyuyorsa, ona çok yaklaşabilirsiniz. Derin uyurlar. Ama uyanıksa ve sadece dinleniyorsa, ön ve arka bacaklarını uzatmış halde yatar, bir anda kalkmaya hazırdır. Sonra bir gün kendilerini tel örgünün diğer yanında, diğer ucunda, normal hayat tarafında, tilki inlerinde kendilerine yeniden yaratmaya çalıştıkları hayatta bulurlar. Diğer uçtadırlar ve kendilerini tuzağa düşmüş bulurlar: Böylece öldürürler. Kaçma umuduyla, inlerine geri dönme umuduyla öldürürler. Yaşamak için öldürürler, inanın bana, tıpkı tilkiler gibi.

PEPINO: Vaftizden sonra parti yapacağız. Hepiniz partiye davetlisiniz. Hepiniz.

ROBIN: Tilkiler hep öldürür, tavukları öldürürler.

DAI: Ben tavuklardan söz etmiyorum, oğlum; hepimiz tavukları öl-

dürüyoruz. Tavuk öldürmek bir şey satmak gibidir. Tavuk öldürmek bir iştir. Ama bir tilkiyi köşeye sıkıştırırsan –ister insan ister köpek ol– ısırır ve sen sersemleyene ya da o ölene kadar çenelerini gevşetemezsin. Öldürme derken kastettiğim bu. Jack’e olan bu. Jack yaşamak için öldürdü.

122

KEN: Onu tilki yapan kimdi?

DAI: Kendisini telin yanlış tarafında buldu. Tren yollarının yanlarında, on dakikada bir bakıp hızla kentlere giden ve arkalarında sadece sönük kıvılcımlarla is bırakan trenleri gördüğünüz caddeler vardır, kurumlarda sırayla yürümeniz gereken koridorlar vardır, bir sorunun yanıtını beklerken suratınıza yediğiniz yumruklar vardır, arkalarında bütün bir hayatın ve cebinizdeki para dışında sizin bedeninizdeki her şeyin sergilendiği vitrinler vardır, durup buzlu yamaçlarla, havlayan kış tilkilerini dinlediğiniz binlerce köşe vardır, bütün tırnaklarınızı yiyene kadar onları kıskanırsınız.

CYRIL: Bunlar işğa başkaldıranlardır. Onun yolunu tanımaz, izinde yürümezler. Gün kararınca katil kalkar, düşkünü, yoksulu öldürür, hırsız gibi sıvışır geceleyin.

DAI: Cinayet için arananlar vardır.

CYRIL: Yani?

DAI: Senin gibiler.

HARRY: Onun kendi düşüncesi.

DAI: Aranan düşünceleri değil. Hayır. Söyledikleriyle bir ilgisi yok. Öldürülebilecek olanları tanırım, tıpkı katil olabilecekleri tanıdığım gibi. Zayıf ya da şişman olabilirler ama yumrukları hep sıkıdır. Şüphedirler. Dikkatlidirler. Kapıyı sürgüleme konusunda o kadar yaygara koparırlar ve bunu o kadar düzenli yaparlar ki, ağacın arkasında saklanan tam olarak ne bekleyeceğini bilir. Aynı zamanda kötüdürler. Onlar sahip olan ama kullanmayanlardır.

CYRIL: Savurgan kandırır.

DAI: Bunu gazetelerde okursunuz. Paraları için öldürülenler çok zenginler değildir. Çok zenginler sadece birbirini öldürür. Çok zenginler paralarını kullanır. Birazını biriktiren ama gizli tutan ve

her zaman elindekinden daha azı varmış gibi görünendir, aranan odur.

KEN: Ve fundalıkta sopayla dövülen masum yaşlı kadın.

DAI: Her zaman kazalar olur. Hatalar. Bunu bilmen gerekir, Ken, herkesten daha fazla.

KEN: Siktir git.

123

DAI: Kendilerini öldürtenler genelde oyunbozanlardır. Gazetele-ri okuyup görün. Herkesi korkutanlar. Başka hiçbir şeyin ve hiç kimsenin hayatlarına girip onları başka yöne çevirmesine izin vermedikleri için her salı öğleden sonra aynı şeyi yapanlar. Çok gururlu oldukları için yeterince yüksek sesle çığlık atamayanlar. İstendiğinde hiçbir şey vermeyenler. Çekmecelerde katlanmış kı-yafetleri olan ama giydikleri paltonun düğmeleri kopuk olanlar. Onlar tel örgünün doğru tarafında yaşar. Huzurlu, normal ve basit olabilirler. Ama bunların hiçbirisi değildirler. Kirpilerden daha di-kenlidirler. Bütün yapabildikleri kendilerini korumaktır. Ve böy-lece yaşamak isteyen, hayatı seven tilkileri kışkırtırlar.

CYRIL: Hayvanlardan söz ediyor çünkü kendisi hayvan.

DAI: Onlardan söz ediyorum çünkü bir kayanın üzerinde yatıyorum, çünkü Jack House'u tepede sallanırken görüyorum ve çünkü ben yaşıyım.

KEN: Köpekler artık daha da yakın. Gitmeliyiz.

Dört adam ve oğlan House'un çevresinde bir başka uzun, yorucu daire çiziyor ve sonra yine kayaların üzerinde dinleniyor.

CYRIL: Dinlenmek istiyorsan onu yargılamalısın.

HARRY: Bu bizim işimiz değil. Mahkemede yargılanacak.

DAI: Hiç umudu olmadan.

HARRY: Onu yargılamak jürinin işi. Ben onu tanımıyorum.

KEN: Bütün gazetelerde var.

HARRY: Ne dediklerini biliyorum.

CYRIL: Ne yaptığını da biliyorsun.

HARRY: Eğer onu ben yargılayacaksam bu yeterli değil. Nasıl bir adam olduğunu bilmeliyim.

KEN: Hoş bir adamsa, bir şey fark eder mi?

HARRY: Benim ondan hoşlanıp hoşlanmamam fark ederdi.

CYRIL: O bir katil.

124

KEN: O sıradan bir adam değil.

HARRY: Kendi söylediklerinizle kendinizi korkutup heyecanlandırıyorsunuz. Panayırıldaki trenlere binen genç kızlar gibi. Daha tepeye ulaşmadan bağıırıyorsunuz.

DAI: O düşüyor, oğlum. O tepede. Konuş ya da konuşma.

CYRIL: Başlangıçta Söz vardı.

HARRY: Sonra bir tane daha ve fare gibi ürediler.

ROBIN: Konuşmanın nesi yanlış?

HARRY: Konuşmak ustalıktır. Bu yüzden üniversitelerde ve devlet okullarında öğrettikleri tek şey budur. Neyin önemli olduğunu bilirler. Doğru bir şekilde konuşursan bunu bilirler.

KEN: Cinayetten paçayı kurtarabilirsin.

HARRY: şimdiden davayı ve onun hakkında kullanılan bir sürü sözcüğü duyabiliyorum. Bir avukatın bayramı! Babam birisine avukat dediğinde, yalancı demek istiyordu. Çok da haksız değildi. Sözcükler vaattir, öyle değil mi? Çok fazla gerçek altını temsil etmesi gereken banknotlar gibidirler: Sözcükler kastettikleri şeylerin notlarıdır. Ama İngiltere Bankası'na gidip altınlarınızı isterseniz, alamazsınız ve duyduğunuz sözcüklerin büyük kısmında da tatmin ararsanız, bulamazsınız. Sözler tutulmaz. Birisi Adalet der ve siz kırbaç cezasını kastettiğini anlarsınız. Bir başkası Özgürlük der ve çalışma saatleriniz azaltılır. Güvenlik derler ve akıllıysanız paranızı istediklerini anlarsınız. Tarihinize bakın. Ne zaman bir kent yerle bir edilse, bir adam elini yüreğine koyup insan sevgisinin içtenliğini dile getirir. Bir lider partisine ihanet ettiğinde, bunu Birlik dediği şey adına yapar. Nereye baksanız aynı şey. Her yerde kötü küçük düzenbazlar ve gülümseyen büyükleri, hepsine de sözcüklerin güzel elbiseleri giydiriliyor; avukatlar ve laf cambazla-

rının dikiği elbiseler: Çekip gittikleri ve ülkeye sonsuza kadar ihanet ettikleri elbiseler. Kurdun giydiği koyun postu neydi? Sahiden de yünden yapıldığını mı düşünüyorsunuz? Sözcüklerden yapılmıştı. Hoparlörler bangır bangırdı. Kurt bütün koyunların kardeşi olduğunu iddia ediyordu. Bize kurt gibi görünüyor diyen birkaçı yıkıcı ilan edildi. Ve böylece kurda koyun *dediler* ve ihtiyacı olan tek kılık buydu.

KEN: Köpekler kurt mu?

ROBIN: O yaşıyor! Hâlâ yaşıyor! Onu neden hayatta tutuyorlar?

Hepsi dinliyor. Sessizlik var. Harry bir an için başardı. Ama sessizlik şimdi kendisi için çok fazla şey kanıtlıyormuş gibi usulca ve görünüşe bakılırsa belirli bir kişiye yönelik olmadan konuşmaya başlıyor.

HARRY: Orada kumların üzerinde yatıyor, sanki kasap dükkânındaki talaşlarmış gibi. Kol saati ters dönmüş. Kadranı içeride. Bize öyle olduklarını söyledikleri Almanlar kadar sarışındı. Karnı deşilmişti. Onu vurmamız için yalvarıyordu bize. Her şeyin bitmesini istiyordu çünkü bittiğini biliyordu. Bizim ne yapmamız gerekiyordu? Bilmiyorduk, özellikle de güneş yüzünden. Ara vermeden süregiden tek şey güneşti. Her günü bir yüzyıl gibi gösteriyordu ve günün ölümleri kuşakların geçişi gibiydi. Akşam olduğunda, geride kalanlar çok yaşlılardı. Ama ertesi sabah, yine genç oluyorduk ve bir gün öncesi bize tarih gibi görünüyordu. Bu şekilde çok uzun süre yaşamışız gibi görünüyordu. Güneş kafamızı da karıştırıyordu. Ortalama boyda bir çubuğu toprağa dikiğimizde, güneşe doğru bakıp bakmadığımızı göremiyorduk. Çok inceydi. Bir adam birazcık daha kalındı. Hesaplamalarda da aynıydı. Güç algılanan bir şey anlamsız görünüyordu – ince kâğıdı o güneşin ışığına tutmak gibiydi. Ama aynı zamanda, günün her anında anlayabileceğimizden daha ince bir şeyin varlığını hissettik. Peter kilitli para kutusundan bir bıçakla bir bozuk para alabilir. Her oğlan bunu yapmayı öğrenir. Yerin kenarıyla göğün ya da kendi sırtlarımızla onlara

yapışan gömleklerimizin arasına bir bıçak sokabilseydim, yakalayamadığımız şey ellerimize düşecekti. Bu kadar yakındı ama becerikli değildik. Bu yüzden onu vurmak yerine acı çekmeye bıraktık. Onu rahat ettirmek için çok az şey yapabildik. Ve onu seyrettik, ufka sırtımızı dönerek, ötesinde olup bitenlerden habersiz. Çok sonra, hepsini öldüremediklerini çünkü zaman olmadığını öğrendik. Büyük hastanelerden daha çok kampları vardı. İngiltere’de araç kullanırken hastane, okul ya da sığır geçişi gösteren yol tabelaları görürsünüz. Kampların tabelalara ya da sessizliğe ihtiyacı yoktu. Herkes hızla geçip gidiyordu ve yüksek sesle konuşuyor, konuşuyor, konuşuyordu. Biz sırtlarımızı ufka dönmüş otururken binlercesi her gün bir kamptan geçiyordu. Tezgâhlarda işkence aletleri yapan işçiler vardı. Onları gördüm. Çok iyi yapılmışlardı. Vagonları tertemiz yıkayan kadınlar vardı. Ve vagonların tekerlekleri rayları temiz tutuyordu çünkü çok fazla tren vardı. Ve tıpkı Peter’a okulda öğrettikleri gibi, raylar bir ufuk noktasında gözden kayboluyor gibi görünüyordu. Ama şimdi öyle görünmüyorlar. O ufuk noktasıydı. Haftada binlercesinin kaybolduğu ufuk noktası. Bazıları Peter’dan daha küçüktü. Sağ kalanları bulduk. Güneşte göremediğimiz çubuk kadar inceydiler. Ama güneş yoktu artık. Ve bizim için çok zor algılanan şeyin, ufkun ötesinde hissettiğimiz şeyin on bir milyon insanın katledilmesi olduğunu anladık.

PEPINO: Renata çok mutlu olacak.

KEN: Bunu bize neden şimdi anlatıyorsun?

HARRY: Sırtımızın hâlâ ufka dönük olup olmadığını merak ediyorum.

CYRIL: Sırtımızı Tanrı’ya döndük.

HARRY: Tanrı aşkına sessiz olun. Tanrı’nın bununla ilgisi yok. Bu sadece insanlar: İnsanların insanlara yaptıkları. Hepinizin boşa harcadığı sözcükler! Sakla samanı, gelir zamanı. Ve Tanrım, biz saklamıyoruz. Doğru amaçla. Bunun yerine boşa harcanıyorlar. Önemsizler, gerçekten önemi olmayanlar için boşa harcanıyorlar. Nasıl yürüdüğünü göremiyor musunuz?

CYRIL: Hepimiz burada yatmış House'a, Katil'e bakıyoruz. O öldürdü.
 HARRY: Her saniye bir ya da iki kişi ölüyor ve onlardan biri açlıktan ölüyor. Onları kim açlıktan öldürüyor. Peki – kim yapıyor? Kim onları AÇ bırakıyor? Geçen hafta İtalya'nın bir kentinde on işçi polis tarafından vurularak öldürüldü. Suçtan söz eden var mı? Bir hafta önce Afrika'daki bir altın madeninde 480 maden işçisi öldü. Kazanın nedeni yönetimin ihmaliydi. Bir madende nasıl ölürler, biliyor musunuz? "Katil" diye fısıldayan var mı? Hile çok fazla kolay. Silahlı soyguncu davasıyla ilgili kıyameti kopar ki kimsenin ilgisi toplu cinayet davasına kaymasın. Biyolojik savaş planı yapıyorlar ve bir adamı bir aynasız vurduğu için asıyorlar.

KEN: Savaş farklı.

HARRY: Midemi bulandırırıyorsun.

ROBIN: Köpekler!

DAI: Yine dönmeliyiz.

Ken'in ayağa kalkmasına yardım ettiler ve bir daire daha çizdiler.

ROBIN: Yoruldum.

CYRIL: Gençsin ve benim yaşadığım hayatı bir saat bile yaşamadın. Ama benden sana bir tavsiye. Her zaman nereye gittiğine bak.

ROBIN: Çok karanlık.

CYRIL: Bu yüzden bakmalısın. Asla sadece diğerlerini takip etme.

ROBIN: Neyi takip edeyim o zaman?

CYRIL: Kutsal metinleri.

ROBIN: Neredeler?

CYRIL: Bütün çevremizde. Biz onların içindeyiz.

ROBIN: Anlamıyorum.

CYRIL: Çünkü dünyanın nasıl olduğunu anımsayamayacak kadar gençsin. Olduğu gibi kabul ediyorsun. Bir zamanlar farklıydı.

ROBIN: Yaşımı değiştiremem.

CYRIL: Yaşına dikkat etmelisin. Çok şey değişti. Şimdi her şey birbirine karıştı. Hiçbir şeyin artık biçimi, fiyatı ya da ismi yok. Yeni

binalara bak! Birbirine geçmiş yüzlerce kare kutu. Her şey senin için yapılıyor. Odalar ısıtılıyor, telefoncuda senin numaran var. Asansör seni kattan kata götürüyor. Duvarlar yalıtımlı. Böyle odalarla beden genişler ve büyür – seradaki meyve gibi. Bir kapı sessizce ve otomatik olarak açılır ve kapanır. Bir arzu cesaretlendirilir, okşanır. Artık hiç sınır, hiç kısıtlama yoktur.

ROBIN: Neden söz ettiğini anlamıyorum.

CYRIL: Bugünlerde dükkânlardan aldığın şeyler için de aynısı geçerli. Benim gençliğimde bir şeyin neden yapıldığını hemen anlayabilirdin. Ya ahşaptı, ya dökme demirdi, ya ipekti ya da benzeri şeylerdendi. Ucuz bir bavul istersen mukavvadan yapılmışını alabilirdin. Dayanıklı olmasını istersen deriden yapılmışını alırdın. 1916 sonbaharında izne geldiğimde annem bana deri bir valiz almıştı. Beni en son o zaman görmüştü. Tanrı onu kutsasın ve korusun. Şimdi naylon, rayon ve bir sürü başka yapay malzeme var. Kimse ne olduklarını bilmiyor. Sadece parlak renkleri ve yıkanmasının kolay olup olmadığını umursuyorlar. Her şey birbirine karıştı. Şimdilerde bütün dünya sadece farklı kalıplara dökülmüş tek bir maddeden yapılmış. Bir şey kırıldığında ya da ıskartaya çıkarıldığında, sadece koca dev çöp kutusuna atılıyor ve tekrar eritiliyor. Bir fırında yaşıyoruz.

ROBIN: Peki ya kutsal metinler?

CYRIL: Tanrı'nın gözündeki her şeyin uygun doğası, uygun adı ve uygun fiyatı vardır.

DAI: Bir kadının fiyatı nedir?

CYRIL: Hayatımın yirmi yılını geçirdiğim Walthamstow'a geri dönsen hiçbir yeri tanıyamam. Evlerin yerine daireler var. Herkes her zaman görülmeden bir daireye girebilir. Doğru dürüst dükkânlar yerine mağaza zincirleri ve ucuz mal pazarları var. Artık namuslu tüccar diye bir şey kalmadı. Her dükkâncı sadece hakkında hiçbir şey bilmediği birleşik bir şirketin temsilcisi. Doğduğum sokakta yürürken kim olduğumu anımsamak için kendi çizmelerime bakmam gerekiyor.

ROBIN: Üzgünüm.

CYRIL: Buna pek inanmayacaksın ama senden daha büyük olmayan oğlanlar dükkânıma gelip prezervatif var mı diye soruyor.

DAI: Sen ne yapıyorsun?

CYRIL: Tezgâhın arkasına koyduğum bir kova soğuk suyu başlarımdan aşağı döküyorum.

HARRY: Muhtemelen seni kızdırmak için soruyorlardır.

129

CYRIL: Aptalların, adı sanı belirsiz insanların çocuklarıydılar. Ülke-den kovulmuşlardı. Şimdiyse destan oldum dillerine, ağızlarına doladılar beni. Benden tiksiniyor, uzak duruyorlar, yüzüme tükürmekten çekinmiyorlar. Tanrı ipimi çözüp beni alçalttığı için, dizginsiz davranmaya başladılar bana. Sağımdaki ayaktakımı üzerime yürüyor, ayaklarımı kaydırıyor, bana karşı rampalar kuruyorlar. Yolumu kesiyor, kimseden yardım görmeden beni yok etmeye çalışıyorlar. Koca bir gedikten girer gibi ilerliyor, yıkıntılar arasından üzerime yuvarlanıyorlar. Dehşet çöktü üzerime, ruhum rüzgâra kapılmış gibi uçtu ve mutluluğum bulut gibi geçip gitti. Geceleri kemiklerim sızlıyor, beni kemiren acılar hiç durmuyor. Tanrı'nın şiddeti üzerimdeki giysiye dönüştü: Gömleğimin yakası gibi beni sıkıyor.

KEN: Şüpheyle dolular.

DAI: Kandıramayacağım kimse yoktur.

ROBIN: Yine House.

Durup hepsi de, çok sık yapmak zorunda oldukları gibi, House'un kalıntılarına bakıyor. Görüntü onları durduruyor, dikkatlerini çekiyor, sanki o hâlâ hayattaymış gibi, sanki idam mahkûmuymuş gibi. Uzun süre konuşmuyorlar. Sonra oturuyorlar sırtlarını darağacına dönerek.

Pepino Uyuyor. Özgür ve mutlu. Nöbet tutmayı unuttu. Kazayı unuttu. Oğlunu bile unuttu. Artık güvende ve Renata'yla beraber. Kadının sabit bir konumda değil. Çatılardaki sıcaklık ya da ışık gibi. Elleri bedeninin geri kalanından ayrı. Pepino bunların üzerinde dolaştığını hissedebiliyor. Ama henüz kadının karnıyla uyluğunun iç tarafını,

omzuyla kalçasını birbirinden ayırt edemiyor. Kadın sürekli hareket ediyor, onun üzerinde, yanında ve sonra sımsıkı tepesinde – baskı makinesindeki gazete kâğıdı gibi. Baskı makinesi onun adını basıyor: RENATA.

130

Şimdi kadın olağanüstü hareketsiz yatıyor. Onun olanca boyunu görebiliyor. Bu boyun amacı ağzını koltukaltlarıyla, koltukaltlarını memeleriyle, memelerini içeriye bakan üçgen kıllarla birleştirmek. Her birine bütün dikkatini veriyor. Koltukaltları kendisi kokuyor. Adam, sanki büyük bir dala bağlı bir hamakmış gibi bu kokuda yatıyor. Meme uçları adamın içeri koymak için getirdiği yeni bitkiler. Toprağı ufalıyor, ıslatıyor ve meme uçlarını ekiyor, sağlam ve dik durana kadar bastırıyor. İkisnin ağızları kendi dillerinin girmesi için tek bir tas oluyor. Adam eliyle onu ovuşturunca kadının saçları parmaklarının arasından fışkırıyor. Kenarda, sıcak kayanın üzerinde yosun var. Kenarın üzerinde bir toprağın dudağında ıslak çim var. Parmaklarıyla içeri giriyor ve aynı zamanda diliyle, sanki onun tam ortasındaki parmaklarına dokunacakmış gibi itiyor: Nemli, sıcak kumda iki uçtan bir tünel yapıyor, her bir kolu bir girişin altında, böylece oğlunun karnının üzerinde, sahili kucaklayarak yatıyor ve bir eli henüz yapılmamış tünelin son birkaç santimetresini kırıyor ve iki elinin parmakları birbirine değişiyor, sonsuza dek tanıdık ama görünmeyen, sıcak kumun derinliklerinde; şimdi parmaklarını arıyor ama gereksiz yere hem dil hem de parmaklar için daha tanıdık ve daha değerli tamamlayıcılar buldu. Hareketsiz. Onun üzerinde sallanarak gözlerini seyrederken bir aşk ağacındaki tomurcuk kadar küçük ve katlanmış klitorisini bulmak için onu parçalıyor. Kadının gözleri ondan patlayan çiçeğin yamacında büyüyor. Artık utanmasız. Adam sadece elini olduğu yerde tutsa, onu bu haliyle sokağın aşağısında çeşmenin altındaki Bakire heykeline taşımasına izin verirdi. İkisnin yüzü de bunun hazzıyla gergin, gözler ve ağızlar bir maskenin yarıkları gibi. Daha öteye. İşediği nefis mahremiyet. Poposu mükemmel. Bütün dünya pusulasında. Ve yuvarlaklığı ne kadar da muhteşem! Hangi yöne yelken açsa tropikal ıslaklıktaki aynı girişe ulaşacak.

O içeride. Ben etrafındayım. Gidip gelmeler ayırt edilemiyor. Artık sol sağ, ön arka, kadın erkek yok. Kadının aletinin üzerinde mi oturuyor? Kadın mı onun karnına giriyor? Yorulana kadar kadının eldiveni olacak. Kadının bacaklarının arasına nakledilen onun sünnet derisi mi? Kaburgalarının altındaki kendi k m? Artık kol ve bacak, amcık ve yüz ayırt edilemez halde. Bir oldular. Kadın onun uzattığı parmağını ısıyor. Kadın memelerini tutuyor çünkü onlar adamın taşakları. Adamın dili kadının kulağında bir başka klitorisi arıyor. Kadının hazzı adamın üzerinden her tarafa akıyor. Kadının hazzı şimdi adamın kendi derisi. Büyük ipek aşk çarşafı, yuvarlak bir çadırın bezini andırıyor. Ortadaki ubuk dik ama her saniye büyüyor ve genişliyor. Ne kadar yükselirse ipek o kadar çok olur, kadın o kadar çok olur. Gittikçe daha çok. Kadın dünyayı kaplıyor. Kentler altında uyuyor. ubuk yerden sökülmüş. Kadın ipeğiyle onu kaldırıp götürüyor. Onlar yükselen bir paraşüt. Nefis bir şekilde parçalanıyor. İpek yere adamın üzerine düşüyor. ubuk bir an için arasından çıkıyor. Adam elini kadının alnında hissediyor. Rüyasının ıslaklığı Pepino'yu uyandırıyor.

DAI: Korkuyor musun?

ROBIN: Hayır.

DAI: Ben de. Neyden?

ROBIN: Sonsuza dek böyle olmaktan.

DAI: Beni kızdıran köpekler.

KEN: Köpeklerden konuşmasan olmaz mı?

ROBIN: Buraya gelirken annemin arkadaşları bunun *ilginç* olacağını söyledi. Lafa bak!

HARRY: Sen ve ben kısa süre sonra dışarıda olacağız.

ROBIN: Dışarısı. Buradan farklı mı?

DAI: Çocuğun orada bir şeyi var.

HARRY: Dışarıda yapacak işlerimiz var.

ROBIN: Bydğm sanıyordum. Değiştiğimi sanıyordum. şimdi hep aynı şekilde devam ettiğini biliyorum. Yüreğimin derinliklerinde bunu hep biliyordum.

DAI: Biliyorum.

ROBIN: Eskiden karanlıktan korkardım. Sonra bunun üstesinden gelmeye başladım çünkü diğer insanların korkmadığını gördüm. Ayrıca onlara karanlıkta bir şey olmadığını da gördüm ya da öyle düşündüm. Günün birinde, derdim kendime, kendimden emin olacağım. Büyüyeceğim. Sorumluluk alacağım. Artık beni hiçbir şey korkutamayacak. Ama böyle olmuyor, öyle değil mi? Sen de tıpkı benim olduğum gibisin, sabah olana kadar bekliyor, bekliyor, bekliyorsun. Ve sabah olduktan sonra, çok geçmeden yine karanlık olacağını fark etmeye başlıyorsun.

DAI: Gündüzler gecelerden daha uzundur.

CYRIL: Tanrı'ya güvenmelisin.

ROBIN: Ve on emire!

CYRIL: Oğlana yaptığını gördün mü?

ROBIN: Her zaman kurallar. Uymak zorunda olduğun kurallar. Hayatın uyduğu kurallar. Onlara inanmıyorum. Onlar bir kandırmaca. Herkes varlarmış gibi davranır. Gazeteler, televizyonda haberleri okuyan adam, müdür ve özellikle de iskemlesini dizleri seninkine değecek kadar yakınına çekip şöyle diyen adam: Benimle açık konuşabilirsin. Hepsi de senin kurallara uyman için ısrar eder. Kuralları anlayıp onlara göre yaşarsan, sana bir insanın olması gereken her şeyi olacağını söylerler. Sevileceksin. Onurlandırılacaksın. Güvende olacaksın. Kendinle gurur duyacaksın. Ama bunun tek bir kelimesi bile doğru değil aslında.

HARRY: Bazıları doğru.

ROBIN: Sadece kandırdıkları için. Kurallara uymayan ve onları doğrulamayan her şeye istisna denir. Evliliğin güzel olması gerektiği kuralı – mutsuz evliliklerin hepsi istisnadır. İnsanların birbirine iyi davranması gerektiği kuralı – bütün incitmeler istisnadır, kuraldan sapmadır. Polislerin görevinin sana yardım etmek olduğu kuralı – geçen gece polisin İtalyan'a yaptıklarını görmediniz mi? Yaşlıların saygıya değer olduğu kuralı. Paranın ödül olduğu kuralı. İngilizlerin mutlu olduğu kuralı.

CYRIL: Bir sonraki hayatta –

DAI: Zeki çocuk!

ROBIN: Her gün istisnaları okuyoruz. Herkes istisnaymış gibi yapıyor ve onları haber yapan da bu. Şimdi House'u okuyorlar. Ve House büyük bir istisna demek.

KEN: Hepimiz istisnayız.

133

ROBIN: O değil. Benden daha fazla bir istisna değil. Ve bu bir kural da değil. Kesin hiçbir şey kalmadı.

HARRY: Dünyadaki pek çok kişiden daha iyi durumdayız.

ROBIN: Kendinize bir bakın! Hepiniz kendinize bir bakın! Ben sizin gibi olmak istemiyorum.

HARRY: Sakin ol, oğlum.

ROBIN: Yaşlandıkça daha iyi olmuyor, daha kötü oluyor.

CYRIL: Tanrı hüküm verirken biz pazarlık ediyoruz. Durmaksızın devam ediyor. Artık hiçbir şey sabit değil. Her şey fırında eritiliyor. Sonsuzluklar el altında. Takip etme. Kandırılma. Kötüyle pazarlık etme. Fiyatları etiketteki haliyle bırak. Bu bir cesaret meselesi.

ROBIN: Her zaman cesaret mi olmalı? Her zaman cesaret!

Kimse oğlana yanıt verecek gücü bulamıyor. Diğerleri uyumuş gibi yapıyor. Dai'nin durumunda numara gerçek oluyor. Uyuyormuş gibi yaparken uyuyuveriyor. Dai kendi hilelerine inanıyor. Süreçler devam ediyor ve daha sonra sessizlikten korkan Ken yatağında dikiyor.

KEN: Hepiniz işi bitmiş görünüyorsunuz, öylece yatıyorsunuz. Ölmüşsünüz, asılmış herif gibi.

HARRY: Uyu.

KEN: Sonuçta hepimiz aynıyız.

HARRY: Tanrı aşkına susun.

KEN: Tek bir şey bile kalmaz. Bir sonraki adam alır. Sonra ondan da başkası kapar. Sonumuz geldi, size söylüyorum. Bitti. Hiçbir şey kalmadı. Zaten hiçbir şey de yoktu.

HARRY: Sonunuz geldi.

KEN: Çinliler geliyor. Anneciğim.

CYRIL: Çinliler!

134

Cyril sözcüğü tekrarlariken gülüyor gibi görünüyor. Kahkaha öksürüğe, öksürük soluk alma mücadelesine dönüyor, kayaların arasındaki bir mağaradaki havayı dışarı iten suyun gürültüsü gibi bir sesle beraber. Bir hemşire koşarak yanına gelip sonra da hızla ayrılıyor. Bir doktor, bir başka hemşire ve oksijen tüpleriyle geri dönüyor. Dai uyanıyor. Robin bakıyor ve dinliyor, çünkü artık hücreden hücreye şifreli olarak aktarılan mesajları dinlemeyi öğrendi.

CYRIL: Tanrı Tapınak'a açılan kapı ve doğduğum ve annemin haykırdığı evden ona giden bir yoldur. Yol insanlarla dolu. Bazıları suskun ve ciddi. Kimileri beni günah evlerine girmeye ikna etmek için bana bağıyor. Aralarında çocuklar bile var, senden daha gençler, çünkü Şeytan ne yaş ne de güzellik tanır. Bir sarhoş gibi iki yana sallanıyorum, baştan çıkarıcıların arasına düşüyorum, ayağa kalkıyorum, sendeliyorum. Adım söyleniyor. Hüküm verilmek üzere.

ROBIN: Şimdi mi?

CYRIL: Sessizlik.

DAI: Onları duyamaz. Köpekler her zamankinden daha yakın.

CYRIL: Bekliyorum, bekliyorum, bekliyorum. Daha fazla bekleyemem. Yargılanmak istiyorum. Ah, oğlum, yargılanmak istiyorum.

ROBIN: İyi olacaksın.

CYRIL: Bir çığlık gibi, sessizlik. Annemin çığlığı gibi. Kentin bütün tuğlaları yerli yerinde. Her evin bir numarası var. Her caddenin bir adı var. Dükkânımdaki oğlan gazeteleri her zamanki gibi dağıtacak. Ama sessizlik bir çığlık gibi devam ediyor. Hep aynı perdeden, yani şimdiye kadar olmuş her şey ve olacak her şey Hüküm'den önemsizdir. Bilmediğim Hüküm.

DAI: Buradan çıkmak istiyorum.

CYRIL: Altmış beş yıldır tek kelime edilmeden kaldım. Dayanabileceğimden daha uzun sürüyor artık. Bir jüri iki saat, en fazla iki gün toplantı yapar. Ben altmış beş yıldır bekliyorum. Onun kaybedecek hayatı var, bedeninin zavallı hayatı. Benim sonsuzluğum var.

HARRY: Işıkları açabilir miyiz, hemşire?

CYRIL: Çok büyük bir günah işledim.

ROBIN: Az kaldı, iyi olacaksın.

CYRIL: Sen de kimsin?

KEN: Aptalı oynamayı bırak. Çok iyi biliyorsun.

CYRIL: Çok büyük günah işledim.

ROBIN: Kaygılanma.

CYRIL: Ameliyat edilemeyen saatler vardır. Öyle kalırlar. Kimse onları kesip çıkaramaz. İradem zayıftı. Teslim oldum. Hayatımın geri kalanı bir saniye. Alçalma anları yüzyıllar gibi. Sınav zamanında başarısız oldum. Şelalenin tepesinden bir köpek gibi düştüm. Ellerimde üç ruhla, şelalenin üzerinden bir köpek gibi düştüm.

DAI: Görüyorsunuz – köpekleri içeri çağırıyor. Geliyorlar. Gözlerinin içine bak, Tosh.

CYRIL: İhtiyatı asla elden bırakmayın. Yahuda'ymış gibi her insanın başına gelebilir. Günün birinde günahın çağırısı gökten düşüverir ve kanına girer, mükemmel bir uyum. Olduğuna inanmazsın. Aynaya bile bakmaz ya da oranı buranı incelemezsin. Hiçbir şey olmadığına inanırsın.

ROBIN: Sessizce. Hiçbir şey olmadı.

CYRIL: Üç ruh tarafından yargılanmalıyım. Pearl yargılandı. Tanrı ona merhametini gösterdi. Beyazlar içinde evlendi. O dürüsttü. O ifteliydi. Ona karşı işlenen günahlar, onun günahlarından daha fazlaydı. Tanrı onu daha yumuşak yargıladı. Bir çocuk, hafifmeşrepliğinde bile. Ve Dorothy. Onun zamanı geldiğinde Tanrı ona da merhamet edebilir. Tövbe et, Dorothy, benim tövbe ettiğim gibi. Senin günahın, babanın günahı. Sen ziyaret edildin. Ama ziyaretçi sadece sen ana rahmine düştüğünde geldiğim gibi geliyor. Elinde lanetlinin aleti.

ROBIN: Yapma.

CYRIL: Tanrı'nın sözüne tanıklık ettim. İyi fiyata bol miktarda veren dürüst bir dükkâncı olarak çalıştım. Şabat'a uydum. Muhtaçlara para verdim, zayıflara el uzattım. Tepeden bakmadan hüküm verdim. Şikâyet etmeden aşağılanmaya katlandım. Tanrı'nın iradesine boyun eğdim; şimdi hastalıkta bile. Tutumlu yaşadım ve şehveti reddettim, fısıltılarını duymazdan geldim. Bu hayatın sadece bir sonrakinin hazırlığı olduğunu kendime anımsatmaktan bir an bile vazgeçmedim.

ROBIN: Yavaşça.

CYRIL: Yine de bütün bunlar hiçbir şey değil. Bir zamanlar çok büyük bir günah işledim. Yargılanmak istiyorum. Neden şimdi yargılanamıyorum?

ROBIN: Lütfen yapma.

CYRIL: Bırak söyleyeyim.

ROBIN: Yapma –

CYRIL: Karıma tecavüz ettim ve gebe kaldı.

ROBIN: Sen ne dediğini bilmiyorsun.

CYRIL: Onu sevdim, size söylüyorum. Gerçekten sevdim. Günahın çağrısı gökten düştü. Aynanın önünde saçını yapıyordu. Omuzlarına atlayıp bacaklarımla onu boğmak istedim. Geceliğini çekip çıkardım. Teni beyazdı, kar beyaz. Tenindeki kızıl tüyler bana her şeyi unutturdu. Onurunu kırdım. Bir yemekmiş gibi üzerine saldırdım. İtaatkâr ve uysal yatıyordu. Birkaç gün önce kilisede verdiği sözü anımsıyordu. Bana itaat etmek onun göreviydi. Onu yiyip yuttum ve sonra şehvetimle beni doyurmasını sağladım. Bütün saygımı kaybettim. Kutsal üreme görevini düşünmedim. Ona bedenimi parça parça beslettim. Ve o gebe kaldı. Ve kızımız doğdu.

DAI: Zavalıcılık.

CYRIL: Keşke o geceyi değiştirebilseydim.

ROBIN: Lütfen.

CYRIL: Bizi dolabın aynasında gördüm. Çok yakından. Oda çok küçüktü. Broadstairs'de.

Bir defada on sözcük birden söylemek isteyen Cyril yine boğuluyor. Mekân şimdi Golgota sesleriyle dolu.

CYRIL: Orada yatakta yatıyoruz –aynada görebiliyorum– bir taşın üzerindeki beyaz balık gibi. Tutkal kokusunu aldım. Ve delikleri-mizin nasıl yarıklar olduğunu gördüm, tıpkı balıkçının balığı temizlerken yaptıkları gibi. Murdardık – binlerce defa murdar.

137

ROBIN: Sandığın kadar kötü değilsin. Seni daha kötü gördüm.

CYRIL: Yargılanmak istiyorum. Çabuk olsun. Lütfen çabuk. Neden hâlâ beklemek zorundayım? O benden önce gönderilecek. Hükümü önce o duyacak. Benden önce o öğrenecek.

Cyril eliyle güçsüzce House'un yönünü işaret ediyor.

CYRIL: O hükümde hata olamaz. En küçük bir hata bile. Tanrı adil bir yargıçtır.

Artık Robin bile ne olacağını biliyor. Cyril'in yatağının dört köşesinde birer köpek duruyor.

CYRIL: Dinle. Bak. Şimdi görebiliyorum. Biz çoktan yargılandık. Şimdi yapacağımız şey hükmü haklı çıkarmak. Bu şekilde hüküm her zaman doğrudur. Bu yüzden House lanetinin adil olması için öldürdü. Bu yüzden ben ruhunu kurtarmak, günahlarını yüklenmek için Pearl'e tecavüz ettim.

KEN: Ben ölmek istemiyorum.

Köpekler hayli hareketsiz duruyor.

CYRIL: Yakında Tanrı'nın önünde duracağım. Durmak. Durmak ya da yalan söylemek. Gerçek ya da yalan. Neden önce o? Şanslı katile. Neden ben değilim? Ben tecavüz ettim. Neden önce o gidiyor? Onu asmadan önce ölmeme izin verin. Lütfen izin verin. Verin.

Cyril'in kulaklarında bir müzik var. Bilinci tıngırdatılan balalay-
ka tellerine -güneşteki toz tanecikleri kadar hareketli- odaklanıyor.
Ölüler onu ve yaşayanları karşılamak için dans ediyor. Bir halka oluş-
turarak dans ediyorlar. Ansızın dans devam ederken, Cyril ölülerin
arasında.

Clive Koğuşı'nda bir doktorun sesi duyuluyor: Teşekkürler, Baş-
hemşire.

Yatağın ve köpeklerin çevresine paravanlar konuyor. Paravan-
lar nehrin diğer ucundaki küçük bir kasabanın duvarları. Bu uçta
House'un kasabası var. Clive köpeklerin Cyril'in kasabasında oldu-
ğunu hayal ediyor. Terk edilmiş kasaba. Fırıncının fırınları soğuk.
Berberin koltuğu boş. Terzi dükkânında giysiler mumdan mankene
asılı. Göz doktorunun gözleri cam gibi. Kasabın kepenkleri kapalı.
Gazete dağıtıcısında haber yok. Kumaşçının siyah bürümcük jaluzi-
leri kapalı. Okul, susuz bir kuyu kadar sessiz. Beş duyu sonsuza kadar
kapalı. Köpekler yıkıntıların arasında sinsice dolaşüyor, eşelenip toz
kaldırıyor.

Robin bembeyaz. Boğazındaki tozları hissedebiliyor. Dai ona ses-
leniyor.

DAI: Merak etme, oğul. Hiç bitmeyecek.

Sağ kalan dördü bekliyor. Cyril'in yatağının dört köşesindeki dört
köpek gibi, gözlüyorlar. Bir tarafta Harry'yle Ken var, Cyril de ara-
larında; diğer tarafta Robin'le Dai var, House da aralarında. Mutlu
ve habersiz Pepino yine uyuyor. Dört gözcü bizim izleyebileceğimiz
bir şekilde konuşmuyor ya da iletişim kurmuyor. Ama bir ağrı bi-
rinden diğerine geçiyor. Harry hissediyor önce - dikişleri geriliyor.
Sonra Ken, kaburgaları acıyor. Az sonra Dai'ye geçiyor; tümüyle açık-
lanamaz bir nedenden ötürü ayakları sızlıyor. En son Robin'e ulaş-
ıyor ve kendini onun dizine gömüyor. Bu sırada Clive sessiz ve dördü

karanlıkta yatarak bir ağrıyı paylaşıyor. Ağrı şiddetli değil. Belki de 800 yataklı bir hastanede zar zor ağrı olarak nitelendirilebilir. Sadece onların dinlenmelerini önleyecek ölçüde.

Dördünün her biri orada yatarken, kendi bedeninin farkına varıyor. Bu farkındalık ağrının bulunduğu küçük alanda başlıyor ama hızla oradan dışarı doğru yayılıyor ve baştan ayağa, elden ele uzanıyor. Beş parmaklı bir ayak. Dört parmaklı ve bir başparmaklı bir el. Her biri kendi bedeninin dökümünü çıkarıyor. Ama bunu zihniyle yapmıyor, hazır bir listede bulduğu bütün parçaları işaretleyerek. Düşünceleri çok uzaklarda. Gecenin deneyimlerini çözümlemeye çalışıyor. Dördünün gözetlediği yatağı düşünüyor: Çevrelerinde duvarlar olan yatakları. Daha doğrusu, birisi bir elektrik lambasının düğmesine bastığında istasyonların adları bir rotayı belirtmek için aydınlanırmış gibi bedeninin bir dizi parçası da aydınlanıyor. Omurga rotası. Transpektoral rota. Topuktan diz ardı kirişine giden rota. Mide dairesi. Arazinin ortasında aniden kesilen, tamamlanmamış ve uzatılması gereken çuk çizgisi. Omuzların kıvrımları. Bu şekilde dört adam görmeye zorlanıyor, eksiksiz olduklarının farkına varmaya zorlanıyor.

Eksiksiz ve hayatta.

Kaçtılar. Vadeleri dolmamış. Sert metal yataklarında, kırmızı battaniyelerinin altında, limon suyu ve ekşimiş süt kokan Clive'da yatıyorlar ve hayattalar. Diğer dört gözcü, Diriliş gecesinde Mesih'in mezarı başında nöbet tutan dört asker uyuyakaldı ve bir şey göremedi. Ama uyanık kalsalardı ve Mesih gerçekten yeniden canlansaydı, Clive'daki dört kişiden daha fazla şaşırmayacak, bir mucizenin daha fazla bilincinde olmayacaklardı. Her biri için mucize, kendi hayatı. Biyokimyagerler dev moleküllerle en küçük hücre arasındaki bağlantıyı ilk bulduğunda, parmaklarını hayatın kaynağına koyacaklar. Laboratuvarlarından çıkacaklar ve gün diğer günler gibi görünmeyecek. Anın tarihi olduğunu hissedecekler. Clive'daki dört adam için şimdi doğan gün aynı ölçüde diğerleri gibi görünmüyor. Dirseklerinin üzerinde doğruluyorlar ve gülümsüyorlar – açıklamalar yapmaksızın.

PEPINO: Benim önemsiz birisi olduğumu düşünmemelisiniz. İşverenlerim beni buraya restoranlara salam satmaya gönderdi. Doğrudan. Aracıları ortadan kaldırarak. Bu Emilia'daki her satıcıya olmaz. *Bella figurayı*¹ biliyorum – ve işverenlerim de bunu biliyor. Belirli bir önemi olan bir insanım. Ve artık eve gönderilmeliyim. Kayınbiraderim poliste çavuş. Erkek kardeşimin Assisi'de kendi işi var. Büyük bir hediyeelik eşya ve andaç dükkânı. Onun da adı Francesco. Yani çok uygun. Karımın babası savaştan önce *Prefettura*'da² başkâtipti. Anne tarafından büyükbabam istasyon şefiydi. Özelliksiz bir aile değiliz. Ve şimdi de bir oğlum oldu. Ben babayım ve evime gönderilmeliyim. Bu karımın fotoğrafı. Bu kızlarımın fotoğrafı.

Tek elli olmaya alışık olmadığı için fotoğrafları yere düşürüyor.
PEPINO: Maria!

Fotoğraflar yerden toplanıp ona geri veriliyor.

PEPINO: Kazanın tazminatıyla kendime bir bakkal dükkânı alacağım. Şu anda Via Manzoni'de bir tane var. O yeterli olur. Kesinlikle. Elini kaybetmek bir erkek için korkunç bir şey. Milyonlarca liret değerinde. Ve bizim sadece dört milyona ihtiyacımız var. Assisi'deki erkek kardeşimle beraber yapabilirim ama Renata onun karısıyla anlaşıyor. Kendi başımıza yapmak daha iyi olur. Orası bizim bölgemiz. Hoş, küçük bir iş yaparız. Ve oğlan büyüyünce işin başına geçer. Baldini ve Oğlu! Kulağa harika geliyor!

1 (İt.) Güzel figür. Kaliteli yaşam; her şeyin en iyisini, en niteliklisini yapmayı öngören İtalyan felsefesi. (ç.n.)

2 (İt.) Valilik. (ç.n.)

4. Bölüm

Sağ Kalanlar

Pepino sağ kalan dört kişiyi eğlendiriyordu. El kol hareketleri yapıyor, bağırıp çağırıyor ve zıplıyordu. Sargısı güneş ışığında bembeyaz görünüyordu. Sabahın erken saatlerinde bile hava güneşliydi. Haylazca öyleydi. Güneş hâlâ alçaktı ve bu yüzden ışık alışılmamış bir yönden, neredeyse yatay geliyor, çoğu zaman gölgede kalan yüzeyleri, yıpranmış yamaları, aşınmış ahşap çerçeveleri, tozu ortaya çıkarıyordu. Güneş her sabah böyle olsaydı, başka şeylerin farkına varılır, sonunda başka alışkanıklar edinilirdi.

Sağ kalan dört kişi güneşlenmek isterdi, tercihen bir suyun yanında: bir deniz, göl ya da nehir. Su ışığı daha da parlak gösterirdi. Güneşi beyaz ve lekesiz.

Pepino'nun buraya nasıl geldiğini biliyorlardı. Uçak kazası olmuştu. Neden zıpladığını biliyorlardı. Uzak bir İtalyan kasabasındaki karısının oğlu olmuştu. Ama bu olgular şu anki gösteriden ve beyaz sargıdan daha az önemliydi onlar için. Pepino'nun ne zaman bu kadar komik olmaya başladığını düşünüyorlardı. Ona Macaroni diyorlardı.

Robin yüksek sesle güldü. Pepino da ona güldü, keyifliydi.

Dükkâna gelip bizi ziyaret edersiniz, dedi İtalyanca. Hepiniz gelin.

Koku yüzünden sağ kalanlar kahvaltıda domuz pastırması olacağını biliyordu. Bıçakla girildiğinde küçük parçalara ayrılan gevrek, kıvrık kahverengi dilimleri hayal ettiler. Ayrıca sarı altın çekirdekli kızarmış domatesler. Acıkmışlardı.

Dördü de masaya oturdu. (Ken artık yatak hastası değildi.) Beraber masanın bir ucuna oturdular. Ken, Dai'nin ayağını kaşımasını seyretti ama kendisinde tiksinecek gücü bulamadı. Dai ayağına ula-

şabilmek için hâlâ kolayca eğilebildiği için sevinçliydi. Kahvaltıdan sonra başka hangi hareketleri yapabildiğine bakacaktı.

Kendimi turp gibi hissediyorum, dedi.

Ben hayattayım, dedi Dai'nin sağ kalanı, ayak zevk alıyor.

Harry bıçağını çeviriyor, pusula iğnesi gibi döndürüyordu.

Yarın taburcu olacağımı tahmin ediyorum, dedi.

Ben de, dedi Robin.

Harry'nin sağ kalanıyla Robin'in sağ kalanı dışarıdaki capcanlı kenti ve ötedeki, kuzeydeki, güneydeki, doğudaki, batıdaki diğer kentleri hayal etti. Bıçak güneş ışığında parlıyordu. İkisi arasındaki fark, Harry için mesafelerin güven verici, Robin içinse biraz kafa karıştırıcı olmasıydı. Ne zaman başlamalı, diye sordu Robin kendine. Şimdiye kadar sadece burada başladım. Bütün dünya ışıkla doluydu.

Pazar sabahı evde, dedi Harry, sizleri düşünceğim zavallılar.

Bir hafta uyuyabilirim, dedi Ken.

Üçü de ona baktı, anlayışsızca olmayan bir şekilde. Mavi naylon pijamalarıyla çok şey yaşamıştı.

Ayağını biraz sürüyorsun, dedi Dai.

Biliyorum, dedi Ken.

Ben, dedi Ken'in sağ kalanı, çok şey istemiyorum. Huzurlu olmak ve ilgilenilmek istiyorum.

Robin kaşığıyla oynuyor, yansımasını tavanın canının istediği yerinde dans ettiriyordu. Ken bunu fark etti.

Ben, diye devam etti sağ kalan, kimsenin göremeyeceği bir bahçe istiyorum. Dumandan ve gürültüden uzak bir bahçe. Açık hava havuzu gibi, temiz mavi suları olan ama kimsenin olmadığı.

Robin, ışık beneğini Clive'in başındaki tavanın en uzak köşesine götürdü.

Bahçe bir ormanın derinliklerinde olmalı ve çevresinde de duvarları. Cennet Farsça duvarlarla çevrili bahçe demekmiş.

Süt?

Hemşire Clive'da yeniydi. Aynı zamanda kız -ya da sağ kalan dört

kişi öyle düşünüyordu- genç ve çok güzeldi. Ken'in yanında durup sütlüğü uzattı. Sözcükleri yutarak konuşuyordu.

Lütfen, dedi Ken.

Sürahiden süt akıyormuş gibi, dedi sağ kalan. Kolumu kaldırıyorum, keskin kenarlı yapraklar bileğimi gıdıklıyor, elim meyvenin etrafında kapanıyor, sıcacık.

Adını sorsam kızar mısın, dedi Dai.

Eileen, dedi hemşire tabakları toplarken.

Robin utanmazca gözlerini dikmiş bakıyordu, sonra yanına gelmesi için biraz daha süt istedi, Başını çevirip ona gülümsedi.

Teşekkürler, dedi Robin. Kız sertliğini korudu.

Bir kız arkadaş istiyorum, dedi Robin'in sağ kalanı, benim kadar bilen: Cyril'in karısına ne yaptığını bilen: Clive'in nasıl olduğunu bilen: Ne yapabileceğimizi bilen: Bilenlerden biri.

Ken, Robin'e gülümsedi çünkü Robin'in amacını anlamıştı. Ama yorgun bir gülümsemeydi bu.

Bahçenin ortasında kendi ağacım, dedi Ken'in sağ kalanı. Arzumun ağacı. Altında yatıyorum. İhtiyacım olanın bana geldiğini görmek için başımı kaldırıp bakıyorum, dal eğiliyor. Meyveler gülümsemelerdir, bir salkım üzüm, bir meme, bir el, bütün bir yüz gibi bir gülüş. Yapraklar iffet için. Birisiyle beraber böyle yaşayabileceğin bir yer.

Bizim yanımızda kalacak mısın Eileen, dedi Dai.

Kahvaltını bitir, dedi kız.

Size ne efendim diyor, dedi Harry.

Kız gülümsedi.

Sevinçle, sağ kalan dört kişi kızı kaldırıp omuzlarında sokağa taşıdı, kız orada güneşin altında biraz zaman geçirdi, sonra tekrar geri döndü. Biz her şeyi yapabiliriz, dediler birbirlerine.

Dün gece yaşlı adamın hayata gözlerini yumduğunu gördüm, dedi baştan-çıkarmaları-bilen-baştakilerden-biri. Masanın diğer ucunda oturuyor ve çok tekdüze bir tonda konuşuyordu.

Dörtlü Cyril'in yatağına baktı. Yapılmıştı, yeni hasta için hazırды. Eşyaları götürülmüştü. Dolabın üzerinde hiçbir şey yoktu. Duvarlara

güneş ışığı vuruyordu. Dümdüz bir yataktı. Üzerinde kırmızı bir battaniye vardı. Yatağın metal çerçevesi siyaha boyalıydı. Diğerleri gibi bir yataktı. Ona kimin yatacağını merak ediyorlardı.

Hoş küçük bir tütün dükkânı vardı, değil mi?

Bu cümleyi birincisi kadar tekdüze bir tonla söyleyen baştan çıkarıcı adamın yulaf lapasını tuhaf bir şekilde yediğini dördü de fark etti. Lapayı iki parçaya bölüyor, böylece bir kaşık lapayı ağzına götürmeden önce, diğer parçayı tabağın öbür tarafına itiyordu.

Evet. Beklenmedik kesinlikteki yanıt Robin'den geldi.

Anglikan Kilisesi'nden miydi?

Hayır, dedi Robin kesin bir dille.

Bana Anglikan olmadığını söyledi, dedi gözlüklü bir yaşlı adam.

Yani, hepimizin başına geliyor, dedi baştan çıkarıcı adam.

Gelmiyor, dedi dörtlü.

Domuz pastirmaları getirildi ve altın sarısı çekirdekli domatesler vardı. Harry, Ken, Robin ve Dai lapa tabaklarını hemşireye uzattı.

Şimdi dükkânına ne olacak merak ediyorum, dedi baştan çıkarıcı adam düz bir sesle.

Ben devralmayı düşünüyorum, dedi Dai.

Şaka mı yapıyorsun, dedi Hindistan'dan gelen memur.

Yapabilir, dedi Ken Dai'yi desteklemek için.

Doğru nedir, diye sordu sağ kalan. Kendi sorusunu kendi yanıtladı. Sadece doğru yaptığınız şey.

Dai Evans, Tütün Satma Ruhsatlı, kulağa hoş geliyor, dedi Harry.

Harry domuz pastirmasını yemeye başlamıştı bile. Tadı tuzlu kırmızı domuz derisi gibiydi.

Bir dükkânım olursa benimle evlenir, dedi Dai.

Düğüne gelebilir miyim, diye sordu Robin.

Dai'ye çok şey borçluyum, dedi sağ kalan. Bana bir şeyler öğretti. Onu hiç unutmayacağım.

Düğün kahvaltısına hoş geldin, dedi Dai yapmacık üst sınıf ciddiyetiyle. Bir domates daha alabilir miyim lütfen, Eileen.

Kız ona eleştirel gözlerle baktı ve düşündü: Yüzsüz. Böyle bir ih-

tiyar düğün kahvaltılarından konuşuyor. Ama ona domatesini verdi.

Dürüst bir adamdı, dedi düz baştan çıkarıcı adam.

Çok fazla şeye ihtiyacımız yok, dedi Dai. Dükkân, arkadaki oturma odası ve üst kattaki yatak odası bize yeter de artar, öyle değil mi aşkım?

Yatak odasında, dedi sağ kalan, içinde temiz gömlekler olan bir gömmedolap isterim, katlanıp üzerine kondukları beyaz kâğıt tozlandığında onu değiştirir, bir de kravat askısı.

Sıkılacaksın, dedi Hindistan'dan gelen memur alçak sesle. Yuva kuracak adamlardan değilsin sen.

Sen ne diyorsun, Eileen, dedi Dai.

Aptal olma, dedi sağ kalan. Benim daha yaşlı birisine ihtiyacım var: Üzerinde kuştüyü yorganıyla büyük kare bir yataktaki iki beyaz yastık gibi memeleriyle hoş ve dolgun. Şaka yapmıyorum.

Yatakta televizyon seyredeceğiz, dedi Dai.

Çük güven içinde takılabilir, dedi sağ kalan.

Kışın her gece kömürle ateş yakacağız, dedi Dai.

Soğuk en kötüsü, dedi dörtlü.

Dükkânda bana eşlik etmesi için bir köpek alacağım, dedi Dai.

Neden olmasın, dedi dörtlü.

Kızım her pazar öğlen yemeğine gelecek ve en iyi tabaklar çıkacak, dedi Dai. Pazarları tatlı olarak elmalı tart. Yemek yapamıyorsa onunla evlenmem.

Sarmala beni, dedi sağ kalan, kalan son birkaç yıl için. Her gece aynı yatakta yat ve aşağı inmekten kurtulmak için altında bir lazımlık ve pencerelerde perdeler, böylece kadın lazımlığa oturduğunda edepli ve ülkenin her kurumunda kokusunu aldığım, akan sevilmeyen meni sirkesi yerine küvetler, kömür ve kek evinde tatlı bir koku ve birazı akıllıca bir atın üzerine yerleştirildi ve şarkı söylemene izin verdikleri birahane bir gece ve artık emir yok, bir şey yapmamı istiyorsa ensemini öpebilir. Sarmala beni. Kalan son tatlı günlerimde böyle sarmala beni.

Elmalı tart! Senin yaşında düşünecek daha iyi şeylerin olmalı, dedi hemşire, âşıktı ama bir hastaya değil.

Gözlüklü yaşlı adam bu resmi kınamadan cesaretlendi.

Ölmüş bir yaşlı adamın dükkânı hakkında böyle konuşmak, üstelik henüz toprağa bile verilmemişken. Bence bu iğrenç bir şey.

Onunla çok iyi arkadaştık, diye yalan söyledi Dai.

Kim arkadaşymış, diye sordu dörtlü.

Masada sessizlik oldu. Sağ kalanların bir başka konuya ihtiyacı vardı. Güneş Harry'nin gözlerine giriyordu.

Buradan çıktığımda bir gemi seyahatine hayır demem, dedi Harry, eğer birisi sorarsa.

Akdeniz'de özel bir yatla, dedi Dai.

Dükkânından kazanacaklarıyla parasını ödersin, dedi Harry.

Tekneyi senin için ben kullanırım, dedi Robin. Ben iyi denizciyimdir.

Oğlana dünyayı gezdirebilirim, dedi Harry.

Ege, dedi Ken, ilkbaharda harikadır.

Bir yerde birisiyle, dedi sağ kalan.

İskenderiye, Girit, Napoli, Roma, oraları sadece olmaz olası savaş sırasında gördüm, dedi Harry eliyle gözlerini kapatarak.

Her zaman Sicilya'ya gitmek istemişimdir, dedi Robin.

Ne özelliği var ki, diye sordu Dai.

Romantik, dedi Ken, ve çok eski.

Bahçe için iyi değil, dedi sağ kalan, Mafya gelebilir.

Barları gezmek bana daha uygun, dedi Dai, gerçi bir Paris seyahatine hayır demem. Ha Robin? Bizi oraya götürebilirsin, değil mi? Okulda sana konuşmayı ve diğer şeyleri öğrettiler, öyle değil mi?

Denerim, dedi Robin.

Benim deneyimlerim var, dedi sağ kalan. Ben Paris'te onların pilotuyum ve onları genelevlere götürebilirim. Benim bu kadar çok şey bildiğimi kim bilebilir ki?

Bizim ülke dışına çıkmamız için bir savaş gerekir, dedi Harry.

Ya da Monte Carlo, dedi Dai.

Ben, dedi sağ kalan, bütün parayı kazanan adam olabilirim.

Ne kadar para gerekir acaba, dedi Harry.

Neresi için, diye sordu Ken.

Dünyayı gezmek için, dedi Harry çokbilmişçe.

Gemi yaşıyor, dedi Harry'nin sağ kalanı, iniyoruz. Sokaklar kahverengi suratlarla dolu, bize bakıyorlar.

Bir yük gemisiyle giderseniz, diye ekledi Harry.

Bir film çekmiyoruz, dedi sağ kalan ve petrol de aramıyoruz.

147

Yaklaşık iki yüz pound, dedi Ken.

Harry başıyla onayladı, güneşte gözlerini kısmıştı.

Onlara taşıtacak bavullarımız yok, dedi sağ kalan.

Bir gün, dedi Harry.

Bize teklif ettiklerini kabul etmeyiz, dedi sağ kalan, güzel manzaralı yerleri ve harabeleri görmek istemeyiz. Gece hayatına meraklı değiliz. Baharatlı yemeklerden nefret ederiz. Ve kızlardan birini evimizde çalıştırmak için yanımıza almaya hiç niyetimiz yok. Phyl evde yalnız olmayı tercih eder. Maden yataklarına gelince – sizde kalabilir.

Bir gün, dedi Harry, her şey farklı olacak.

Bize yolu göster, dedi sağ kalan, en iyi otele, güzel bahçeleri, palmiye ağaçları, beyaz ceketli uşakları, konferansları ve büyük arabalarla sakın zengin semtlere giden. Bize yolu göster. Ne görmek istiyorsunuz, Efendim? Davetiyeniz var mı? Kimsiniz?

Biz mühendisiz, dedi Harry, dünyanın her yerinde bize ihtiyaç var.

Biz mühendisiz, dedi sağ kalan ve şimdi kardeş madencilerimize, liman işçilerimize, çelik işçilerimize, kamyon sürücülerimize ve hepsine neden çocukların okuyamadığı ve öğretmenlerin aç olduğu berbat şehirden uzakta, burada palmiye ağaçlı sakın semtte olduğumuzu söyleyeceğiz, buradayız kardeşim patronların yolunu kesmek, patronları hapsedmek, patronları susturmak, patronları düşüklerinde alt etmek için, sen kardeşim şansını deneyip onları geldikleri okyanusa tekrar atarken.

Mümkün olsa aya gitmek ister miydin, dedi Ken.

Kadın nereden gelecek, dedi sağ kalan, elimde sessiz olacak kadın?

Hayır, diyor Harry.

Aysarlar daha çok hoşlanır, dedi Dai.

Robin güldü.

Dai keskin, dedi sağ kalan. Bir bıçak hızlı ve yeterince keskinse acıtmaz, derler.

Daha iyi olduğunda Dai, dedi Robin, seninle yarışlara gelebilir miyim?

148

Benimle yanlış yapmazsın, dedi Dai.

Sonsuza kadar sağ kalanlar olmayacağız, dedi sağ kalanların en yaşlısı.

Annen izin verirse, dedi Dai bundan dolayı.

Ha! Annem karşı çıkmaz, dedi Robin, Derby'ye gidebiliriz.

Derby'ye daha çok var, dedi Dai.

Marmelat kavanozu tabağının hemen yanındaydı ve ikinci dilim ekmegine bol bol marmelat sürüyordu.

Derby ne zaman, diye sordu Ken; komik ama ben hiç gitmedim.

Henüz yapmadığın pek çok şey var, dedi sağ kalan, ne istiyorsan yap. Kimsenin seni engellemesine izin verme.

Sen kumarcı biri olamazsın, öyle değil mi, dedi hemşire Ken'e, gülmeyerek. Fincanlara ikinci kez çay koyuyor.

Kendine saygısı olan kimse kumar oynamaz, dedi baştan çıkarıcı adam.

Bunu ölüye söyle, dedi dörtlü.

Bu konuda yanılıyorsun, Hemşire, dedi Harry; Ken bahis sever.

Dai geçen gün benimle girdiği bir poundluk bahsi kazandı, dedi Ken.

Seni bir daha kimsenin bu üçü gibi tanımasına izin verme, dedi sağ kalan.

Bence bu çok aptalca, dedi hemşire, parayı kazanmak için o kadar çalışıyorsun, sonra da kaybediyorsun.

Ya da iki katına çıkar, dedi Robin çabucak çünkü sağ kalan dört kişinin söylediği şey bu.

Senin yaşında, dedi hemşire, tıpkı Dai'ye söylediği gibi.

Evleneceği oğlan kendisinden üç yaş büyüktü ve o yirmi iki yaşındaydı.

Yüreksiz erkekler hiçbir zaman güzel kız bulamaz, dedi Robin cileli.

Dai'yle benim yüreklerimiz var, dedi sağ kalan, asla burkulmayan yürekler.

Pepino bağırdı. Bir fincan çay daha istedi. Robin fincanı alıp hemşireye vermek için kalktı. Güneş hâlâ uzun pencerelerden içeri giriyor, bütün koğuşı sera gibi parlatıyordu. İtalyan konuşmasının yararsız olduğunu bildiği için *Volare*'den birkaç dize mırıldandı ve sanki at sırtındaymış ve Robin'e şapkasını çıkartıyormuş gibi elini bir yana doğru açtı. Hemşire fincana çay koyarken Robin birkaç tel saçın kepinin altından çıkıp kadının ensesine düştüğünü gördü. Simsiyahlardı ve beyaz teninde inceciklerdi. Kızın güzel olduğunu düşündü.

149

Her şey uyuyor, dedi sağ kalan.

Robin fincanla tabağını Pepino'nun yatak masasına koyduğunda, Pepino sapını doğru tarafa getirmek için sol eliyle fincanı biraz çevirdi. Bunu yaparken tabağa biraz çay döktü. Robin'e surat astı, yanaklarını şişirip dudaklarının köşelerini sarkıttı. Gözleri hâlâ parlıyordu. Gerçekten kızmıyor, diye düşündü Robin, o doğuştan soytarı.

Her şey uyuyor, diye tekrarladı sağ kalan.

Hemşire gitti.

Neden hemşire olduklarını merak ediyorum, dedi Ken.

Erkekler, dedi Dai.

Ben hâlâ bir kızı hemşire yapabilirim, dedi sağ kalan.

Hizmet etme ve yardım etme arzusu, dedi gözlüklü yaşlı adam.

Olamayacak tek şey, dedi Harry, para. Aşırı fazla çalışıyorlar ve korkunç düşük ücretler alıyorlar.

Dai üçüncü dilim ekmeğine marmelat sürüyor.

Asla, dedi sağ kalan, bir daha çalışmam elimden gelse. Çalışmak beni mahvediyor, omuzlarımı parçalıyor, eklemlerimi çatırtatıyor, midemi boşaltıyor, kan ter içinde bırakıyor, ellerimi sızlatıyor. Çalışacağıma parasız kalırım daha iyi.

Ücretleri kasten düşük tuttuklarını söylüyorlar, dedi Ken. Paranın sakıncalı tipleri özendirmemesini önlemek için.

Para her şey değil, dedi sağ kalan. Ben hediye vermeyi severim. Bana saygı duyan birisiyle sessizce al gülüm ver gülüm yapmak isterim.

Ben doğru dürüst para verirdim, dedi Harry.

Her birine, dedi sağ kalan, ihtiyacına göre, her birinden yeteneğine göre.

150

Posta, diye gakladı baştan çıkarıcı adam.

Hemşire elinde bir tomar mektupla masaya geri döndü. Birkaç yatak hastası mektupları fark edip umutla baktı. Hemşirenin Clive’da yeni olduğunu anlamışlardı ama güzelliğini sağ kalanlar kadar olağanüstü bulmamışlardı.

Masada durdu ve etrafında aylıklık eden adamlara baktı. Sadece yaşlı adam hâlâ yiyordu. Sorun şu ki adlarını bilmiyordu.

Yeniden yapılan dünyadan haberler, dedi sağ kalan dört kişi.

Ben senin yerine dağıtırım, Hemşire, dedi Ken.

Sen güzel ayaklarını kurtar, Eileen, dedi Dai.

Günün sonunda kurtarılmaları gerekecek, dedi kız, bu koğuşlarda bu kadar yürüdükten sonra.

Ve Clive da en kötüsü, dedi Harry gururla.

Hemşire mektuparı Ken’e verdi. Ayaktayken kendini daha az yorgun hissediyordu Ken. En üstte Harry için bir kartpostal vardı. Üzerindeki iki yavru kedinin resmi bulunuyordu. İşyerindeki iki arkadaşındandı. Harry güldü.

Bu kartı nereden bulmuş bunlar, dedi.

Yazdıklarını okudu: Pazartesi sabahı halimiz budur! Umarız iyisindir. Biz de biraz dinlensek iyi olurdu. Kısaltılmış iş zamanı söylentileri var. Delikanlılar mükemmel. Bücür 3 numaraya geçti. Bunu çay molasında yazıyoruz – başparmak izlerini görebilirsin. En iyi dileklerimizle.

Sağ kalan duraksadı. Kendisinin bile sözcüklere dökemediği bir şey hissediyordu. Bir çocuk gibi daha fazlasını istiyordu, neyin daha fazlasını bilmeden. Ama çocuk değildi ve üzerinde yaşadığı çocukların dünyası değildi. Bir şey istiyordu ama aynı zamanda bir başka şey-

den de kurtulmak istiyordu. Bu bakımdan sağ kalan sanki biraz açık sürme bir metal kapının önünde duruyordu: Kapıyı sertçe kapatmak istiyordu, o zaman kapı ortadan kaybolur, içeri ışık dolardı. Sağ kalan bir iki saniye düşündükten sonra dedi ki:

Onlara olasılıklarla ilgili bir kartpostal gönder.

Harry, hangi olasılıklar, diye düşündü.

151

Sana söylediğim o geziyle ilgili, dedi sağ kalan.

Delirmiş olmalıyım, diye düşündü Harry, ama gülümsedi.

Ken elinde mektuplarla Clive'in başındaydı. Hastalar onu seyrediyordu.

Bana bir şey var mı, diye sordu birisi.

Bana onu açar mısın, diye sordu ellerini kullanamayan bir başkası.

Ken mektubu açtı. Çizgili ucuz kâğıda eğik ve bitişik el yazısıyla yazılmıştı.

Ben bir ödül vericiyim, dedi sağ kalan.

Benim için bir şey yok mu sahiden?

Ken tomarın geri kalanına baktı.

Ne yazık ki yok, dedi.

Maevis'den de bir şey yok, dedi sağ kalan, tek bir sözcük, tek bir düşünce bile. Yaşadığımız onca şeyden sonra.

Ken elinde onlara gönderilmiş bir şey olduğunu belli edecek kadar yaklaştığında hastalar ellerini ona uzatıyordu.

Ben iyi haberler dağıtıcısıyım, dedi sağ kalan, artık özgürsün, Ken. Kurşunu bırak. Bırak gitsin. Yaşamaya başla.

Sadece üç mektup kaldı, Ken en üsttekine baktı.

Unut gitsin, dedi sağ kalan.

Demek yakında bizi bırakıyorsun, dedi Hindistan'dan gelen memur.

Evet, dedi Robin, yarın sanırım.

Avuçlarına bak, dedi sağ kalan, çok fazla yıkanmış gibi soluklar, her yerinden daha soluk. Dai'nin ayakları her yerinden daha koyu renkli. Dai'nin çukü eğri. Tırnakları kürekler gibi. Poposunun altı kat kat. Ken tırnaklarını yiyor. Uyluklarında kalın siyah kıvrıcık kılları

var. Meme uçları benimkilerden daha büyük. Harry'nin omuzunda balık dövmesi var. Sağ dizinde kötü bir yara var. Onları ne kadar iyi tanıyorum.

Ve sonra da okula geri döneceksin, dedi Hindistan'dan gelen memur ve Clive Koğuştaki tarihe -bir sihirbaz gibi elini havada salladı- karışacak.

152

Hayır, dedi Robin, unutmayacağım.

Onların kadınlarını da tanıyorum, dedi sağ kalan. Ken'in Maevis'inin uzun tırnakları ve sivri memeleri var. Ayak parmakları üst üste binmiyor. Karnı bir masa gibi dümdüz ve göbeği mürekkep hokkası gibi. Koyu kahverengi saçları var ve bacaklarını bitleştiriyor. Harry'nin Phyl'i ufak tefek ama kalçaları iri. Koltukaltlarında sincap kulakları gibi dik kapkara kıllar var. Harry asla bütün ağırlığını ona vermez. Dai'nin karısı elbise torbası gibi biçimsiz. Kadının bıyığı ve karnının her yanında kılları var.

Bu nasıl, dedi Hindistan'dan gelen memur.

Çok ilginçti, dedi Robin.

Cyril'in karısı kızıl saçlıydı, dedi sağ kalan, bacaklarının arası da kızıl kılıydı.

Asla unutmayacağım, diye ekledi Robin.

Tosh iyi, dedi Dai, şakacıktan Robin'in göğsüne vurdu, kendini tutamadı.

Robin de yumruklarını kaldırıp Dai'ye vuruyormuş gibi yaptı. Hâlâ masada oturuyorlardı.

Her iki sağ kalan da, istesem kazanırdım ama istemiyorum, dedi.

Ken geri geldi, elinde kahverengi bir zarf vardı.

Bunu ne yapacağım, diye sordu diğer üçüne.

Zarfı masaya koydu. Clive Koğuşu'ndaki Cyril'e yazılmıştı.

Sağ kaldığımız Clive Koğuşu, dedi dörtlü.

Hemşireye bırak, dedi Harry.

Baştan çıkarıcı adam mektuba bakmak için öne doğru eğildi. Kime gönderildiğini görünce başını salladı, daha sonra gazetede Majesteleri'nin Avustralya'ya gitmeme kararı aldığını görünce de ba-

şını sallayacak. Kısmen kel olsa da saç tıraşına ihtiyacı var. Ensesinde saçlardan bir çeşit yaka var. Güneş doğrudan başına vurup parlıyor.

Şimdi onun mektuplarını ne yapacaklar acaba, diye sordu duygusuzca.

Herhalde kızına verirler, dedi Harry.

Kızı! O çocuktan farksız yahu, diye yakındı baştan çıkarıcı adam.

Saçmalama, dedi Harry. Her hafta onu görmeye geldi.

O evli bir kadın, dedi Ken.

Ben onu diyorum, dedi baştan çıkarıcı adam.

Kimi?

Başıyla paravanları işaret etti.

Onu.

Sağ kalan dört kişi birbirine baktı. O sabah ilk kez paravanların arkasında yaşayan adamı hatırladılar.

Jack Sodding House, diye iç çekti sağ kalanlar.

Bizim kadar canlı, diye bağırdı sağ kalanlar.

Ve Harry, Dai, Ken ya da Robin'e artık sağ kalanlar olmadıklarını söylemeden Clive'dan ayrıldılar.

5. Bölüm

Sonuç

David Evans, altmış yedi yaşındaki sabit adresi olmayan günlük işçi, sırtüstü yatıyor. Sağ koltukaltında bir tümör vardı. Hastaneye girdiğinde doldurduğu formda, arkadaşlar ya da aile bölümüne YOK yazmıştı. Yatağı Clive Koğuşı'nun girişinde soldan üçüncüydü. Sağındaki hasta, J. House idi. Evans bir gecelik ve bir çift terlikle beraber kaydedilmişti çünkü bunlar hastane yetkililerinden ödünç alınmıştı. Tümörün röntgenleri yetersizdi.

Doktorlar yanlarında öğrencileri ve Başhemşire'yle beraber kontrollerini yapıyordu. Beyaz önlüklü grup yataktan yatağa geçiyordu. Bu anlarda hastalar yatakta bekler ya da bir şeyler okur; çok fazla konuşmazlar. Güneş batmıştı. Başhemşire bunu Dr. Fleming'e söyledi. Hava çok erken aydınlanmıştı, dedi; yediden önce güneş, on birden önce yağmur. Doktor kontrolü onda başladı. On buçukta yağmur başladı. Clive Koğuşı, her zamanki gibi baştan aşağı temizlenmişti. Dışarıdaki kentin gri şekillerinin önündeki uzun pencerelerden akan yağmur yine de biraz iç karartıcıydı. Dr. Fleming o öğleden sonra kentten uzaklaşacağı için memnundu.

Evans, Robin Gatron'un çevresine toplanmış öğrencilerin sorularını yanıtlayan doktorun sesini duyabiliyordu. Ne var ki sağındaki yatağı sürekli olarak gizleyen paravanlar yüzünden onları göremiyordu. Seslerin tonu ve ritmi Evans'ı biraz şüphelendiriyordu. Bu tür seslere karşı çıkmanın zor olduğunu kendi deneyimlerinden biliyordu.

Cary House, Yoldham'dan, on altı yaşındaki Robin Garton, doktorun dizini parmaklarıyla muayene etmesini seyrediyordu. Artık sadece tek bir konumda acıyordu. Acıdığında, Garton dişleriyle alt dudağını ısırırdı. Bağırmanın gereksiz olduğunu düşünüyordu çünkü

doktor dudağını ısırıldığını görebiliyordu. Doktor dizinin başına ne gelmiş olabileceğini ama aslında öyle olmadığını açıklarken öğrenciler öne doğru eğilmişti. İlginç, diye düşündü Garton, kendi bacağına sergilenen bir şey olarak görmek. Bacağının kendisine ait olmadığını hayal etmeye çalıştı. Bu olanaksız geldi. Bacağın hissettiği ağrıyı nasıl yaşadığını capcanlı anımsıyordu. Bu anıyı bilerek aklına getirmede. Omuriliğinin köküne yakın bir yerde hafifçe kıpırdanmıştı.

Doktor gence hastaneden yarın çıkabileceğini söyledi. Ancak doğal olarak fizik tedavi yapılacaktı. Daha sonra yaşadığı yere en yakın hastanenin bilgilerini Başhemşire'ye vermeliydi. Bodwin adlı doktor Robin Garton'a gülümsedi. Doktor gözlerini olduğundan büyük gösteren kalın camlı bir gözlük takmıştı. Gözlük gözlerini büyük gösterdiği için, zorla açılmış gibi görünüyorlar, diye düşündü Garton.

Çok kötü değildi herhalde, dedi Dr. Bodwin.

Garton ne demesi gerektiğini biliyordu.

Tekrar engelli koşu yapabilecek miyim, diye sordu.

Söz veremem, dedi Dr. Bodwin, ama büyük olasılıkla evet.

Üzücü kavgayı ettiği Başhemşire başıyla onayladı, sonuçtan memnundu.

Bir başka öğrenci grubu cerrah Bay Goodge'la beraber David Evans'a bakmaya geldi. Bir hemşire pijamasının üstünü çıkarmasına yardım etti. Ne kadar çok yıkansa da kokuyordu. Evans bunu biliyordu ve beyaz önlüklerin, not defterlerinin, derisine kirler işlememiş ince ellerin önünde birden utandı. Tamamen fiziksel bir utanç duygusuydu. Çıplakken kendini güç durumda hissediyordu. Cerrah ve ülkenin en iyi eğitim hastanelerinden birinde doktor olmaları için eğitilmiş gençler çirkin kırmızı şişliğe baktı. Evans onunla ilgili söyledikleri şeyleri anlamıyordu. Önemli sözcüklerin hepsinin de sonlarında daha önce hiç duymadığı sonekler vardı. Bir sözcük sürekli ona yabancı bir atın adını anımsatıyordu. Önemli ölçüde nazik ve sevecen olduklarını fark etmişti. Bu ona kendisini her zamankinden daha yaşlı hissettiriyordu. Öğrencilerden biri, sarışın bir kızdı. Bay Evans özellikle onu gözlemliyordu. Ama gözlemledikçe, beyaz önlüğünü

çıkardıktan sonra ellerini yıkayacağını ve yaşlı bir adamın yıpranmış koltukaltında gördüğü çirkin kırmızı şişliği düşündüğünde burnunu kırıstıracağını açıkça öngörebiliyordu. Pijamasının üstünü giyer giymez kendisini daha genç hissetti.

Evet, Bay Evans, dedi cerrah, sizi bundan kurtaracağız.

156

Ne demek istiyorsunuz, diye sordu Evans, ıslak gözleri kocaman açılmış, akları ortaya çıkmıştı.

Kaygılanacak hiçbir şey yok, Bay Evans. Bana güvenmelisiniz. Sizi ameliyat etmeye karar verdik. Hiçbir şey hissetmeyeceksiniz. Ve sonrasında kendinizi çok daha iyi hissedeceksiniz.

Ne zaman, diye sorguladı Evans.

Sanırım sizi yarın sabahın programına alabiliriz, dedi Bay Goodge.

Bay Evans aldığı haberi kimseye söyleyemezdi. Bir tarafında ofis kapısının önündeki boşluk, diğer tarafında Bay House vardı. Garton'un dinlediğini bilmiyordu. Doktorlar kontrollerini yaparken hastaların birbirinin yatağına gitmesi yasaktı. Karşısındaki Harry Cole'un dikkatini çekmek için boşuna uğraştı. Harry Cole okuyordu.

Kırk altı yaşındaki, Whitethorn Road 29 numarada, C.3'te oturan montajcı Harry Cole, bir dedektif öyküsü okuyordu. Cole bilinçli bir odaklanmayla okuyordu. Doktor yanına geldiğinde taburcu edilmeyi umuyordu. Doktorların kontrolleri bittiğinde, yatağından kalkabilecekti. Şu anda sorun zaman geçirmektir. Yataklar dağınık olmamalıydı ve bu yüzden Cole onarım işlerinden birini yapamıyordu. Okumak en iyi çözümdü. Hikâye bir İngiliz kasabasında geçiyordu. Banka müdürü öldürülüyordu. Şüpheliler banka müdürünün karısı, çok içki içen ve borçları olan kasaba doktoru ve banka müdürünün suçun işlendiği hafta sonunda beklenmedik şekilde çıkagelen eski asker arkadaşı, banka müdürünün karısının Londra'dan gelen ve bölgede mülk almak isteyen kuzeni ve zengin bir çiftçinin aptal oğluydu. Olay sadece polis tarafından değil arı orkidelerini araştırmak için ülkenin o bölümüne gelmiş uçuk bir botanikçi kadın tarafından da soruşturuluyordu. Cole ipuçlarını çok dikkatli takip etmekle uğraşmıyordu. Sırayla her şüpheliden şüpheleniyordu. Sadece hikâyenin ona sağladığı hafif gerilim

uğruna okuyordu. Bütün karakterlerin salak olduğunu düşünüyordu.

Cole'un dikkatini çekemeyen Bay Evans, yine de yüksek sesle konuşuyordu. Baş yastığında ve elleri iki yanına yapışmış bir halde konuşuyordu.

Önce ben onları ölü göreceğim, dedi.

Onu duyan olmadı. Kahvaltıda oturdukları, konuştukları masaya baktı. Şimdi boştu. 157

Hepsini, dedi Bay Evans, ölü göreceğim.

Koşuşu bütünüyle gözlemledi. Üç grup beyaz önlüklü adam vardı. Dışarıdan bir motor sesi geliyordu. Motorun hangi amaca hizmet ettiğini bilmiyordu. Tekrar söylenmeye başladı.

Beni görünce üzülecek pislikler. Bana beklememi söyleyen ve unutan pislikler. Bana beklememi söyleyen ve olmaz olası denetçiyle geri gelen pislikler. Beni itip kakanlar. Daha az vermek isteyenler. Beni ölü görmek isteyenler. Ne kadar çok ölü olursa onlar için o kadar iyi. Devam edecekler daha az. Hastaneye yatırılacaklar daha az. Hapse atılacaklar daha az. Verilecek şey daha az. Bir adamın elbiselerini çıkarıp sigaralarını iç eden boklar.

Bay Evans'ın gözleri kısıldı ve gülümsemeye başladı. Ellerini açtı ve yavaşça üst üste koydu. Yumuşak sesi devam ediyordu.

Onları sayabilirim. Adlarını unutmayacağım. Fincanlarını da. Hepsini yazdım. Kafama. Ölümüne terk ettim. Ve yosmalarını. Ve annelerini. Pislikleriyle ölümüne terk ettim.

Dr. Bodwin ve öğrencileri Hope and Wallace reklam ajansında kıdemsiz yönetici olan otuz yaşındaki Kenneth Adamson'ın yatağına geldi. Adamson özet hazırlıyordu. İfadesi kaybolmayan bir sabırdı, ilgisizlikle bile karıştırılabilirdi. Bu ifade kısmen yorgunluğun sonucuydu. Tıbbi açıdan ilginç bir vaka değildi ve öğrenciler de soru sormadı. Dr. Bodwin baş ağrılarını sordu. Çok daha iyiydiler. Baş-hemşire, Dr. Bodwin'e Bay Adamson'ın kolunu görmek isteyip istemediğini sordu; çok güzel iyileşiyordu. Bunu sanki iyileşme süreci erdemin ödülüymüş gibi söyledi. Bugün gerek olmadığını söyledi. Genç adama gülümsedi.

Çok şanslıydın, dedi, ilk kez demiyordu.

Biliyorum, dedi Adamson.

Artık çok uzun kalmazsın, dedi doktor.

Başhemşireye döndü.

Onu siz ayağa kaldırıyorsunuz, değil mi?

Evet, dedi gururla.

Garton gruba baktı.

Adamson'ı özetile baş başa bıraktılar. Sıradan olmak, itiraz etmemek, rahat olmak, olguları sorunsuzca okuyabilecekleri şekilde düzenlemek gerekiyordu. Poligonda ateş ederken uyguladığı aynı ilkeydi. Tetiğe yüklenmek ölümcüldü. Yavaş, yumuşak bir baskı gerekiyordu. Kaygı en fazla kaçınılması gereken durumdu. İster golf ister masa tenisi olsun, rahat bir serbest vuruş gerçek stilin işareti, kazananın işaretiydi. Birkaç kötü hata yapmıştı ama hiçbirini düzeltilemeyecek kadar kötü değildi. Herkes hata yapıyordu. Önemli soru, insanın kendi hatalarından nasıl yarar sağlayacağıydı. Polis üzerinde kötü bir izlenim bırakmıştı ama bu onun yararına kullanılabildi. Şimdi onun pes etmesini bekliyorlardı. Ama heveslerini kursağında bırakmak ona bağlıydı. Son sorgularının kendisini endişelendirdiğini itiraf ederdi. Onlardan açıkça bir adamın ölümüyle ilginizin olduğunu söylenmesinin nasıl bir şey olduğunu hayal etmelerini isterdi. Doğal olarak duyguları olan her insan bu koşullar altında altüst olur ve şaşırırdı. Tek tanık kendisiydi. Olayın resmi yanı da çözülmeliydi. Sigortası zararları ödemek için hazır olmalıydı. Şirkete kendisi gider, açıklanması gereken her şeyi açıklardı. Dr. Bodwin ona şok geçirdiğini söylemişti. Davranışı bu yüzden olağandı. Şok geçirmeseydi, bu kazanın gerçek olmadığını gösterirdi. Bir insan başına gelenleri nasıl kullanabileceğini görseydi, kazalar dışında her şeyin bir nedeni olduğu söylenebilirdi.

Adamson başını çevirdi ve karısının dolabının üzerindeki kırmızı deri çerçevedeki fotoğrafını gördü. Çerçeveyi aldı, kapattı ve dolaba koydu. Artık özetine dönebilirdi.

Her şeyde olduğu gibi, bu bir güven sorunuuydu. Diğer insanlar bu güvenin sürmesine yardımcı olabiliirdi ama onu yaratamazlardı. Benliğinden gelmeliydi. Benliğin sahip olduğu benlik imgesi idi. O kendisiydi. Kendisi olma girişiminde yardıma ihtiyacı yoktu. Hesaplamalar kendisinin başkalarına sunduğu resim sorusuyla başlamıştı. Bu resim her zaman mümkün olan en iyisi olmalıydı. Bu olmazsa, ne de olsa o bir idealist değildi, en iyi ikinci hatta en iyi üçüncüsü. Kesinlikle kaçınılması gereken ve ölümcül olabilecek tek olasılık, birisinin resmin arkasını görmesiydi.

Adamson gülümsedi çünkü kendisini kandıramayacağını biliyordu. Sunduğu resminin sahte olduğunu kabul etmeye zorlanıyor gibi görüldüğü noktaya ulaşmıştı. Durum bu değildi. Onu, başkaları tarafından bilindiği şekliyle Ken'i, bu insanlardan ayıran şey, tam anlamıyla kendisi hakkındaki bilgisinin ağırlığı ve kapsamıydı. Resmin arkasında gördüğü şeyin anlamını bir tek o biliyordu. Dünyadaki başka hiç kimse bilemezdi. Başka kimsenin kendisi olmadığı gerçeğinin onun için önemini abartmak olanaksızdı.

Bay Pepper (adıyla ilgili şakalar otuz yıl önce başlamıştı) mükemmel bir karın cerrahıydı. Harry Cole'un basit oniki parmak bağırsağı sıradan bir olaydı. Haftada ondan fazla yapıyordu böylesinden. Ancak Cole dikkat çekecek kadar istikrarlı ve çabuk iyileşmişti. (Bay Pepper normal vakalarda iyileşme oranını psikolojik etkenlerden çok fiziksel etkenlerin belirlediğine inanma eğilimindeydi ve çok bilgili arkadaşı Bay Goodge ile bu konuda sık sık tartışıyordu. Sonuç olarak, Bay Pepper öğrencileriyle konuşurken Cole'dan "mükemmel vaka" olarak söz ediyordu.)

Cole dedektif hikâyesini bıraktı ve Bay Pepper'in gözlerinin içine baktı.

Yarın gidebilir miyim, diye sordu.

Cerrah gür kara kaşlarını kaldırdı.

Geniş koridorun diğer ucundaki Bay Evans geniş beyaz sırta bakıyordu. Pislik, dedi.

Burayı sevmiyor musunuz, dedi Bay Pepper.

Amacı şakalaşmaktı ama acil, kısa talimatlar vermeye o kadar fazla alıştı ki sesinin tonunu ayarlayamadı. Öğrencilerinden ikisi gülümsedi.

Bay Evans Bay Pepper'ın sırtına bakan tek kişi değildi. Garton da seyrediyordu. Her şeyi seyrediyordu.

160

Burası cennet gibi, dedi Cole soruyu amacına uygun bir şekilde yanıtlayarak.

O zaman yarın gidebilirsin, dedi Bay Pepper ve omuzuna vurdu, ondan çok memnundu.

Teşekkür ederim, Efendim. Cole Efendim'i ekledi çünkü adam işi ni biliyordu. Saygısı içtendi.

Son dikişler de alındı mı? Bay Pepper hemşireye döndü.

Evet, Efendim. İki gün önce.

O zaman sizi haftaya görürüm, Bay –hızla elindeki kâğıtlara baktı– Bay Cole. Her zaman midelerini isimlerinden daha iyi bildiğini söylerdi.

Cole beyaz önlüklü şeklin Clive'ın öbür ucundaki bir başka yatağa yürümesini izledi. Mutluydu – İngiliz köyündeki cinayet gizemine geri dönemeyecek kadar çok mutluydu. Doktora baktı ve hissettiği duyguyu kendisine açıklamaya başladı. Artık buraya ait değildi. Artık burada yapacak bir işi yoktu. Bu hastalar içindi. Ama o artık hasta değildi. İyileşmişti. Çevresindekilerin hastalığının farkına varmaya başladı. Karşıdaki Evans'ın gergin bir yüzü vardı. Belinden aşağısı alçıya alınmış adama baktı ve nasıl bir hayatı olduğunu düşündü. Ve ansızın kendisini sakatlarla ve bir hataları olmadığı halde dışlanmışlarla kuşatılmış hissetti. Ne kadar çabuk buradan çıkarsa o kadar iyiydi. Çıkmak bir sonraki adımdı. Çıkmak ilerlemeydi. O sabah aldığı kartpostal onu sevindirmişti. Hastanedeki hayat anormaldi.

Cole bu sonuca ulaşınca sabırsızlanmaya başladı. Giysilerini, kendi deyimiyle sivillerini giymek, herkesle el sıkışmak ve derhal oradan çıkmak istiyordu. Tamamen normal olmak için yirmi dört saat beklemek dayanılmaz görünüyordu.

Tuvalete gitmeye karar verdi. En azından orada bir sigara içebilirdi. Ayaktayken yarasını neredeyse hiç hissetmiyordu.

Yatağının yanından geçerken Bay Evans onu yanına çağırdı. Bay Evans ona kendisiyle ilgili haberi verdi.

Kısa süre içinde çıkacaksın, dedi Cole yaşlı adamı avutmak için.

Tuvalete ulaşınca rahatladı. Her yerdeki tuvaletler gibiydi. Sabahlığının cebinden tütün tabakasını çıkardı ve bir sigara sardı, her zamanki ustalığıyla. Dumanı aynadaki yansımasına üfledi. İşe dönüş, dedi ve sıırttı. Aynadaki yüzü genç görünüyordu.

161

Clive Koğuşu'nda Bay Evans eliyle yüzüne dokundu. Onun yüzüydü.

Dai Evans olmak onları sarsıyor, dedi. Keşke pislikleri öldürse.

Robin Garton tuvalete gitmek istiyordu. Yataktan çıktı. Bay Evans'ın yanından geçerken ona bir şey söylebilmeyi istedi: Onu avutacak bir şey. Bay Evans'ın ona söylediğini hatırladı: Merak etme, Oğlum, asla bitmesine gerek yok. Ama bu şimdi uygun olmaz. Bütün söyleyebildiği şuydu: Gelecek hafta seni görmeye geleceğim.

Önce ben onları ölü göreceğim, dedi Bay Evans.

Söz veriyorum, dedi Robin Garton.

Tuvallette Cole hâlâ lavaboların yanında durmuş sigara içiyordu.

Sen de biletini aldın mı, diye sordu Robin Garton'a.

Evet, yarın sabah.

Ayrılıyoruz yani, dedi Cole. Çıkıyoruz.

Dai'yi görmeye geleceğim, dedi Robin Garton.

Sen iyi bir gençsin, dedi Cole.

Robin Garton gidip işedi. Cole durmuş, terliklerine bakarak düşünüyordu. Garton işini bitirince oğlana bakıp ne yapacağını sordu.

Ne demek istiyorsun? Garton pürüzsüz, solgun alnını kırıştırdı.

Nelere ilgi duyuyorsun? Çalışman gerekiyor, öyle değil mi?

Evet, elbette öyle. Ama henüz bilmiyorum.

Seninkilerin parası var, değil mi?

Yararlı bir şey yapmak istiyorum.

Yararlı mı, diye sordu Cole ve pencereye gitti. Pencerenin demirleri krem rengine boyanmıştı.

Robin Garton, Cole'un peşinden gitti.

İşte – yararlı, dedi.

Cole oğlanın hevesli yüzüne baktı. Yararlı yeterli değil, dedi ve sonra da ifadenin gizli bir anlamı varmış gibi göz kırptı. Birisine yararlı yoksa diye ekledi, onun için sana para ödemezler.

162

İkisi de pencereden dışarı baktı. Görebildikleri bütün binalar eskiydi. Yolun yüzeyi parlaktı ama üzerinde herhangi bir yansıma olamayacak kadar karanlıktı. Kimse hareketsiz durmuyordu. Birkaç kadının şemsiyesi vardı. Erkekler yakalarını kaldırmıştı. Boş bir bombalanmış alanda otopark vardı. Arabalar görebildikleri tek parlak şeylerdi. Geri kalan her şey soluk ve griydi. Barın açılması için çok erkendi. Kapısında metal parmaklıklar vardı. Gazete satıcısının önündeki afişleri görebiliyorlardı. KONGO'DA TERÖR ve SPOR TOTO'YU LONDRALI KAZANDI. Çatıların kargaşasının üzerinde çılgın oltalar gibi yerleştirilmiş yüzlerce televizyon anteni vardı. Kırmızı yağmurluklu bir kız geçip gitti. İki hasta gümüşü suyun kenarında kıyısında güneşlenme hayallerini unutmuştu. Hafta içiydi.

Robin Garton aşağıdaki sahneye neredeyse sanki okuduğu bir kitapmış gibi bakıyordu. Ne olduğunu biliyordu. Pepino'nun aşağıya indiğine benzeyen demir bir yangın merdiveni gördü. Gökyüzünde geçenlerde düşene benzeyen bir uçak gördü. Gazeteciyi gördü, onunki de Cyril'in dükkânı gibiydi. Önündeki afişte House'un idamını ilan eden başlıkları gördü. Otoparkta Ken'inki gibi bir spor araba vardı. Karanlık duvarların arkasında yaşanan hayatları gördü. Cyril'in kızını cenaze için bir şapka seçerken gördü. Ken, Harry ve Dai'yi gördü. Adları artık onun için sıradan isimler gibiydi. Onları tanımlayabilirdi. Kenler ürkekti. Kimse onlara fazla yaklaşmazdı. Hızlı koşarlardı. İyi saklanırlardı. Aslanlarla çevrili yaşarlardı. Hassas burunları vardı. Uykuları hafif olmalıydı. Kızlar onlara tatlı şeyler söylerdi. Sevecen gözleri vardı. Amaçları kaçmaktı. Kenler antiloptu. Harryler çok güçlüydü. Onlar da dikkatliydi. Becerikliydiler. Her yerde yollarını bulurlardı. İnatçıydılar. Yaşamları boyunca çalışırlardı. Kolay kızmazlardı. Asla ilk saldıran olmazlardı. Çok dayanıklıydılar. Harryler fildi. Dailer zekâlarıyla yaşardı. Kendi yollarına giderlerdi.

Köşeye sıkıştırılmadıkça nadiren şaşırırlardı. Kovalanırlardı. Asla fırsatları kaçırmazlardı. Çabuk korkarlardı. Çalarlardı. Görelî olarak savunmasızlardı. Görülmedikçe konuşulmazlardı. Dailer fareydi ve o en çok onları seviyordu. Sonra kırmızı yağmurluklu kızı gördü ve bir gece önce nasıl seviştiğini bildi. Sonra kilometrelerce ötedeki annesini gördü ve onun da bunun bir parçası olduğunu bildi. Ve sonra, orada durmuş dördüncü kat penceresinden aşağı bakarken kendisini yarın gitmek zorunda olduğu o krallığa girerken gördü.

Cole sahneye şaşırmadan baktı. İki anayolun paralel olmadığını fark etti; solda bir yerde bir kavşak olmalıydı. Demir yangın merdivenli apartmanın yıkılma zamanının çoktan geldiğini düşündü. Çok sayıda televizyonun yararlanacağı büyük bir anten yapılamaz mı, diye merak etti. Bisikletli bir oğlanın köşeyi çok geniş döndüğünü ve bir kamyonu çarpmaktan kılpayı kurtulduğunu fark etti. Uzaklara baktı. Evden yaklaşık bir saat uzaklıktaydı. Gökyüzü ıslak battaniye gibiydi. Bugün sürekli yağmur yağarsa, yarın hava iyi olabilirdi. Sonra Peter hakkında düşünmeye başladı ve pencereden gördüklerinden nefret etti. Her şey eski ve harap görünüyordu ama tehlikelerle doluydu. Oğlan kamyonu çarpabilirdi. Çalışma saatlerini azaltabilirlerdi. Peter hiçbir zaman düzelmeyebilirdi. Eski ve harapsa neden kalsındı ki? Çocuklar çabuk büyüyor. O değişmeden çocuklar büyürdü. Gri duvarlar hâlâ hapsedebilir.

Cole yanında duran daha büyük, farklı oğlanı anımsadı.

Şanslısın, biliyorsun, dedi.

Evet, dedi Garton. Sayı sayıyor olsaydı beş rakamını söyleyebileceği gibi sözcüğü otomatik olarak söyledi.

Birlikte Clive'a döndüler. Robin Garton yatağına girdi. Başını yastığa koydu. Görebileceği her şeyi görmüştü. Yanında yatan ama başka bir ülkeden gelen Pepino'ya doğru döndü. Ona, ülkesinde de bunun aynı olup olmadığını sormak istiyordu. Signor¹ Baldino oğlanın ona baktığını görünce güldü ve kendi dilinde dedi ki:

1 (İt.) Bay. (ç.n.)

Reggio'ya gelmelisin, gelip dükkânı görmelisin!

Robin Garton İtalyan'ın söylediğinin anlamını ancak tahmin edebilirdi. Gülen yüze ve sargılı kola bakmaya devam etti, o kadar çok baktı ki gözleri yaşardı. Birkaç saniye sonra gözlerinin yaşlarla dolduğunu anladı. Hayatında ilk kez gözyaşlarından utanmadı.

